

سند بین المللی بهبود نظام زندانبانی

مرکز بین المللی اصلاح قوانین و سیاست جنایی
(ونکوور-کانادا)

ترجمہ: حسن طغرانگار

با مقدمہ

دکتر حسین میر محمد صادقی دانشیار دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی

انتشارات راه تربیت

وابسته به مرکز آموزشی و پرورشی سازمان زنداتھا

بسم الله الرحمن الرحيم

حبس انسان مدار

سند بین المللی بهبود نظام زندانبانی

تألیف

مرکز بین المللی اصلاح قوانین کیفری و سیاست جنایی
(ونکوور - کانادا)

مترجم

حسن طفرانگار

با مقدمه‌ی

دکتر حسین میر محمد صادقی

دانشیار دانشکده‌ی حقوق دانشگاه شهید بهشتی

انتشارات راه تربیت

وابسته به مرکز آموزشی و پژوهشی سازمان زندانها

حبس انسان مدار/ تألیف مرکز بین‌المللی اصلاح قوانین کیفری و سیاست جنایی (ونکوور - کانادا)؛ مترجم حسن طفرانگار. - تهران: سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، انتشارات راه تربیت، ۱۳۸۲.

ج۱. (شماره گذاری گونگون).

ISBN 964-92293-7-X : ریال ۳۵۰۰۰

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیفا

عنوان اصلی: International Prison policy Development Instrument

۱. زندان -- قوانین و مقررات. ۲. زندان -- استانداردها. ۳. زندانیان -- وضع حقوقی و قوانین. ۴. زندان -- مدیریت. ۵. زندان -- انضباط.

الف. طفرانگار، حسن ۱۳۵۲ - ب. مرکز بین‌المللی اصلاح قوانین کیفری و سیاست جنایی (ونکوور - کانادا)
The International Centre for Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy
(ICCLR) - Vancouver, BC Canada

ج. سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور. انتشارات راه تربیت. عنوان.

۳۴۴/۰۳۵۰۲۶۳

ک/ج ۵۵۴۴

م ۸۲-۱۴۸۸۴

کتابخانه ملی ایران

انتشارات راه تربیت «وابسته به مرکز آموزشی و پژوهشی سازمان زندانها»

عنوان کتاب: حبس انسان مدار

تألیف: مرکز بین‌المللی اصلاح قوانین کیفری و سیاست جنایی (ونکوور - کانادا)

مترجم: حسن طفرانگار

ناظر ترجمه: دکتر حسین میرمحمد صادقی

نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۸۳

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

طراح جلد: بهنام شاه حسینی

حروفچینی و صفحه‌آرایی: نگاه تعاون، واحد توسعه خدمات آموزشی و تحقیقاتی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت آثار برتر

شابک : ISBN 964-92293-7-X

آدرس: تهران - سعادت آباد - بلوار سرو غربی شهرداری شمالی - نبش کوچه رز - مرکز آموزشی

و پژوهشی سازمان زندانها - انتشارات راه تربیت

تلفن: ۱۶-۲۳۵۶۳۱۴ دورنگار: ۳۵۶۳۰۸

کلیه حقوق این کتاب محفوظ و متعلق به انتشارات راه تربیت می‌باشد.

فهرست اجمالی مطالب

پ	مقدمه ناشر
ث	مقدمه دکتر حسین میر محمد صادقی
ج	پیشگفتار مترجم
۱	فهرست تفصیلی مطالب
۳۳	قسمت اول: ساختار اداری
۱۰۱	قسمت دوم: مدیریت زندانی
۱۸۵	قسمت سوم: حقوق زندانی و رفتار با زندانیان
۲۸۳	قسمت چهارم: امنیت
۳۶۷	قسمت پنجم: بهداشت
۴۴۹	قسمت ششم: امور انضباطی
۴۷۳	ضمیمه: اسناد حقوق بشری

کتاب حاضر با مساعدت مالی واحد توسعه خدمات آموزشی و تحقیقاتی بنگاه تعاون و حرفه آموزی و صنایع زندانیان کشور منتشر شده است .

پیشینه‌ی انسانی سازی کیفر حبس و هماهنگ سازی این کیفر با موازین انسانی در دنیا به سالها و حتی قرن‌ها پیش باز می‌گردد. در کشور عزیزما، ایران نیز از دیرباز برخی مصلحان بزرگ نظیر میرزا تقی خان امیرکبیر، رجل نامی دوران قاجار، چنین اقداماتی را بویژه نسبت به انسانی سازی روند اجرایی کیفر حبس آغاز نمودند، و در این زمینه اقدام به صدور فرامینی نمودند^۱، پس از جنگ بین الملل اول، از یک سو و از دیگر سو به خاطر سقوط رژیم کهنه‌ی قاجار، نوسازی نظام کیفری کشور و گرایش‌های ایجاد شده به منظور قانونمندی این نظام، رژیم اجرایی کیفر حبس را نیز متأثر ساخت و همزمان با جنبش تدوین قوانین مدنی، کیفری و ...، آیین نامه‌ها، تصویب نامه‌ها، بخش نامه‌ها و نظام نامه‌هایی نیز نسبت به امور زندانها و زندانیان - که بیشتر در پی انسانی سازی کیفر حبس بودند - به تصویب و توشیح مقامات و مسئولان وقت رسید. وبا وقوع انقلاب اسلامی، این روند شتاب گرفت و قوانین و آیین نامه‌های اجرایی چندی به منظور انسان سازی هر چه بیشتر و متناسب شدن با نیازها و مقتضیات زمانه - حسب مورد - مورد تصویب و توشیح قرار گرفت که در این میان می‌توان به آیین نامه‌ی اجرایی سازمان زندانها و اصلاحات آن - که در بردارنده‌ی پیشرفته‌ترین قواعد و اصول رفتار انسانی و اسلامی با زندانیان است - اشاره نمود. با این هدف و به منظور غنی سازی ادبیات زندانبانی کشور، اطلاع رسانی به هنگام و آموزش هر چه بیشتر کارکنان نظام عدالت کیفری کشور بویژه زندانبانان، مرکز آموزشی و پژوهشی سازمان زندانها نیز در راستای اهداف دیرینه و مقدس خود مصمم گشت که اینبار نیز - چون همیشه - پافرانهاد و پس از

۱- به منظور مزید اطلاع از این امر مهم و فرایند تاریخی آن ر.ک: گودرزی بروجردی، محمد رضا و الوندی، مظفر، حقوق بشر در نظام کیفری و زندانها راه تربیت، ۱۳۸۱، ص ۳۱ و پس از آن.

بررسی‌های مقدماتی و کارشناسانه، «حبس انسان مدار» را ترجمه و در اختیار جامعه ی علمی - اجرایی کشور قرار دهد. وانگهی در این راه و در اقدام به این مهم، دغدغه‌هایی وجود داشت بویژه دغدغه‌ی سلامت، روانی و صحت ترجمه، که با توجه به تجربیات پیشین مرکز و همچنین کار آزمودگی و تجربیات مترجم محترم آقای حسن طفرانگار، این مهم به ایشان واگذار شد که در این راه از نظارت استاد ارجمند جناب آقای دکتر حسین میر محمد صادقی - که خود از بزرگان علم و تألیف و ترجمه هستند بهره برده‌ایم. قطعاً ذکر تمامی مباحث مندرج در این اثر به معنای تأیید کامل آنها نیست، بلکه تأکیدی است بر هدفمند نمودن مطالعات تطبیقی در خصوص مباحث زندانها و ارتقاء نگرش خوانندگان محترم که در این راه مرکز آموزشی و پژوهشی در سالهای اخیر با مساعدت اندیشمندان این سیر را انتخاب و به لطف الهی قدمهایی نیز برداشته است بدین جهت در همین جا ضمن درخواست از خوانندگان محترم به منظور اظهار نظر و نقد منصفانه این اثر لازم می‌دانم متواضعانه از کلیه عزیزانی که گردآوری و تدوین این اثر ارزشمند، ما را یاری کرده‌اند خصوصاً مترجم محترم جناب آقای حسن طفرانگار و ناظر اندیشمند جناب آقای دکتر حسین میر محمد صادقی و آقایان محمد علی زنجیره‌ای، سعید آقا صادقی، از مدیران مجرب سازمان زندانها که با قرائت متن نهایی مترجم رهنمودهای عالمانه‌ای را ارائه نمودند و نیز تیم اجرایی تایپ، ویرایش و چاپ که تحت سرپرستی برادر محترم آقای احمد راهرو خواجه از کارشناسان مرکز زحمات قابل توجهی را متحمل شده‌اند صمیمانه تقدیر و تشکر می‌نماید.

الوندی

رئیس مرکز آموزشی و پژوهشی سازمان زندانها

و

مدیر مسئول انتشارات راه تربیت

مقدمه

به نام دادار دادآفرین

علیرغم انتقاداتی که از اواخر قرن نوزدهم نسبت به سیستم زندانبانی و شرایط نامناسب زندانها در کشورهای مختلف ابراز می شده است، حبس کردن هنوز معمولترین مجازات برای مرتکبان جرایم سنگین در سراسر دنیا است به طوری که شاید نتوان یک سیاست کیفری بدون زندان را در ذهن مجسم نمود. بدین ترتیب با درک این نکته که شعار حذف کامل زندان و استفاده از مجازاتهای جایگزین نمی تواند در شرایط فعلی واقعگرایانه باشد، تلاشهای انجام شده از سوی دولتها، سازمانهای بین المللی و سازمانهای غیردولتی مرتبط، معطوف به اصلاح وضع موجود برای برخورداری از یک نظام زندانبانی بهتر و کارآتر بوده است.

منظور از این تلاشها، از یک سو، انسانی تر کردن شرایط زندانهاست. دیگر زندانی را فرد منفور و مطرودی که باید در سیاه چالهای تاریک و نمور به دور از اجتماع نگهداری شده و با تحمل درد، رنج، خفت و حقارت، کفاره ی گناه و رفتار ضد اجتماعی خود را به جامعه بپردازد نمی دانند. برعکس، او را انسانی می دانند که هر چند، مثل هر بشر جایز الخطای دیگر، مرتکب رفتار نادرستی شده لیکن، مانند همه ی انسانها، مستحق برخورداری از رفتاری انسانی در عین تحمل مجازات و نیز قادر به اصلاح و باز اجتماعی شدن است. به عبارت دیگر، زندانی شدن شخص نباید او را از همه حقوق انسانی اش محروم سازد. مقید بودن به این هدف در زندانهای ایران اهمیت مضاعف می یابد. اولاً، از این رو که وجود شرایط غیرانسانی در زندانها با اهداف بشر دوستانه اسلام و کرامات ذاتی که انسانها در این آیین الهی از آن برخوردارند در تعارض است و ثانیاً، از آن جهت که حبس گرایی مفرط در قوانینی مثل قانون تعزیرات ۱۳۷۵ و عدم تمایل قضات به استفاده از نهادهایی چون تعلیق و تخفیف مجازات، زندانهای ایران را مملو از تعداد قابل توجهی از افرادی چون بدهکاران مالی، مرتکبان جرایم غیر عمدی، صادر کنندگان

بی تقصیر چکهای بلامحل و نظایر آنها کرده که این افراد را نمی توان به مفهوم واقعی کلمه «جنایتکار» و مستحق تحمل حبسهایی با شرایط سخت دانست.

سمت و سوی دیگر تلاشهای انجام شده طی سالهای اخیر در کشورهای مختلف نیل به اهداف اربابی و اصلاحی مجازات حبس بوده است؛ سیستم زندانبانی که تاثیری در اصلاح محبوسین نداشته بلکه آنها را حرفه‌ای‌تر از گذشته از زندان خارج می‌سازد و نقش اربابی آن در بازداشتن زندانیان و سایر مجرمان بالقوه کم‌رنگ است، نمی‌تواند یک سیستم موفق و افتخارآمیز باشد.

به دو جهت فوق می‌توان جهت‌سومی را افزود که لزوم حفظ ایمنی زندانیان و امنیت زندانهاست و مسلماً مردم، توجه به این دو موضوع را نیز به جد از دولتهای خود خواستارند.

مقرراتی که در مجموعه حاضر گردآوری شده حاصل تلاشهای انجام شده در جهان و بویژه کشور کانادا برای نیل به اهداف سه‌گانه فوق است. هر چند که مشابه برخی از این مقررات در آیین نامه سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشورمان نیز پیش‌بینی شده و در زندانهای ایران اجرا می‌گردد، لیکن نوآوریهای نیز در این مجموعه ملاحظه می‌شود که قطعاً برای ما مفید و قابل استفاده خواهد بود. اینک خوشوقتم که آقای حسن طفرانگار، که همواره و از همان دوران تحصیلات دانشگاهی، علاقمندی و پشتکار ایشان را در انجام مطالعات و پژوهشهای حقوقی شاهد بوده‌ام، به ترجمه این مجموعه که به سفارش مرکز آموزشی و پژوهشی سازمان زندانها صورت گرفته است، همت گمارده‌اند و امیدوارم که این تلاش شایسته، ثمرات قابل توجهی را برای اعتلای سیستم زندانبانی کشور عزیزمان در برداشته باشد.

و توفیق از خداست

حسین میرمحمدصادقی^{***}

تهران - پاییز ۸۲

^{***} - دانشیار دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی، نائب رئیس شورای عالی توسعه قضایی و رئیس دانشکده علوم

قضایی و خدمات اداری

پیشگفتار مترجم

یافتن پاسخی مناسب، کارآمد و مؤثر در برابر جرایم ارتكابی افراد بزهكار، همواره یکی از دغدغه‌های اصلی بشر بوده است و مروری بر تاریخ کیفرها نشان می‌دهد که انسان‌ها در این زمینه تجربه‌هایی متنوع، گسترده و گاه دهشتناک را پشت سر نهاده‌اند. اما امروزه از بسیاری کیفرهای کهن که روزگاری رواج داشته‌اند تنها نامی باقی مانده است و برخی از اینگونه کیفرها نیز که هنوز در پاره‌ای از نظام‌های کیفری کاربرد دارند، در پرتو کیفری که از دو سه سده پیش به این سو، سیطره خود را به عنوان گسترده‌ترین و رایج‌ترین شکل سزا دهی بزهكاران، بر نظام‌های عدالت کیفری اکثر کشورهای جهان گسترانیده است، تا حدود زیادی رنگ باخته‌اند.

در حال حاضر شاید تأمل در آمار نه میلیون نفری زندانیان در سراسر جهان و مجموعه سازمان بسیار گسترده‌ای که برای نگهداری، اصلاح، تربیت، بازپروری و در برخی موارد ارائه مراقبت‌های پس از خروج به این جمعیت گسترده، ضروری است، اهمیت، وسعت و قابل تأمل بودن کیفر زندان را به خوبی آشکار سازد. تردید نمی‌توان کرد که تفاوت‌های میان این نه میلیون زندانی، بسیار است. برخی از آنها کسانی هستند که به خاطر قتل ددمنشانه چندین نفر، محکوم به گذراندن تمامی عمر خود در زندان شده‌اند و برخی از آنها کسانی هستند که به خاطر تخلفی نه چندان مهم، چند ماهی را در آنجا سپری خواهند کرد. برخی، مهمانان دائمی زندان به حساب می‌آیند که پس از چندین مرتبه رهایی، دوباره گرفتار جرم شده راهی زندان گردیده‌اند و برخی دیگر افرادی هستند که از سر تقدیر و به دلایلی همچون بدهی مالی و ... سر از زندان در آورده‌اند و مهم‌تر از همه برخی از آنها کسانی محسوب می‌شوند که تنها بر اساس اتهامی که به آنها وارد شده است و گاه می‌تواند نتیجه سوء تفاهم یا دسیسه چینی دیگران بوده باشد در زندان به سر می‌برند و چه بسا که بی‌گناهی آنان نیز پس از مدتی اثبات گردد و از محیط زندان رهایی یابند.

از سوی دیگر مکان‌هایی هم که در سراسر جهان تحت عنوان زندان، این نه میلیون نفر را در خود جای داده‌اند یکسان نیستند. برخی از آنها مکان‌هایی برخوردار از امکانات رفاهی مطلوب، کارکنان آموزش دیده و مبتنی بر برنامه‌های اصلاحی تربیتی می‌باشند که شرایط مناسب برای بازپروری و بازگشت دوباره بیشتر زندانیان را به جامعه فراهم می‌نمایند و برخی دیگر مکان‌هایی فاقد هر گونه امکانات معیشتی به حساب می‌آیند که زندانیان، پس از ورود بدانجا در معرض انواع آسیب‌ها، بیماری‌ها، تهدیدها و سوء استفاده‌ها قرار می‌گیرند که در مواردی این امر می‌تواند توسط خود زندانبانان صورت گیرد. برخی از آنها مکان‌هایی هستند که تعداد زندانیان ساکن در آنجا از عدد انگشتان دو دست تجاوز نمی‌کند و برخی از آنها مکان‌هایی هستند که جمعیت زندانیان، از ده هزار نفر نیز فراتر می‌رود.

اما علیرغم تمام تفاوت‌هایی که میان این گونه زندانیان و مکان‌های نگهداری آنها به عنوان زندان وجود دارد، یک چیز در میان همه آنها مشترک است. تک‌تک آنان زندانی به شمار می‌روند و مکانی که در آن به سر می‌برند صرف‌نظر از اسم‌های مختلف در نظر گرفته شده برای آنها، زندان محسوب می‌شود. حال آنچه که به عنوان زندان نامیده می‌شود و لاجرم محکومین به نگهداری در آن، خواه کوتاه مدت و خواه بلند مدت و خواه به عنوان بازداشت و خواه به عنوان مجازات، زندانی نامیده خواهند شد، واقعییتی مهم و درخور تأمل است که از چهار جنبه مختلف می‌توان به آن نگاه کرد.

۱- جنبه تاریخی

هر چند مجازات زندان از دیرباز وجود داشته و در برخی از جوامع مورد استفاده قرار می‌گرفته است اما قطعاً زندان‌های قدیمی با آنچه که امروزه به شکل نظام یافته و نوین آن وجود دارد تفاوت‌های بسیاری داشته‌اند و شاید اصولاً مقایسه میان آنها چندان درست جلوه ننماید. شکل‌های گذشته زندان، بیشتر از جنبه بازداشتی برخوردار بوده‌اند و یا به نوعی جهت اجرای برخی اقدامات تنبیهی به کار گرفته می‌شده‌اند. در حالی که امروزه بیشتر زندان‌ها به مکانی برای نگهداری مجرمین و به کار بستن برنامه‌های اصلاحی، تربیتی، در عین محدود ساختن آنها تبدیل شده‌اند. بحث‌هایی همانند این که زندانها چگونه ایجاد شده‌اند و در جوامع مختلف چگونه کاربرد داشته‌اند. اندیشمندان مختلف در قرن‌های گذشته چگونه به زندان می‌نگریسته‌اند. سیر تحول زندان در جوامع مختلف و دوره‌های مختلف چگونه بوده است و... از جمله موضوعاتی هستند که از جنبه تاریخی قابل بررسی می‌باشند.

۲- جنبه فلسفی، اجتماعی

زندانها از دیدگاه‌های فلسفی و نوع جهان بینی حاکم بر یک جامعه و همچنین وضعیت اقتصادی، اجتماعی آن بی‌تأثیر نخواهند بود. نوع تفکر فلسفی رایج در جامعه در خصوص موضوعاتی همانند شأن انسان، حقوق اساسی انسانها، فلسفه مجازات‌ها و... بر بحث زندان تأثیر خواهد نهاد. همچنین تحولاتی هم که در عرصه زندانها و مجازات حبس ایجاد می‌شوند ممکن است خود به برخی بحث‌های فلسفی در جامعه دامن بزنند. در زمینه تحولاتی که از بالا بر زندان تأثیر می‌نهند می‌توان به اندیشه‌های دورکیم در این زمینه اشاره کرد. وی معتقد است که مجازات در طول تاریخ خود دو نوع تغییرات کمی و کیفی را پشت سر گذاشته است. سپس قانون مربوط به تغییرات کمی را بر این فرض استوار می‌سازد که شدت مجازات، بر توسعه نیافتگی جامعه و خودکامگی قدرت مرکزی دلالت دارد و باور خود را چنین اظهار می‌دارد که «جامعه مدرن، مجازات‌های شدید نظیر اعدام‌های علنی و تبعید را با مجازات‌هایی که از سرکوبگری کمتری برخوردار هستند، به ویژه زندان جایگزین می‌سازد». لذا برخی، وجود این گونه دیدگاه‌های فلسفی و همچنین دیدگاه‌های مطرح شده توسط اندیشمندانی همانند منتسکیو، ولتر و... را در خصوص مجازات‌ها و نحوه اجرای آنها، در جایگزین شدن زندان با مجازات‌های خشن مرسوم در اروپا در قرن هجدهم و پیش از آن مرتبط می‌دانند.

از سوی دیگر گاهی تحول ایجاد شده در عرصه زندان‌ها پرسش‌هایی فلسفی را پیش می‌کشد. به عنوان نمونه، هنگامی که در دهه هفتاد، جنبش اصلاح و درمان در اروپا شکل گرفت، برخی از مدعیان این رویکرد چنین عنوان می‌ساختند که از نظر آنها هدف از اصلاح و درمان در زندانها، تغییر در شخصیت بزهکاران است به گونه‌ای که دیگر مرتکب جرم نشوند. این ادعا، مخالفان نهضت اصلاح و درمان را به طرح این پرسش واداشت که اگر هدف اصلاح، تغییر در شخصیت مجرمین برای جلوگیری از ارتکاب مجدد بزه از سوی آنان باشد، آیا اگر جراحی مغز این گونه افراد، یا اعمال شوک‌های الکتریکی به آنان، باعث تحقق هدف تغییر شخصیتی شود، می‌توان نسبت به انجام این گونه کارها هم اقدام نمود؟ بدیهی است که طرح چنین پرسشی، یکی از پرسش‌های اساسی حقوق بشری مرتبط با زندان به حساب می‌آید و قطعاً در پرتو نوع نگاه به انسان و جامعه، قابل پاسخ‌دهی خواهد بود.

۳- جنبه علمی، تخصصی

حبس، نوعی کیفر محسوب می‌شود و لذا در رشته کیفرشناسی مورد بررسی قرار می‌گیرد. خود کیفرشناسی نیز شاخه‌ای از علوم جنایی است که به طور پراکنده از طرف

رشته‌های مختلف علوم جنایی و انسانی مورد مطالعه قرار می‌گیرد. بنابراین از جنبه‌های مختلف علمی، تخصصی می‌توان به موضوع زندان توجه کرد. در حقیقت ارتباط میان جرم و حبس بسیار پیچیده است و رشته‌های مختلف علوم جنایی و انسانی همواره در تلاش بوده‌اند تا جلوه‌های مختلف این ارتباط را هر چه بیشتر آشکار سازند و در پرتو آن توصیه‌هایی را جهت کارآمدتر ساختن مجازات حبس و کاستن از مشکلات و آسیب‌های مرتبط با آن ارائه نمایند. بویژه آن که بحث‌هایی همانند افزایش جمعیت زنان و نوجوانان زندانی و همچنین افزایش شمار زندانیان خارجی، هر روز به گستردگی موضوع زندان و بحث‌های مرتبط با آن می‌افزاید. امروزه هم ظهور جایگزین‌های مجازات حبس و خدمات عام المنفعه، از نوآوری‌هایی محسوب می‌شوند که در این عرصه مطرح گردیده‌اند.

۴- جنبه انسانی

جنبه انسانی مجازات حبس در واقع جنبه‌ای از زندان است که ضمن آن که با سه جنبه قبلی یاد شده در ارتباط است، بر یک پرسش بسیار ساده و قابل فهم برای هر کس، استوار می‌باشد. به بیان بسیار ساده می‌توان گفت زندان به عنوان نهادی مهم در نظام عدالت کیفری یک جامعه وظیفه دارد تا با نگهداری بزهکاران و اجرای برنامه‌های اصلاحی تربیتی، تا حد امکان باعث تأمین حقوق اساسی شهروندان جامعه گردد. از سوی دیگر ارتکاب جرم و محکومیت فرد به مجازات حبس، وی را از تمامی حقوق اساسی خود محروم نمی‌سازد. حال پرسش این است که نهاد زندان باید چگونه باشد تا ضمن برخورداری از کارآمدی لازم برای تأمین حقوق افراد عادی جامعه، حقوق اساسی زندانیان را نیز تا حد مطلوب، رعایت نماید. در این زمینه نباید از نظر دور داشت که یکی از نقاط عطف قابل توجه در زمینه تحول در زندانها، پس از جنگ جهانی دوم و هنگامی رخ داد که برخی افراد محبوس در اردوگاه‌های نازی‌ها آزاد شدند و با درکی عمیق و مستقیم از شرایط غیر انسانی حاکم بر مکان‌های نگهداری آنها، جهت بهبود شرایط زندان‌ها تلاش کردند و می‌توان گفت که حداقل قواعد استاندارد برای رفتار با زندانیان که در نخستین کنگره پیشگیری از جرم و رفتار با بزهکاران سازمان ملل تصویب شد، به نوعی از آثار این تلاش به حساب می‌آید.

اگر درک جنبه‌های تاریخی، فلسفی، اجتماعی و علمی، تخصصی زندان، نیازمند مطالعه، بررسی، تحقیق و داشتن حداقلی از آگاهی‌های نظری است، اما درک جنبه انسانی زندان در مفهوم کلی آن بسیار ساده است و تنها کافی است که هر کس چشم خویش را لحظه‌ای فرو بندد و با خود بیندیشد که اگر هر آینه روزی از سر تقدیر، سر از زندان در آورد، چه انتظاری از این نهاد می‌تواند داشته باشد و یا ستوقع چه راهکارهایی

خواهد بود که در عین حال که وی را متوجه و ملزم به جبران خطای خود می‌نمایند از در افتادن وی به زندان جلوگیری نمایند.

امروزه توصیه بسیاری از کارشناسان و همچنین اسناد بین المللی حقوق بشری این است که زندان باید به عنوان آخرین راه حل به کار گرفته شود یعنی در مواردی که هیچ گزینه دیگری برای پاسخ به بزه فرد، ممکن نیست حکم به حبس وی شود. علت، آن است که زندان آفت‌های بسیاری دارد که در اغلب موارد بسیار بیشتر از سود ناچیزی است که از آن عاید می‌شود. جناب آقای دکتر آشوری، استاد دانشکده حقوق و ریاست محترم مؤسسه تحقیقات علوم جنایی و جرم‌شناسی دانشگاه تهران، در پژوهش گسترده‌ای که در خصوص مجازات‌های بینابین یا جایگزین‌های مجازات حبس انجام داده‌اند و حاصل آن به صورت کتاب منتشر شده است حدود بیست آفت مختلف را برای زندان احصا نموده‌اند. امروزه هر چند که برخی از کشورهای جهان تلاش داشته‌اند تا از این آفت‌ها بکاهند اما توفیق آنها چندان قابل توجه نبوده است و در این زمینه تفاوت زیادی بین کشورهای توسعه یافته و یا در حال توسعه نیست چرا که هر کدام از این کشورها آفت‌های خاص خود را دارند. به عنوان نمونه آخرین گزارش سازمان دیده‌بان حقوق بشر در خصوص زندان‌ها اختصاص به بحث سوء استفاده‌های جنسی در زندان‌های آمریکا دارد.

اما متأسفانه علیرغم تمامی این آفت‌ها، همچنان که گزارش سال ۲۰۰۲ دیده‌بان حقوق بشر نشان می‌دهد تعداد زندانیان در کشورهای سراسر جهان در حال افزایش است و معضل ازدحام جمعیت زندانیان را در پی دارد و این در حالی است که حتی در کشورهایی که قانون، امکان استفاده از جایگزین‌های حبس را به رسمیت شناخته است، مقامات قضایی از توسل به این جایگزین‌ها اجتناب می‌کنند. نگاهی به زندان‌های جهان نشان می‌دهد که هر چند وضعیت زندان‌ها از یک کشور به کشور دیگر و از یک زندان به زندان دیگر تفاوت می‌کند اما در بیشتر کشورها، استانداردهای موجود بسیار پایین و در مواردی دهشت بار هستند. زندان‌ها و بازداشتگاه‌ها حتی در ثروتمندترین و توسعه یافته‌ترین کشورها تحت فشار ازدحام هستند و در نتیجه از مشکلاتی همانند فضای فیزیکی نامطلوب، تسهیلات بهداشتی، درمانی ناکافی، سوء استفاده نگهبانان، فساد و خشونت رنج می‌برند. در برخی کشورها شرایط ناگوار زندان تهدیدی برای جان زندانیان محسوب می‌شود و کم نیستند زندانیانی که بر اثر بیماری، سوء تغذیه و سوء استفاده‌های جسمانی می‌میرند. بجز پاره‌ای موارد استثنائی، نه عموم جامعه و نه سردمداران سیاسی تمایل چندانی ندارند تا نسبت به تأمین منابع مالی لازم برای بهبود شرایط زندان‌ها متعهد شوند و در اکثر موارد، پنهان ماندن فضای زندان‌ها از دید عموم، به پائین بودن استانداردهای موجود در زندان کمک می‌کند. گاه شرایط به گونه‌ای

می‌شود که عموم جامعه، از شرایط بسیار بد حاکم بر زندان‌ها حتی متأثر و متعجب هم نمی‌شود.

در برخی کشورهای آمریکای لاتین، کشته شدن زندانیان در زندان‌ها چنان متداول شده است که به صورت یک امر عادی و روزمره در آمده و افکار عمومی از این که در یک زندان متوسط، ظرف یک هفته چند نفر کشته شوند دچار حیرت نمی‌شود. خشونت بویژه خشونت‌های گروهی به خصیصه مهم اینگونه زندان‌ها تبدیل شده است. در یک مورد درگیری میان دو دسته بزهکار رقیب در دوتا از زندان‌های ونزوئلا، دوازده زندانی، کشته و حداقل سی و سه زندانی مجروح شدند. در خلال سال ۲۰۰۰ میلادی، در مجموع ۲۷۶ زندانی ونزوئلانی بر اثر درگیری‌های گروهی یا شورش کشته شده‌اند. لذا نباید از این موضوع چندان تعجب کرد که در برخی از زندان‌های این کشور، نرده ورودی هر واحد با دو زنجیر بسته می‌شود. کلید یکی از آنها که از بیرون بسته می‌شود در دست نگهبانان است و کلید زنجیر دیگر که از درون بسته می‌شود در دست خود زندانیان واحد تا به این ترتیب از یورش‌های ناگهانی دستجات رقیب جلوگیری شود. با این وجود جهت اطمینان بیشتر، چهارپایه‌ای کنار در نهاده می‌شود و زندانیان، در نوبت‌های سه ساعته به نگهبانی می‌پردازند. زندانی نگون بختی هم که در حین این کار به خواب رود توسط هم قطاران خود کشته می‌شود.

دستمزد‌های کم پرداختی به نگهبانان و نامنظم بودن پرداخت‌ها و نیز عدم دقت کافی در استخدام آنها، همراه با درآمدهای بالای بسیاری از زندانی‌ها به دلیل درگیری در معاملات مواد مخدر باعث میزان بالایی از فساد در این زندان‌ها می‌شود و لذا مواد مخدر، سلاح‌های متنوع و... به راحتی توسط نگهبانان در اختیار زندانیان قرار می‌گیرد. پس از فرو نشاندن شورش‌هایی که در یکی از زندان‌های کلمبیا صورت گرفت و منجر به مرگ ده زندانی و مجروح شدن بیست و سه زندانی دیگر شد، مقامات مسئول در درون زندان، طیفی از سلاح‌های کوچک، نارنجک، اسلحه‌های خودکار و مهمات نظامی را کشف کردند.

در برخی کشورهای دیگر، شرایط محنت بار زندان به گونه دیگری است. در برخی از کشورهای آفریقایی منابع اختصاص یافته به زندان چنان کم است که حتی امکان ساخت دیوارهای مستحکم، نرده‌های امنیتی و... وجود ندارد. لذا در امتداد یکی از دیوارهای زندان، میله آهنی درازی نصب شده و زندانیان، کنار یکدیگر در امتداد این میله آهنی می‌نشینند و به آن زنجیر می‌شوند تا فرار نکنند. گاهی سازمان زندان‌ها در این گونه کشورها، قادر به تأمین غذا و پوشاک زندانیان نیست و خانواده خود زندانیان، غذا و پوشاک آنان را فراهم می‌کنند. در مواردی هم که به هر دلیل امکان این کار فراهم نباشد، برخی سازمان‌های خیریه، حمایت از آنها را به عهده می‌گیرند و یا زندانیانی که به آب و

غذایی دست یافته‌اند، آنها را در طعام خویش شریک می‌کنند. اما مواردی هم پیش می‌آید که همه این راه‌ها بسته است و زندانیان چاره‌ای جز این ندارند که با رنج گرسنگی و برهنگی بسازند.

چنین شرایط محنت باری آدمی را به یاد زندان‌های حجاج بن یوسف ثقفی می‌اندازد که گرسنه و عریان به زندان‌های گاه فاقد سقف رانده می‌شدند و هر از چند گاهی، نگهبانان، آنها را در معابر عمومی می‌گرداندند تا مردم عادی از سر شفقت، پاره‌ای نان در آستین آنان بنهند. گویی از پس چندین قرن، هیچ چیز تغییر نیافته است.

به طور کلی در برخ از کشورهای آفریقایی بویژه کشورهای حاشیه صحرای آفریقا که سالیان متبادی، سیطره استعمار را تجربه کرده‌اند، به این نکته کمتر توجه می‌شود که اصولاً زندان یکی از دستاوردهای نظام‌های عدالت کیفری غربی است و در فرهنگ و عرف آنان ریشه استواری ندارد. لذا در اغلب موارد هنوز هم مکان‌هایی به عنوان زندان مورد استفاده قرار می‌گیرند که مدت‌ها قبل و توسط نیروهای استعماری جهت سرکوب مردم محلی و حفظ منافع استعماری ساخته شده‌اند، گویی اصلاً فراموش شده است که در مفهوم نوین، زندان‌ها مکان‌هایی هستند که برای حمایت از جامعه محلی و نه سرکوب افراد محلی، بنا شده‌اند. لذا از شرح خاطرات یکی از افرادی که چنین زندان‌هایی را تجربه نموده است نباید چندان متعجب شد. وی توصیف می‌کند که در سلول وی افراد به سه گروه تقسیم شده بودند و البته بخت با وی یار بود که به سلولی نیفتاده بود که دارای چهار و یا حتی پنج گروه بودند. هنگام شب اعضای دو گروه کنار دیوارهای سلول می‌ایستادند و گروه نخست می‌خوابیدند. پس از چهار ساعت، گروه مزبور از خواب برمی‌خاست و اعضای یک گروه دیگر می‌خوابید. چهار ساعت بعد، نوبت گروه سوم بود که بخوابد. البته چنین شرایطی اختصاص به کشورهای آفریقایی و فقیر ندارد. به عنوان مثال در کشور روسیه نیز بیشتر بازداشتگاه‌های این کشور سه برابر تعداد تخت‌های موجود در اتاق، زندان دارند و این بدان معنا است که افراد باید در سه نوبت مختلف بخوابند اما در عمل چنین چیزی اتفاق نمی‌افتد بلکه زندانیان پرزور و قلدر می‌خوابند و آنهایی که ضعیف‌ترند می‌مانند. تنها بخت این گونه افراد این است که زندانیان ساکن در چنین بازداشتگاه‌هایی، بیست و سه ساعت از شبانه روز را در آنجا سپری می‌کنند و یک ساعت در روز برای هواخوری به حیاط زندان برده می‌شوند و این بهترین فرصت برای آنها است تا با چشم پوشی از یک ساعت زمان هواخوری خود، اندکی بیاسایند.

ناگواری چنین شرایطی هنگامی بدتر می‌شود که با زنان، کودکان و سایر اقلیت‌های زندانی مواجه می‌شویم. با کمال تأسف باید گفت که در برخی کشورها همانند هائیتی به عنوان یک نمونه آشکار، زندانیان زن در کنار زندانیان مرد نگهداری می‌شوند و لذا در

معرض انواع سوء استفاده‌ها قرار می‌گیرند. همچنین یکی از مسئولین محترم وزارت بهداشت کشور بازگو می‌کرد که در جریان بازدیدی که از یکی از زندان‌های جمهوری آذربایجان داشتند، شاهد بودند که زندانیان مرد و زن، کنار همدیگر نگهداری می‌شدند و ایشان بیان می‌کرد که مترجم گروه، یکی از زندانیان را به ما نشان داده و گفت: قهرمان دیشب، وی بوده چون تا صبح توانسته است به این تعداد زن تجاوز کند. در کنار این در برخی از بازداشتگاه‌های کشورهای هم‌اند پاکستان، نیکاراگوا، کنیا، آفریقای جنوبی، سودان، ترکیه، ایالات متحده آمریکا، زامبیا و...، نوجوانان زندانی در کنار بزرگسالان نگهداری می‌شوند. در آمریکا همجنس‌بازی مردان یک معضل عمومی در زندان‌ها است و فقدان یک نظام پیشگیری و سزادهی مؤثر، بر پیچیدگی آن می‌افزاید. در آفریقای جنوبی، نتایج یک بازرسی نشان داد که زندانیان همدست، با نزدیک به ۷۰ تا ۸۰ درصد مظنونان بازداشت شده مرتکب همجنس‌بازی شده‌اند.

بدیهی است که این نکته را نباید فراموش کرد که در زندان‌هایی که افراد تحت شرایط غیرانسانی و تحقیرآمیز نگهداری می‌شوند، چندان نمی‌توان از آنها متوقع بود که رفتارهای انسانی از خود بروز دهند. در برخی کشورها زندان‌ها، جمعیتی بیش از چهار برابر ظرفیت واقعی خود، دارند و گاه برای هر یکصد نفر زندانی تنها دو دستشویی وجود دارد و گاهی نیز از هیچ‌گونه حفاظ و پوششی برخوردار نیست به گونه‌ای که زندانیان ناگزیر هستند در برابر سایر زندانیان به اجابت مزاج پردازند. در ازبکستان به طور معمول، ده تا پانزده زندانی، به سلولی فرستاده می‌شوند که در اصل برای چهار نفر طراحی شده است. زندان la lama در مکزیک برای ۲۰۰ نفر طراحی شده اما ۱۲۰۰ زندانی دارد. در آنگولا که سازمان زندان‌ها جمعیتی بیش از پنج برابر ظرفیت را در خود جای داده است، برخی از زندان‌ها از هر گونه حمایت مالی دولتی محروم هستند.

چنین زندان‌هایی غالباً به جای اصلاح و بازپروری مجرمین، آنان را به سمت فرو غلطیدن از مقام انسانیت، سوق می‌دهند و گاهی نتیجه این امر، زندان‌هایی است که تدابیر سفت و سخت‌تری را به کار می‌بندند تا این گونه زندانیان بدتر شده را مهار کنند و خود این مسئله به یکی از معضلات جدی برخی نظام‌های عدالت کیفری تبدیل شده است. این گونه زندان‌های فوق امنیتی برای نخستین بار در آمریکا و در نتیجه اجابت درخواست عموم برای شرایط سختگیرانه‌تر زندان‌ها، از سوی سیاستمداران و مقامات ایالتی مؤسسات اصلاحی تربیتی ایجاد گردیدند و بعد به سایر کشورها نیز گسترش یافتند. در این گونه زندان‌ها افراد به طور متوسط بیست و سه ساعت از شبانه روز را در سلول‌های خود سپری می‌کنند و موقعیت‌های آموزشی، تفریحی و یا ارتباطات اجتماعی بسیار محدودی در اختیار آنها قرار می‌گیرد. با وجود این که مقامات مسئول معمولاً عنوان می‌کنند که چنین زندان‌هایی تنها به خطرناک‌ترین زندانیان اختصاص

خواهد یافت ولی هیچ تضمینی در دست نیست که سایر زندانیان کم خطرتر نیز به آنها فرستاده شوند. نتایج یک بازرسی به عمل آمده در استرالیا نشان داد که برخی از زندانیان به این گونه زندان‌های فوق امنیتی ارسال شده‌اند بدون این که مشخص باشد انزوای آنان کی و چرا پایان خواهد یافت. در اوایل ماه دسامبر سال ۲۰۰۰، دولت ترکیه شش زندان فوق امنیتی را که موسوم به زندان‌های F-type بودند افتتاح کرد. شرایط بسیار محدود و فقدان هر گونه امکان ورزش، کار، آموزش و فعالیت‌های اجتماعی در این زندان‌ها باعث شد که صدها نفر از زندانیان دست به اعتصاب غذا بزنند. سی و هشت زندانی کشته شدند و حداقل ۳۹۹ زندانی به خاطر شرایط وخیم سلامتی از زندان بیرون برده شدند. دولت برای مقابله با اعتراض و انتقال زندانیان به مؤسسات جدیدتر سربازانی را به آنجا گسیل داشت و در نتیجه درگیری‌ها بیست و هشت زندانی کشته شدند که برخی از آنها کسانی بودند که به صورت عمدی خود را به آغوش مرگ می‌انداختند. در نهایت قوانین جدیدی تصویب شد و از برخی محدودیت‌ها کاست.

معضل مهم دیگری که شرایط زندان را ناگوارتر می‌سازد وضعیت کسانی است که در بازداشت به سر می‌برند و چه بسا پس از مدتی بیگناهی آنان نیز ثابت می‌گردد. آمارهای کم و بیش قابل اتکایی که وجود دارند نشان دهنده این هستند که در کشورهای همانند بنگلادش، برونئی، چاد، جمهوری دومینیک، اکوادور، السالوادور، گواتمالا، هائیتی، هند، مالی، نیجریه، پاکستان، پرو، رواندا، اوگاندا و ونزوئلا، زندانیان در انتظار محاکمه و غیر محکوم، اکثریت جمعیت زندانیان را تشکیل می‌دهند. پنجاه و پنج درصد زندانیان مقیم زندان‌های آمریکای مرکزی، افراد در انتظار محاکمه هستند و در این میان کشور هندوراس با هشتاد و هفت درصد، بالاترین نسبت را دارا است. در برخی موارد، مدت زمان ماندن این افراد در بازداشت، بیشتر از مدت زمانی می‌شود که در صورت اثبات گناهکاری آنها باید در زندان سپری کنند.

حال باید توجه داشت که آفت‌ها و مشکلاتی که به برخی از آنها اشاره شد، در حصار تنگ زندان‌ها محدود نمی‌مانند و خواه ناخواه به کل جامعه تسری می‌یابند و اگر روند بازتاب برخی از این مشکلات در جامعه، تا حدودی کند و غیر قابل لمس باشد در برخی جنبه‌ها، بسیار چشمگیر، سریع و حساسیت برانگیز خواهد بود که شیوع برخی بیماری‌های واگیردار مهم همانند هپاتیت و ایدز از جمله آنها است. شرایط ناگوار زندان خواه ناخواه امکان سرایت چنین بیماری‌هایی را بیشتر می‌کند. یک مطالعه دولتی انجام شده در نوامبر سال ۲۰۰۰ در کانادا نشان داد که نرخ بیماری ایدز در زندان‌های این کشور حداقل پانزده بار بیشتر از جمعیت عمومی است. از سوی دیگر طبیعی است که بیشتر این گونه زندانیان پس از مدتی آزاد و وارد جامعه می‌شوند. به همین دلیل مقامات بهداشتی بسیاری از کشورها، در جهت مقابله با این بیماری، همکاری با مقامات زندان

را ناگزیر می‌دانند.

تأمل در آنچه که بیان شد نشان می‌دهد که امروزه زندان‌ها، خواه ناخواه تمامی جامعه را متأثر می‌سازند و گاه به جای کارکرد مثبت، تأثیرات منفی و ناگوار بر جامعه می‌نهند. لذا برای حفاظت مناسب از جامعه باید شرایط زندان‌ها را تغییر و به سمت شایستگی و مطلوبیت سوق داد. از سوی دیگر اگر هدف اساسی زندان‌ها، اصلاح و بازپروری مجرمین باشد، کاملاً بدیهی است که در چنین بستری این کار محقق نخواهد شد. بلکه در امتداد هدف مزبور و در پرتو انسانیت و اخلاق باید محیطی شایسته و مطلوب را فراهم نمود تا افرادی که ناگزیر به زندان فرستاده می‌شوند از فرصت بازگشت مجدد به جامعه و ادغام دوباره اجتماعی برخوردار شوند.

خوشبختانه در کشور ما نیز در سال‌های اخیر، به جنبه‌های مختلف زندان توجه نسبتاً زیادی شده است که اسباب خوشحالی و امیدواری است. اما آنچه که در این میان بسیار شوق‌انگیز و امیدوارکننده است توجه به جنبه‌های انسانی زندان است که به نظر می‌رسد تأمل جدی در این جنبه، پویایی جنبه‌های دیگر را نیز به دنبال خواهد داشت و باز آنچه که در این میان دل‌انگیزتر و امیدوارکننده‌تر است، توجه مقامات و مسئولان عالی‌کسری به این جنبه از زندان است.

آیت‌الله هاشمی شاهرودی، ریاست محترم قوه قضائیه بارها فرموده‌اند که از ابتدای تصدی سمت خود، دغدغه و توجه خاصی نسبت به بحث زندان‌ها داشته‌اند و در نتیجه همین دغدغه و به دستور ایشان سال گذشته گروه بازرسی ویژه‌ای نیز برای بررسی وضعیت زندانها در سراسر کشور، در سازمان بازرسی کل کشور شکل گرفت و گزارشی را در این زمینه تهیه کرد. تأمل در سخنان زیر که در سال ۱۳۸۱ توسط ایشان و در اولین همایش نشست سراسری رؤسای زندان‌های سراسر کشور ایراد شده است، نشان‌دهنده توجه عمیق ایشان به جنبه انسانی زندان است:

«... اصلاح مجرمین تنها یک لفظ نیست که در قانون اساسی آمده باشد، بلکه واقعاً باید به عنوان یک هدف و مقصد اصلی و ضروری و یک رکن اساسی مورد توجه قرار گیرد و بعد کل تشکیلات سازمان زندان‌ها، بخش‌های ستادی قوه قضائیه، بخش‌های تحقیقاتی و... به دنبال این باشند که چکار باید کرد تا اصلاح مجرمین صورت گیرد. بعد همه تدابیر، فکرها، طرح‌ها و برنامه ریزی‌ها باید به سمت چگونگی پیاده کردن این امر باشد. به نظر من قبل از هر چیز لازم است که دیدگاه‌ها عوض شود. یعنی ابتدا در محاکم، قضات، بخش‌های ستادی قوه قضائیه و سازمان زندان‌ها، دیدگاه درستی نسبت به زندانی ایجاد شود. اولین کار مهم نیز این است که نیاییم همه زندانی‌ها را با یک چشم بنگریم، چرا

که قطعاً کار غلطی است. در وضعیت کنونی که ما داریم، اشخاصی که وارد زندان می‌شوند، اختلافات ماهوی باهم دارند. لذا یک جور نگاه کردن، ظلم بزرگی در حق آنهاست. در میان کسانی که وارد زندان می‌شوند ممکن است یک نفر از اولیای خدا هم وجود داشته باشد. احتمال دارد یکی از بهترین مردم کشور و یکی از مقرب‌ترین اشخاص در دادگاه الهی، وارد زندان شود. به عنوان مثال به دلیل این که بر اثر تصادف وسیله نقلیه و در حالی که تقصیر چندانی هم نداشته است، راهی زندان شده است. یا بر حسب اتفاق، چک او برگشت خورده و راهی زندان شده است. یا مرتکب اشتباهی شده یا اتهامی متوجه او شده است و قاضی هم قرار بازداشت موقت صادر کرده یا قرار وثیقه صادر کرده اما به سبب این که قادر به انجام آن نبوده است، راهی زندان شده است. همه شما دست اندر کار اینگونه امور هستید و لذا می‌دانید که گاه ممکن است شخصی از میان این افراد، از خود ما هم بهتر، انقلابی‌تر، خدوم‌تر، مؤمن‌تر و پاکدامن‌تر باشد اما به دلیلی گرفتار شده باشد. حال آیا چنین شخصی را باید با جاسوس اسرائیل به یک چشم نگاه کرد؟ با یک شرور قاچاقچی یا با آدمی که مرتکب قتل، شراوت و فساد شده است یکجور نگاه کرد؟ آیا اگر همین که افراد، لباس زندان را پوشیدند همه را یکجور نگاه کنیم، واقعاً ظلم نیست؟»

جناب آقای سید مرتضی بختیاری، ریاست محترم سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی نیز دیدگاه‌های بسیار روشن و شوق انگیزی در این زمینه دارند. تأمل در این گفته ایشان که آن هم در اولین همایش نشست سراسری رؤسای زندان‌های سراسر کشور در سال ۱۳۸۱ ایراد شده است نوع نگاه بالاترین مقام اجرایی سازمان زندانها را نسبت به زندان و زندانیان نشان می‌دهد:

«... من خواهم از برادران عزیز این است که کسانی را که برای بار نخست به زندان می‌افتند، بویژه کسانی را که محکوم به جرایم غیر عمدی و مسائلی همانند دیه و مدیونیت‌های مالی و... هستند، مورد توجه خاص قرار دهند. بنده بارها عرض کرده‌ام که اینها آدم‌های باشخصیتی هستند. حتی برخی از آنها در جبهه‌های جنگ، جلوتر از من و شما بوده‌اند. اما الان به فرض ورشکست شده و گوشه زندان افتاده است. پشت سر بسیاری از اینها می‌توان نماز خواند. در عین حال باور کنید که بعضی از اینها اگر آه بکشند، زندگی ما را خواهند سوزاند. شاید به خاطر آه آنها، شهدا ما را مؤاخذه کنند، رهبر انقلاب ما را مؤاخذه کند. لذا باز خواهش من این است که در این قسمت، عنایت

بیشتری داشته باشید.»

در پرتو چنین دیدگاه‌هایی، در سال‌های اخیر تحولات قابل توجهی در زمینه بحث زندان ایجاد شده است که البته برای به ثمر رسیدن نتایج برخی از آنها باید چند سالی به انتظار نشست. نگارنده نیز کم و بیش با بخشی از این تحولات که عمدتاً معطوف به عرصه علمی، تخصصی آن بوده است، ارتباط داشته است که مهم‌ترین و تأثیرگذارترین آن را باید برگزاری همایش جایگزین‌های مجازات حبس محسوب نمود. در حقیقت برگزاری همایش مزبور، بنده را نیز همانند بسیاری از دانش آموختگان حقوق جزا که آگاهی‌هایمان از حد دیدگاه‌های مطرح شده در کتاب‌های انگشت شمار موجود فراتر نمی‌رفت، با حیطه‌های جدیدی از بحث مجازات حبس آشنا ساخت و هنگامی که جناب آقای جمشیدی دبیر محترم علمی همایش، وظیفه گردآوری و تدوین مجموعه مقالات و سخنرانی‌های همایش مزبور را از سر لطف به بنده محول نمودند، این آشنایی، با تأمل بیشتر در عبارات و گفته‌های مطرح شده در همایش، فزون‌تر شد. در همین جا شایسته است سپاسگزار حمایت‌های بزرگوارانه ایشان باشم که به عنوان دبیر محترم شورای عالی توسعه قضایی و ریاست مرکز مطالعات راهبردی و توسعه قضایی، در یکی دو سال گذشته همواره لطفی برادرانه در حق بنده داشته‌اند و امیدوارم لطف پروردگار، در خصوص اندیشه‌های بلندی که در باب توسعه قضایی دارند همواره شامل حال ایشان باشد.

به هر صورت، پنجره مطبوع بحث‌های نوینی که بر روی این پژوهشگر نوپای حقوق باز شده بود، این وسوسه را در دل وی افکنده بود که وی هم باید گامی ولو لرزان در این راه بردارد و لذا هنگامی که از سر تصادف، با متن سند حاضر، در اینترنت برخورد کردم احساس نمودم که ترجمه آن می‌تواند در گسترش ادبیات مربوط به زندان در کشور مفید باشد. اما شوق ترجمه کتاب که برخاسته از احساسی نوع دوستانه بود مسئولیت سنگینی را بر دوش من نهاد که شاید بسیار فراتر از حد بضاعت و توانم بود. با این حال اکنون متن نهایی کار با وجود آن که پیرامته از عیب‌های ریز و درشت نیست، تهیه شده و به زیور طبع آراسته شده است. هر چند مسئولیت ترجمه کتاب و کاستی‌های موجود در آن، بر عهده بنده است اما بدون تردید افراد بسیاری در شکل‌گیری کتاب حاضر نقش داشته‌اند که بدون حمایت‌های پنهان آنها این کتاب هرگز بخت انتشار نمی‌یافت و در اینجا وظیفه خود می‌دانم مراتب سپاس خویش را نسبت به آنان ابراز دارم.

پیش از هر چیز بر خود فرض می‌دانم که آفریدگار مهربان را سپاس گویم که با وجود تمامی ناملایمات، چندان باران رحمت خویش را بر بنده خطا کار خود فرو ریخت تا در مسیر دشوار علم آموزی استوار ماند و سرخوش از نسیم‌های مهر الهی، بر ماندن در روضه فرح بخش دانش حقوق دل خوش سازد و به شادکامی چاپ این اثر مجالی بیابد

تا به سپاسگزاری از برخی دوستان برخیزد.

پس از آن و بر اساس وظیفه، لازم می‌دانم از آقایان الوندی، ریاست محترم مرکز آموزشی و پژوهشی سازمان زندانهای کشور و سایر همکاران ایشان که به منظور غنی سازی ادبیات زندانبانی کشور، توسعه و بهبود نیازهای آموزشی در این زمینه، انسانی سازی هر چه بیشتر نظام اجرایی کیفر حبس در کشور و سرانجام هماهنگ شدن نظام زندانبانی کشور با تحولات این علم در جهان و موازین حقوق بشری، پیشنهاد ترجمه و انجام این وظیفه مهم را به اینجانب واگذار نمودند، تشکر نمایم. همچنین استاد ارجمند جناب آقای دکتر سیر محمد صادقی نیز که مسئولیت نظارت بر ترجمه کتاب را پذیرا شدند شایسته صمیمانه ترین سپاسگزاری های بنده هستند.

از برادر کوچکم آقای محسن طفرانگار که در زمینه بازبینی متن ها و پیگیری های لازم کوشش وافری مبذول نمودند و نیز سرکار خانم محمدی که کار تایپ کتاب را با دقت قابل تحسینی به انجام رساندند، باید تشکر نمایم. همچنین شایسته است از جناب آقای مرآت و سرکار خانم نیکنام، کارشناسان محترم سازمان اصلاحات جزائی بین المللی (PRI) نیز که منابع سودمندی را در اختیار مترجم نهادند سپاسگزاری نمایم.

در کنار این دوستان لازم است از همسر شایسته ام، به صورت خاص قدردانی کنم که بدون تحمل صبورانه رنج ها و دشواری های کار ترجمه توسط ایشان، ترجمه کتاب حاضر بسیار دشوار و شاید غیرممکن می شد.

همچنین از آقای برایان خاچک* مدیر برنامه های اصلاحی تربیتی مرکز بین المللی اصلاح قوانین کیفری و سیاست جنایی نیز باید تشکر کنم که از مر بزرگواری در طول مدت ترجمه کتاب به نامه های الکترونیکی مترجم پاسخ می دادند و در ترجمه اثر مشوق وی بودند.

کتاب حاضر ترجمه سندی است که حاصل نشست های مختلف و نظرات و تجربیات افراد و سازمان های متعددی است که در زمینه مسائل مرتبط با زندان، صاحب نظران مطرح و شناخته شده ای در جهان می باشند. اصل سند به زبان انگلیسی از پایگاه اینترنتی مرکز بین المللی اصلاح قوانین کیفری و سیاست جنایی** به صورت فایل های pdf قابل دریافت می باشد و علاقمندان چنانچه با آدرس پست الکترونیکی مترجم نیز تماس حاصل نمایند، امکان ارسال فایل های مورد نظر به پست الکترونیکی آنها امکان پذیر خواهد بود.

سند بین المللی بهبود سیاست زندانبانی از شش قسمت مختلف با عناوین ۱- ساختار اداری، ۲- مدیریت زندانی، ۳- حقوق زندانی و رفتار با زندانیان، ۴- امنیت،

#- Brain Tkachuk

##- International Centre for Criminal law Reform and Criminal Justice policy

۵- بهداشت و ۶- امور انضباطی تشکیل شده است که هر قسمت نیز دارای دو بخش جداگانه است. بخش نخست به اصول راهنما اختصاص یافته است و بخش دوم سیاست زندانبانی پیشنهادی است. در بخش نخست هر قسمت تلاش شده است تا با استفاده از اسناد حقوق بشری مرتبط با بحث، دستورالعمل‌ها و توصیه‌های بین‌المللی ناظر بر عنوان هر قسمت ارائه گردد. در مجموع از حدود بیست سند بین‌المللی استفاده شده است که فهرست آنها همراه با عنوان انگلیسی‌اشان در ضمیمه کتاب آمده است. برخی از اسناد به صورت کامل یا جزئی به زبان فارسی ترجمه شده‌اند که مترجم نیز به هنگام ترجمه کتاب نسبت به این ترجمه‌ها بی‌تفاوت نبوده و در ترجمه برخی اسناد، از ترجمه‌های فارسی موجود کمک گرفته است. با این حال مترجم هیچگاه عین مترجمه فارسی هیچ سندی را اقتباس نکرده و بر جامه‌زریافت برخی از اسناد ترجمه شده نیز قبای کرباس ترجمه خود را پوشانده است تا یکدستی متن و سیاق مترجم حفظ گردد.

نکته آخری که در ارتباط با کتاب حاضر لازم به ذکر می‌باشد، این است که بدیهی است آنچه در سند بین‌المللی بهبود سیاست زندانبانی مطرح شده است مبتنی بر دیدگاه‌ها و نظراتی است که بسیاری از آنها ریشه در فرهنگ و اندیشه غربی دارند و ممکن است گاه با آنچه که در کشور ما وجود دارد در تعارض باشند. لذا ترجمه این کتاب به معنای تأیید کامل همه مطالب مطرح شده در آن یا امکان انطباق کامل بحث‌ها، با شرایط و مقتضیات کشور ایران نیست و لذا لازم است این نکته مورد توجه قرار گیرد که در ابتدا، قصد بر این بود که همزمان با ترجمه، در پاورقی کتاب نیز نسبت به مقایسه قوانین و مقررات کشور با سند اقدام گردد که با توجه به افزایش بیش از حد حجم کتاب از این کار خودداری شد و امید است این مقایسه در قالب اثر مستقل دیگری صورت پذیرد که البته با توجه به انجام طرح گسترده‌ای در مرکز آموزشی پژوهشی سازمان زندان‌ها در خصوص بازنگری در سیاست‌ها و راهکارهای سازمان زندان‌ها، این امر به نحو شایسته‌تر و عمیق‌تری در حال انجام است که اسباب خوشحالی است.

اما آنچه که مهم است، روح انسان دوستانه حاکم بر این سند در خور توجه، است که در این زمینه نیز بیان شد که چنین اندیشه‌های انسان دوستانه و نوع دوستانه‌ای را هم در میان سخنان مقامات و مسئولان عالی قضایی می‌توان دید و هم این که ریشه‌های چنین تفکری در فرهنگ غنی ایرانی اسلامی هویدا است.

سعادت بزرگی است که پایان کار ترجمه این کتاب و نگارش پیشگفتار آن مصادف با سالروز تولد امیر مؤمنان حضرت علی (ع) است و شایسته است جهت تبرک، کلامی از ایشان آورده شود که تأمل در مفهوم آن نشان می‌دهد که بین کلام ایشان و روح حاکم بر این سند، تا چه اندازه قرابت می‌توان یافت. ایشان در نامه خود به مالک اشتر می‌فرمایند:

«ای مالک، مردم همه مانند تو بشرند. همچنان که تو در زندگی از لغزش به دور نیستی، آنهانیز بدون لغزش نخواهند بود. پس باید در آنان چنان بنگری که توقع داری خداوند در تو بنگرد.»

حال ما که روزانه دهها بار خداوند را با صفات رحمان و رحیم می خوانیم شایسته است در احوال آنانی که دچار لغزش هایی خواسته یا ناخواسته شده اند تأمل بیشتری نمائیم.

نگه کن در احوال زندانیان که شاید بود بی گنه در میان
امیدوارم همه سرورانی که کتاب را مطالعه می نمایند هر گونه لغزش و اشتباه را به بزرگی خود ببخشند و چنانچه هر گونه نظر، توضیح و انتقاد خود را با مترجم به آدرس پست الکترونیکی togranegar@yahoo.com در میان بگذارند وی را رهین منت خویش خواهند نمود. در پایان مایلم ضمن سپاسگزاری مجدد پروردگار از شادکامی ترجمه این کتاب، وی را از زبان مولانای عاشق بخوانم که:

ای خدای پاک و بی انباز و یار	دست گیر و جرم ما را در گذار
چون به ما بویی رسانیدی از این	سرمبند این مشک را ای رب دین

۱۹ شهریور ۱۳۸۲

زنجان

فهرست تفصیلی مطالب

قسمت اول: سافتار اداری

بخش اول: اصول راهنما

فصل اول: مدیریت منابع انسانی.....	۳۵
مبحث اول: مدیر اصلاح و تربیت	۳۵
گفتار اول: مدیر مؤسسه بزرگسالان.....	۳۵
گفتار دوم: مدیر مؤسسه نوجوانان	۳۵
مبحث دوم: کارکنان زندان - گزینش، آموزش، هدایت	۳۶
گفتار اول: کارکنان مؤسسه بزرگسالان	۳۶
بند اول: کلیات	۳۶
بند دوم: کارکنان پزشکی	۳۷
بند سوم: اختصاص کارکنان زن برای زندانیان زن	۳۷
بند چهارم: قواعد رفتار حرفه‌ای	۳۸
گفتار دوم: کارکنان مؤسسه نوجوانان	۴۳
بند اول: کلیات	۴۳
بند دوم: قواعد رفتار	۴۵
فصل دوم: پذیرش و ثبت	۴۶
مبحث اول: کلیات	۴۶
مبحث دوم: ثبت پذیرش	۴۶
مبحث سوم: نگهداری اموال زندانی	۴۷
مبحث چهارم: نوجوانان	۴۸
مبحث پنجم: طبقه بندی زندانیان	۵۰
فصل سوم: پرونده زندانیان	۵۰
مبحث اول: کلیات	۵۰
مبحث دوم: پرونده زندانیان نوجوان	۵۰
فصل چهارم: استرداد زندانیان خارجی.....	۵۱
مبحث اول: اصول کلی	۵۱
مبحث دوم: توصیه‌های مرتبط.....	۵۲
مبحث سوم: قواعد اجرایی	۵۲
مبحث چهارم: اجرا و اغماض.....	۵۳

۵۴	فصل پنجم: مرگ زندانی
۵۴	مبحث اول: کلیات
۵۴	مبحث دوم: مرگ زندانی نوجوان
۵۵	فصل ششم: آزادی زندانیان
	بخش دوم: سیاست زندان پیشنهادی
۵۸	فصل اول: مدیریت منابع انسانی
۵۸	مبحث اول: آموزش و صلاحیت‌های شغلی
۵۸	گفتار اول: آموزش نیروی انسانی
۵۸	بند اول: سیاست سازمان زندان
۵۹	بند دوم: اطلاع رسانی دوره‌های آموزشی
۵۹	بند سوم: اطلاعات استاندارد
۵۹	بند چهارم: ارتقاء
۶۰	بند پنجم: نظارت بر آموزش
۶۰	گفتار دوم: انجام وظیفه کارکنان، سنجش و ارزشیابی
۶۰	مبحث دوم: پرونده‌های کارکنان
۶۰	گفتار اول: سوابق آموزشی و پیشرفت فردی
۶۱	گفتار دوم: پرونده‌های عمومی
۶۱	گفتار سوم: پرونده‌های راکد
۶۲	مبحث سوم: روند انجام سیاست زندانبانی و بهبود آن
۶۲	مبحث چهارم: مقررات مربوط به پوشش و هیئت ظاهری کارکنان زندان‌ها
۶۲	گفتار اول: کلیات
۶۳	گفتار دوم: کارکنان همسان پوش
۶۳	بند اول: کلیات
۶۴	بند دوم: وضعیت موی سر
۶۴	بند سوم: ریش و سبیل
۶۴	بند چهارم: کلاه
۶۴	بند پنجم: کراوات
۶۴	بند ششم: پیراهن
۶۵	بند هفتم: بلوز
۶۵	بند هشتم: ژاکت گشت زنی
۶۵	بند نهم: لباس ورزشی
۶۵	بند دهم: دامن و شلوار
۶۵	بند یازدهم: کفش

۶۵	بند دوازدهم: نشان رسمی
۶۶	گفتار سوم: کارکنان غیر همسان پوش
۶۶	گفتار چهارم: افسران آموزش کارکنان
۶۶	بند اول: لباس‌های معمولی
۶۶	بند دوم: شرایط پوشش
۶۶	بند سوم: وضعیت موی سر
۶۶	بند چهارم: ریش و سبیل
۶۷	فصل دوم: پذیرش و ثبت
۶۷	مبحث اول: پذیرش زندانیان
۶۷	گفتار اول: اسناد پذیرش
۶۸	گفتار دوم: حکم بازداشت
۶۸	گفتار سوم: احکام ناظر بر یک مرکز اصلاحی تربیتی معین
۶۸	مبحث دوم: تفسیر احکام
۶۸	گفتار اول: کلیات
۶۹	گفتار دوم: احکام دارای ابهام
۶۹	گفتار سوم: تفسیر احکام توقیف مرتبط با جزای نقدی
۷۰	گفتار چهارم: قرار ارجاع به زندان یا تمدید بازداشت موقت
۷۰	گفتار پنجم: اعلام پس از ارجاع به دادرسی
۷۰	گفتار ششم: حکم حبس در هنگام محکومیت
۷۱	گفتار هفتم: دستور تحت نظر بودن زندانی
۷۱	گفتار هشتم: اجرای احکام
۷۱	گفتار نهم: نامه قاضی جهت تفسیر احکام
۷۱	گفتار دهم: درخواست رونوشت حکم
۷۲	مبحث سوم: وظایف ناظران ثبت
۷۲	مبحث چهارم: فرایند ثبت
۷۲	گفتار اول: تأییدیه پزشکی
۷۳	گفتار دوم: زمان پذیرش
۷۳	گفتار سوم: بازرسی زندانی
۷۳	گفتار چهارم: بررسی سوابق زندانی
۷۴	گفتار پنجم: شماره زندانی
۷۴	گفتار ششم: زندانی تحت درمان
۷۴	گفتار هفتم: بررسی وضعیت مهاجرت
۷۴	گفتار هشتم: انگشت نگاری زندانیان محکوم

گفتار نهم: پیشینه کیفری زندانیان منتظر محاکمه	۷۵
مبحث پنجم: اطلاع رسانی به زندانیان، هنگام پذیرش	۷۵
مبحث ششم: توزیع لباس و ملافه	۷۶
مبحث هفتم: وسایل شخصی زندانی	۷۶
گفتار اول: کلیات	۷۶
گفتار دوم: پذیرش وسایل شخصی زندانی	۷۶
گفتار سوم: نگهداری متعلقات شخصی توسط زندانی	۷۷
گفتار چهارم: فرم‌های مربوط به وسایل شخصی	۷۷
گفتار پنجم: انتقال زندانی به دادگاهی در مسافت دور	۷۹
گفتار ششم: نگهداری وسایل شخصی زندانی هنگام آزادی، فرار یا انتقال	۷۹
گفتار هفتم: توقیف وسایل زندانی به وسیله پلیس یا نهادهای دیگر	۸۰
گفتار هشتم: تصرف لباس‌ها و وسایل شخصی رها شده	۸۰
گفتار نهم: نیاز به ثبت و مستند کردن اقدامات انجام شده	۸۰
فصل سوم: پرونده‌های زندانی	۸۱
مبحث اول: کلیات	۸۱
مبحث دوم: پرونده‌های پیشرفت	۸۳
گفتار اول: هدف	۸۳
گفتار دوم: پرونده‌های اختصاری	۸۳
بند اول: سوابق فعالیت	۸۳
بند دوم: فرم‌های پیشرفت	۸۴
گفتار سوم: مرور پرونده‌ها	۸۴
گفتار چهارم: مراقبت از پرونده‌ها	۸۴
گفتار پنجم: گزارش اختصاری نهایی هنگام آزادی زندانی	۸۴
مبحث سوم: تهیه محتویات پرونده	۸۵
مبحث چهارم: دسترسی به پرونده‌ها	۸۵
مبحث پنجم: جابجایی پرونده‌ها	۸۶
مبحث ششم: شرایط جابجایی پرونده‌ها	۸۷
مبحث هفتم: حفاظت از اطلاعات محرمانه	۸۷
مبحث هشتم: خارج کردن پرونده‌ها از مؤسسه	۸۷
مبحث نهم: انتقال پرونده‌ها به یک مرکز اصلاحی تربیتی دیگر	۸۷
گفتار اول: انتقال پرونده‌ها	۸۷
گفتار دوم: حمل و نقل پرونده‌ها	۸۸
گفتار سوم: انتقال به زندان فاقد امکانات پزشکی	۸۸

۸۸	گفتار چهارم: ارسال پرونده‌ها هنگام انتقال اضطراری
۸۸	مبحث دهم: بایگانی پرونده‌های راکد
۸۹	مبحث یازدهم: نگهداری محتویات پرونده‌ها
۸۹	مبحث دوازدهم: بازیابی پرونده‌های راکد
۹۰	مبحث سیزدهم: طبقه بندی امنیتی پرونده‌ها
۹۰	مبحث چهاردهم: اطلاعات پرونده: گردآوری، نگهداری، افشاء
۹۰	گفتار اول: تحصیل اطلاعات مربوط به بزهکار
۹۰	گفتار دوم: فراهم نمودن اطلاعات برای هیئت‌های آزادی مشروط
۹۱	گفتار سوم: افشای اطلاعات به بزه دیدگان
۹۱	فصل چهارم: نقل و انتقالات
۹۱	مبحث اول: تعریف
۹۲	مبحث دوم: معیارها و ضوابط استقرار و انتقال زندانی
۹۲	مبحث سوم: انتقال مدیریت مجازات
۹۳	مبحث چهارم: انتقال اداری
۹۳	مبحث پنجم: مقامات صلاحیتدار برای انتقال
۹۳	مبحث ششم: مشاوره
۹۳	مبحث هفتم: انتقال اضطراری
۹۳	مبحث هشتم: انتقال مستقیم توسط کلانتری از دادگاه
۹۴	مبحث نهم: انتقال به زندان دیگر
۹۴	مبحث دهم: زندانیان خودکشی کننده یا خشن
۹۴	مبحث یازدهم: فرم گزارش انتقال
۹۴	مبحث دوازدهم: انتقال پرونده‌ها
۹۴	مبحث سیزدهم: انتقال نوجوانان
۹۵	فصل پنجم: مرگ زندانی
۹۵	مبحث اول: احتمال مرگ
۹۵	مبحث دوم: حفظ صحنه مرگ
۹۵	مبحث سوم: بررسی‌های پزشکی قانونی
۹۵	گفتار اول: هدف
۹۶	گفتار دوم: لزوم ارائه گزارش به بازرس ویژه قتل عمد
۹۶	مبحث چهارم: گروه تحقیق و بازرسی
۹۶	مبحث پنجم: گزارشات
۹۶	مبحث ششم: عکسبرداری
۹۷	مبحث هفتم: خودکشی

۹۷	مبحث هشتم: به خاک سپاری
۹۷	مبحث نهم: متعلقات شخصی
۹۸	فصل ششم: آزادی زندانی
۹۸	مبحث اول: آزادی زندانی از حبس
۹۸	مبحث دوم: جواز آزادی
۹۸	مبحث سوم: زمان آزادی
۹۸	مبحث چهارم: آزادی در روز یکشنبه و تعطیلات رسمی
۹۹	مبحث پنجم: هزینه سفر
۹۹	مبحث ششم: بیماری در زمان آزادی
۹۹	مبحث هفتم: تحویل لباس و ملافه در هنگام آزادی
۹۹	مبحث هشتم: بازگرداندن متعلقات شخصی
۱۰۰	مبحث نهم: حکم تعلیق مراقبتی
۱۰۰	مبحث دهم: اعلام به پلیس

قسمت دوم: مدیریت زندانی

بخش اول: اصول راهنما

۱۰۳	فصل اول: اصول راهنما برای مدیریت زندانیان
۱۰۳	مبحث اول: حمایت از جامعه، باز پروری و ادغام اجتماعی بزهکاران
۱۰۴	مبحث دوم: انطباق با ساختار اجتماعی
۱۰۴	فصل دوم: طبقه بندی زندانیان
۱۰۴	مبحث اول: طبقه بندی و فردی کردن رفتار
۱۰۴	گفتار اول: کلیات
۱۰۵	گفتار دوم: جداسازی گروه‌ها
۱۰۵	بند اول: اشخاص محکوم و غیر محکوم
۱۰۵	بند دوم: مردان و زنان
۱۰۶	بند سوم: بزهکاران مدنی و کیفری
۱۰۶	بند چهارم: زندانیان جوان و بزرگسال
۱۰۶	گفتار سوم: استقرار یا طبقه بندی در حداقل فضای محدود کننده
۱۰۷	فصل سوم: طرح ریزی مجازات
۱۰۷	فصل چهارم: برنامه های اصلاحی و تربیتی و رفتار با بزهکاران
۱۰۷	مبحث اول: اهداف رفتار
۱۰۷	مبحث دوم: انواع مساعدت

گفتار اول: کلیات	۱۰۷
گفتار دوم: به خدمت گرفتن متخصصان اصلاح و تربیت	۱۰۸
مبحث سوم: آموزش	۱۰۸
گفتار اول: برنامه‌های آموزشی	۱۰۸
گفتار دوم: متون آموزشی	۱۰۹
مبحث چهارم: تفریح و سرگرمی	۱۰۹
مبحث پنجم: برنامه‌های کاری	۱۱۰
گفتار اول: تدارک برنامه‌های کاری	۱۱۰
گفتار دوم: هدف برنامه‌های کاری	۱۱۰
گفتار سوم: شرایط کار	۱۱۰
بند اول: کلیات	۱۱۰
بند دوم: دستمزد	۱۱۱
بند سوم: اداره زندان و مرخصی کاری	۱۱۱
بند چهارم: بهداشت و ایمنی	۱۱۲
مبحث ششم: پیش‌بینی برنامه‌های مذهبی	۱۱۲
مبحث هفتم: روابط اجتماعی	۱۱۳
گفتار اول: ایجاد شرایط مساعد برای ادغام مجدد اجتماعی	۱۱۳
گفتار دوم: برقراری روابط اجتماعی و حفظ آن	۱۱۳
بند اول: کلیات	۱۱۳
بند دوم: ملاقات‌ها و مکاتبات	۱۱۴
مبحث هشتم: امتیازات	۱۱۴
مبحث نهم: آزادی و مراقبت‌های پس از خروج	۱۱۴
گفتار اول: آزادی مشروط	۱۱۴
گفتار دوم: آزادی عمومی	۱۱۴
فصل پنجم: برنامه‌های جوانان	۱۱۵
مبحث اول: دیدگاه‌های بنیادین	۱۱۵
مبحث دوم: قضاوت و اتخاذ تصمیم	۱۱۸
گفتار اول: کلیات	۱۱۸
گفتار دوم: اجتناب از تأخیر غیر ضروری	۱۲۰
مبحث سوم: اهداف نگهداری در مؤسسات	۱۲۰
مبحث چهارم: انطباق با ترتیبات اجتماعی	۱۲۱
مبحث پنجم: جداسازی و فردی کردن رفتار	۱۲۱
مبحث ششم: طبقه‌بندی و استقرار	۱۲۳

۱۲۴	مبحث هفتم: تدارک برنامه‌ها
۱۲۴	گفتار اول: کلیات
۱۲۵	گفتار دوم: بازداشت در طول دوران محاکمه
۱۲۵	گفتار سوم: مساعدت در حین اجرای مجازات
۱۲۵	بند اول: کلیات
۱۲۶	بند دوم: آموزش
۱۲۷	بند سوم: کار
۱۲۸	بند چهارم: تفریح و سرگرمی
۱۲۸	بند پنجم: مذهب
۱۲۹	بند ششم: مراقبت‌های پزشکی
۱۳۰	مبحث هشتم: ارتباط با کل جامعه
۱۳۰	مبحث نهم: برنامه‌های ادغام اجتماعی
۱۳۱	مبحث دهم: تدابیر پس از خروج
۱۳۲	مبحث یازدهم: پژوهش، برنامه‌ریزی، تدوین سیاست و ارزیابی
۱۳۳	فصل ششم: زندانیان خارجی
۱۳۴	فصل هفتم: اقدامات جایگزین حبس
۱۳۴	مبحث اول: اصول عمومی
۱۳۴	گفتار اول: اهداف بنیادین
۱۳۴	مبحث دوم: هدف اقدامات جایگزین حبس
۱۳۵	مبحث سوم: تضمینات قانونی
۱۳۶	مبحث چهارم: تمهیدات پس از محکومیت
۱۳۷	مبحث پنجم: اجرای اقدامات جایگزین حبس
۱۳۷	گفتار اول: نظارت
۱۳۷	گفتار دوم: مدت
۱۳۷	گفتار سوم: شرایط
۱۳۸	گفتار چهارم: مراحل مربوط به نحوه رفتار
۱۳۹	گفتار پنجم: امور انضباطی و نقض شرایط
۱۳۹	مبحث ششم: نیروی انسانی
۱۳۹	گفتار اول: استخدام
۱۴۰	گفتار دوم: آموزش نیروی انسانی
۱۴۰	مبحث هفتم: افراد داوطلب و سایر منابع اجتماعی
۱۴۰	گفتار اول: مشارکت عمومی
۱۴۱	گفتار دوم: درک و همکاری عمومی

گفتار سوم: افراد داوطلب	۱۴۱
بخش دوم: سیاست زندان پیشنهادی	
فصل اول: سیاست مدیریت زندانی	۱۴۳
مبحث اول: تعریف	۱۴۳
مبحث دوم: مسئولیت‌های کارکنان اصلاحی و تربیتی	۱۴۳
فصل دوم: طبقه بندی زندانیان	۱۴۴
مبحث اول: طبقه بندی داخلی	۱۴۴
مبحث دوم: فرآیند طبقه بندی	۱۴۴
گفتار اول: مهلت زمانی	۱۴۴
گفتار دوم: منابع	۱۴۴
گفتار سوم: مصاحبه‌ها	۱۴۵
بند اول: کلیات	۱۴۵
بند دوم: آگاه ساختن بزهکار	۱۴۵
بند سوم: ماهیت مصاحبه	۱۴۶
بند چهارم: اطلاعات مرتبط	۱۴۶
بند پنجم: نتیجه	۱۴۶
گفتار چهارم: گزارش	۱۴۷
بند اول: محتوا (پیشنهاد ۱)	۱۴۷
بند دوم: محتوا (پیشنهاد ۲)	۱۴۷
گفتار پنجم: بازنگری در طبقه بندی	۱۴۸
مبحث سوم: مسئولیت‌های افسران طبقه بندی	۱۴۹
مبحث چهارم: مسئولیت‌های تحلیل‌گران برنامه	۱۴۹
مبحث پنجم: معیارهای ارجاع زندانیان	۱۵۰
گفتار اول: اصول راهنما	۱۵۰
گفتار دوم: معیارهای ارجاع زندانیان به مراکز بسته	۱۵۰
گفتار سوم: معیارهای ارجاع مستقیم زندانیان به مراکز اصلاحی تربیتی	۱۵۰
اجتماعی	۱۵۳
مبحث ششم: طبقه بندی مجدد	۱۵۳
گفتار اول: اهداف	۱۵۳
گفتار دوم: فرآیند	۱۵۴
گفتار سوم: معیارهای ارجاع مجدد زندانیان به مراکز اصلاحی تربیتی اجتماعی	۱۵۵
فصل سوم: طرح ریزی مجازات	۱۵۵
مبحث اول: کلیات	۱۵۵

مبحث دوم: انتشار اطلاعات.....	۱۵۶
مبحث سوم: تدوین برنامه ها.....	۱۵۶
فصل چهارم: برنامه های اصلاحی، تربیتی.....	۱۵۶
مبحث اول: برنامه های آموزشی.....	۱۵۶
گفتار اول: کتابخانه.....	۱۵۶
بند اول: اهداف ایجاد کتابخانه.....	۱۵۶
بند دوم: کتابدار.....	۱۵۷
بند سوم: الگویی جهت ساعت های کاری کتابخانه.....	۱۵۷
بند چهارم: مقررات کتابخانه.....	۱۵۸
گفتار دوم: برنامه های هنری و صنایع دستی.....	۱۵۹
بند اول: برنامه.....	۱۵۹
بند دوم: اجازه تفنن.....	۱۵۹
بند سوم: محدودیت های منطقه کاری.....	۱۶۰
بند چهارم: نظارت بر فروشگاه وسایل هنری و تفننی.....	۱۶۰
بند پنجم: الگویی برای ساعات فعالیت های هنری و تفننی.....	۱۶۰
بند ششم: عرضه محصولات ساخته شده.....	۱۶۰
بند هفتم: نگهداری.....	۱۶۱
بند هشتم: اقدامات امنیتی.....	۱۶۱
بند نهم: اقدامات ایمنی.....	۱۶۲
بند دهم: محدودیت ها.....	۱۶۲
مبحث سوم: فعالیت های تفریحی.....	۱۶۲
گفتار اول: کلیات.....	۱۶۳
گفتار دوم: اجرای برنامه.....	۱۶۳
گفتار سوم: ارتباط با سایر بخش ها.....	۱۶۴
گفتار چهارم: اقدامات اضطراری.....	۱۶۵
مبحث چهارم: برنامه های کاری.....	۱۶۵
گفتار اول: اهداف.....	۱۶۵
گفتار دوم: طبقه بندی.....	۱۶۶
گفتار سوم: استقرار.....	۱۶۶
گفتار چهارم: بازنگری استقرار.....	۱۶۶
گفتار پنجم: حق الزحمه کار.....	۱۶۷
مبحث پنجم: برنامه های مذهبی.....	۱۶۷
گفتار اول: دسترسی به افراد روحانی و مشاوران مذهبی.....	۱۶۷

گفتار دوم: فرد روحانی.....	۱۶۸
بند اول: مسئولیت‌های فرد روحانی.....	۱۶۸
بند دوم: ارتباطات.....	۱۶۸
بند سوم: حضور.....	۱۶۸
گفتار چهارم: پرستشگاه و روحانیان مرتبط با مراسم مذهبی.....	۱۶۹
بند پنجم: آموزش‌های مذهبی.....	۱۷۰
بند ششم: جلب مشارکت جامعه.....	۱۷۰
بند هفتم: ادغام برنامه‌های مذهبی.....	۱۷۱
مبحث ششم: مداخله افراد داوطلب.....	۱۷۱
گفتار اول: اهداف مداخله افراد داوطلب.....	۱۷۲
گفتار دوم: مداخله داوطلبان.....	۱۷۲
گفتار سوم: پیشنهاداتی برای گروه‌های داوطلب.....	۱۷۲
گفتار چهارم: اشخاص رابط.....	۱۷۳
گفتار پنجم: بررسی‌های امنیتی.....	۱۷۳
گفتار ششم: برنامه راهنما.....	۱۷۴
فصل پنجم: مدیریت مجازات بزهکاران جوان.....	۱۷۴
مبحث اول: مدیر مورد.....	۱۷۴
مبحث دوم: دخالت کارکنان.....	۱۷۵
گفتار اول: افسر تعلیق مراقبتی.....	۱۷۵
مبحث سوم: برنامه‌های آموزشی و تفریحی.....	۱۷۶
گفتار اول: برنامه‌های آموزشی.....	۱۷۶
بند اول: ارتباطات.....	۱۷۶
گفتار دوم: دسترسی برابر به برنامه‌های آموزشی.....	۱۷۷
گفتار سوم: فعالیت‌های تفریحی و اوقات فراغت.....	۱۷۷
مبحث چهارم: ملاقات‌ها.....	۱۷۸
مبحث پنجم: برنامه‌های بازپروری.....	۱۷۸
مبحث ششم: بازنگری مجازات.....	۱۷۹
مبحث هفتم: نوجوانان متحمل مجازات در مراکز اصلاحی و تربیتی بزرگسالان.....	۱۷۹
گفتار اول: پذیرش.....	۱۷۹
گفتار دوم: اطلاعات مربوط به جوان.....	۱۸۰
گفتار سوم: اجازه انتقال جوانان ۱۸ ساله به مؤسسات بزرگسالان.....	۱۸۰
گفتار چهارم: مسئولیت مدیر مورد.....	۱۸۱
گفتار پنجم: بازگشت به مرکز نگهداری نوجوانان.....	۱۸۲

گفتار ششم: انتقال حوزه صلاحیت.....	۱۸۲
گفتار هفتم: سیاست کلی.....	۱۸۳
بند اول: موارد استثناء.....	۱۸۴
مبحث هشتم: بازنگری پرونده پیشرفت.....	۱۸۴

قسمت سوم: حقوق زندانی و رفتار با زندانیان

بخش اول: اصول راهنما

فصل اول: حقوق عمومی زندانیان.....	۱۸۷
مبحث اول: حق رفتار انسانی.....	۱۸۷
مبحث دوم: حق برابری یارهایی از تبعیض.....	۱۸۸
مبحث سوم: استفاده از حداقل اقدامات محدود کننده.....	۱۹۰
مبحث چهارم: حق زندگی، آزادی، امنیت.....	۱۹۰
گفتار اول: حق ذاتی زندگی.....	۱۹۰
گفتار دوم: مجازات اعدام.....	۱۹۱
مبحث پنجم: حمایت در برابر شکنجه و بدرفتاری.....	۱۹۳
گفتار اول: تعریف.....	۱۹۳
گفتار دوم: حق حمایت در برابر شکنجه.....	۱۹۴
گفتار سوم: حمایت در برابر استفاده از اظهارات به دست آمده تحت شکنجه.....	۱۹۵
گفتار چهارم: مسئولیت دولت.....	۱۹۶
گفتار پنجم: حق طرح شکایت.....	۱۹۹
گفتار ششم: حق جبران.....	۲۰۱
مبحث ششم: حقوق ناظر بر استفاده از زور، سلاح گرم و محدودیت های فیزیکی.....	۲۰۱
مبحث هفتم: محدودیت اقدامات انضباطی.....	۲۰۱
فصل دوم: حقوق قانونی.....	۲۰۱
مبحث اول: کلیات.....	۲۰۲
مبحث دوم: حقوق در هنگام بازداشت.....	۲۰۳
مبحث سوم: بازجویی.....	۲۰۴
مبحث چهارم: حق تماس با جهان خارج.....	۲۰۵
مبحث پنجم: حق مشاوره حقوقی و توسل به قانون.....	۲۰۶
مبحث ششم: حق دادرسی عادلانه و بدون تاخیر.....	۲۰۸

مبحث هفتم: حق دریافت خسارت جهت بازداشت غیر قانونی	۲۱۱
فصل سوم: حقوق در طول دوران حبس	۲۱۲
مبحث اول: وظایف مقامات و مأموران دولتی	۲۱۲
مبحث دوم: حق آگاهانیده شدن	۲۱۲
مبحث سوم: حق طرح شکایت	۲۱۳
مبحث چهارم: حق بازرسی مستقل	۲۱۳
مبحث پنجم: حق دریافت خسارت در صورت تجاوز به حقوق	۲۱۴
مبحث ششم: ملاقات‌ها و مکاتبات	۲۱۴
مبحث هفتم: حق خلوت و محرمانگی	۲۱۶
مبحث هشتم: حق درک زبان	۲۱۶
مبحث نهم: حقوق مذهبی	۲۱۷
مبحث دهم: آموزش و فرهنگ	۲۱۸
مبحث یازدهم: تفریح و سرگرمی	۲۱۸
مبحث دوازدهم: اقامت	۲۱۸
مبحث سیزدهم: بهداشت، پوشاک و تغذیه	۲۲۰
مبحث چهاردهم: حمایت در برابر ناپدید شدن اجباری و پیشگیری از این امر	۲۲۰
مبحث پانزدهم: تضمینات اجرایی علیه ناپدید شدن اجباری	۲۲۲
مبحث شانزدهم: حمایت در برابر اعدام‌های بدون محاکمه	۲۲۵
گفتار اول: پیشگیری	۲۲۵
گفتار دوم: تحقیقات	۲۲۶
گفتار سوم: رویه‌های قانونی	۲۲۹
مبحث هفدهم: ادغام مجدد و آزادی	۲۳۰
فصل چهارم: حقوق گروه‌های خاص	۲۳۰
مبحث اول: زندانیان دارای جنون و بیماریهای روانی	۲۳۰
مبحث دوم: زندانیان بازداشتی یا منتظر محاکمه	۲۳۱
گفتار اول: حقوق عمومی	۲۳۱
گفتار دوم: جداسازی از زندانیان محکوم	۲۳۱
گفتار سوم: تمهیدات خاص	۲۳۲
مبحث سوم: حقوق زنان	۲۳۴
مبحث چهارم: رفتار با زندانیان خارجی	۲۳۵
مبحث پنجم: حقوق زندانیان مدنی	۲۳۶
مبحث ششم: حقوق خانواده زندانی	۲۳۷
گفتار اول: حقوق خانواده هنگام ناپدید شدن، آسیب یا مرگ زندانی	۲۳۷

گفتار دوم: حق خانواده زندانی جهت دریافت کمک	۲۳۷
فصل پنجم: عدالت ویژه نوجوانان	۲۳۸
مبحث اول: حقوق عمومی	۲۳۸
گفتار اول: کاربرد حداقل قواعد استاندارد برای رفتار با زندانیان	۲۳۸
گفتار دوم: استفاده حداقل از مؤسسات نگهداری	۲۳۸
گفتار سوم: بازداشت در طول دادرسی	۲۴۰
گفتار چهارم: حق رفتار برابر یا آزادی از تبعیض	۲۴۲
گفتار پنجم: حق زندگی، آزادی و امنیت	۲۴۲
بند اول: کلیات	۲۴۲
بند دوم: مجازات اعدام	۲۴۴
گفتار ششم: محدودیت بازدارنده‌های بدنی و استفاده از زور	۲۴۴
گفتار هفتم: اصول راهنما در قضاوت و اتخاذ تصمیم	۲۴۵
گفتار هشتم: پذیرش و ثبت	۲۴۶
مبحث دوم: حقوق قانونی	۲۴۷
مبحث سوم: حقوق در طی بازداشت و حبس	۲۴۸
گفتار اول: حق رفتار جداگانه	۲۴۸
گفتار دوم: حق بازرسی مستقل: بازرسی مؤسسات نگهداری نوجوانان	۲۴۹
گفتار سوم: محیط فیزیکی و محل سکونت	۲۵۱
گفتار چهارم: آموزش، دوره‌های حرفه آموزی و کار	۲۵۲
گفتار پنجم: تفریح	۲۵۲
گفتار ششم: مذهب	۲۵۲
گفتار هفتم: بهداشت و مراقبت‌های پزشکی	۲۵۳
گفتار هشتم: اعلام حبس، انتقال، بیماری، آسیب و مرگ	۲۵۳
گفتار نهم: تماس با جهان خارج	۲۵۴
گفتار دهم: بازرسی‌ها و شکایات	۲۵۵
گفتار یازدهم: حریم خصوصی	۲۵۶
بخش دوم: سیاست زندان پیشنهادی	
فصل اول: حقوق قانونی	۲۵۹
مبحث اول: حقوق هنگام دستگیری	۲۵۹
مبحث دوم: بازجویی	۲۶۰
مبحث سوم: حق مشاوره حقوقی	۲۶۰
مبحث چهارم: رویه‌های تجدید نظر خواهی	۲۶۱
گفتار اول: تهیه درخواست تجدید نظر	۲۶۱

۲۶۱	گفتار دوم: آگاه سازی در خصوص تجدید نظر
۲۶۱	گفتار سوم: اعلام نتایج تجدید نظر خواهی
۲۶۲	فصل دوم: حقوق در طی دوران حبس
۲۶۲	مبحث اول: ملاقات ها
۲۶۲	گفتار اول: نکات کلی
۲۶۲	گفتار دوم: انواع ملاقات ها
۲۶۳	گفتار سوم: نحوه ملاقات ها
۲۶۳	گفتار چهارم: زمان ملاقات
۲۶۴	گفتار پنجم: رویه های مربوط به ملاقات
۲۶۴	بند اول: مسئولیت های هماهنگ کننده
۲۶۴	بند دوم: درخواست های ملاقات
۲۶۴	بند سوم: نظارت
۲۶۵	بند چهارم: محدودیت های ملاقات
۲۶۵	گفتار ششم: ملاقات های خانوادگی خصوصی
۲۶۵	بند اول: رویه های مربوط به ملاقات های خانوادگی خصوصی
۲۶۶	بند دوم: ضوابط مربوط به ملاقات های خانوادگی خصوصی
۲۶۷	بند سوم: دفعات و مدت زمان ملاقات ها
۲۶۷	بند چهارم: تعداد مجاز ملاقات کنندگان
۲۶۷	بند پنجم: باز پس گیری وقت ملاقات
۲۶۷	بند ششم: موارد مجاز در ملاقات های خصوصی خانوادگی
۲۶۸	بند هفتم: مقررات ناظر بر ملاقات خصوصی خانوادگی
۲۶۹	گفتار هفتم: شناسایی و پذیرش ملاقات کنندگان
۲۶۹	گفتار هشتم: تابلو شرایط ملاقات
۲۶۹	گفتار نهم: اخطار به ملاقات کنندگان
۲۷۰	گفتار دهم: تهدیدات کوچک یا بزرگ
۲۷۰	گفتار یازدهم: تعلیق
۲۷۰	بند اول: کلیات
۲۷۱	گفتار سیزدهم: ناحیه ملاقات
۲۷۲	مبحث دوم: مکاتبات
۲۷۲	گفتار اول: تعریف
۲۷۲	گفتار دوم: دسته بندی مکاتبات
۲۷۳	گفتار سوم: نسخه برداری
۲۷۳	گفتار چهارم: منابع مکتوب و تصویری

۲۷۳	مبحث سوم: حقوق مذهبی
۲۷۳	گفتار اول: کلیات
۲۷۵	گفتار دوم: وسایل مذهبی
۲۷۵	بند اول: پوشش سر
۲۷۶	بند دوم: لباس‌های آئینی
۲۷۶	گفتار سوم: برنامه غذایی خاص
۲۷۶	گفتار چهارم: پیش‌بینی فضای پرستش
۲۷۶	مبحث چهارم: حقوق پزشکی و بهداشتی
۲۷۶	گفتار اول: حمایت در برابر اقدامات پزشکی مضر
۲۷۷	گفتار دوم: آزمایش مصرف مواد مخدر
۲۷۷	بند اول: داوطلبانه بودن
۲۷۷	بند دوم: ممانعت از انجام آزمایش
۲۷۷	گفتار سوم: معاینه زندانیان توسط پزشکان خصوصی
۲۷۷	گفتار چهارم: اعتصاب غذای زندانی
۲۷۷	بند اول: تعریف
۲۷۸	بند دوم: حق اعتصاب غذا
۲۷۸	گفتار پنجم: بهداشت فردی
۲۷۹	مبحث پنجم: اقامت
۲۷۹	گفتار اول: کلیات
۲۸۰	گفتار دوم: زندانیان مقیم واحدهای مجزا
۲۸۰	گفتار سوم: نظارت خصوصی و الکترونیکی
۲۸۰	مبحث ششم: بازرسی‌ها

قسمت چهارم: امنیت

بخش اول: اصول راهنما

۲۸۵	فصل اول: سیاست استفاده از زور
۲۸۵	مبحث اول: اصول راهنما برای استفاده از زور و محدودیت‌های فیزیکی
۲۸۵	گفتار اول: کلیات
۲۹۰	گفتار دوم: فرآیند گزارش دهی و بازنگری
۲۹۱	گفتار سوم: حقوق قانونی افراد متأثر از کاربرد زور و سلاح‌های گرم
۲۹۱	گفتار چهارم: نوجوانان و استفاده از زور
۲۹۱	مبحث دوم: آموزش افسران زندان

۲۹۲	مبحث سوم: شیوه‌های کاربرد زور
۲۹۳	فصل دوم: سطوح امنیت
۲۹۳	فصل سوم: نقل مکان زندانیان
	بخش دوم: سیاست زندان پیشنهادی
۲۹۵	فصل اول: استفاده از زور
۲۹۵	مبحث اول: تعریف
۲۹۵	مبحث دوم: مجوز استفاده از زور
۲۹۶	مبحث سوم: رفتار با نوجوانان
۲۹۷	مبحث چهارم: مسئولیت
۲۹۷	مبحث پنجم: قضاوت درست در کاربرد زور
۲۹۷	مبحث ششم: شرایط ایجاب کننده کاربرد زور
۲۹۷	مبحث هفتم: میزان زور
۲۹۸	مبحث هشتم: استفاده از زور منجر به آسیب جسمانی
۲۹۸	مبحث نهم: گزارش دهی و اعلام مراتب
۲۹۸	مبحث دهم: تجهیزات فیزیکی اعمال زور و محدود سازی
۲۹۹	گفتار اول: محدود کننده‌های مجاز
۳۰۰	گفتار دوم: تجهیزات محدود کننده نوجوانان
۳۰۱	گفتار سوم: ذخیره سازی
۳۰۱	گفتار چهارم: فهرست برداری
۳۰۲	گفتار پنجم: ثبت
۳۰۲	گفتار ششم: فقدان یا سرقت
۳۰۲	فصل دوم: طبقه بندی امنیتی پرونده‌ها
۳۰۲	مبحث اول: طبقه بندی پرونده‌های زندانیان
۳۰۲	مبحث دوم: زندانیان در معرض خطر فرار
۳۰۳	مبحث سوم: زندانیان خشن
۳۰۳	مبحث چهارم: زندانیان خودکشی گرا
۳۰۴	مبحث پنجم: زندانیان روانی
۳۰۴	مبحث ششم: توقیف حمایتی
۳۰۵	مبحث هفتم: هشدار خاص
۳۰۵	مبحث هشتم: مجوز کاربرد مراقبت‌های امنیتی
۳۰۵	مبحث نهم: برجسب‌های پرونده‌ها
۳۰۶	مبحث دهم: بازبینی پرونده‌های برجسب‌دار
۳۰۶	فصل سوم: کنترل مرکزی

فصل چهارم: ثبت و انتشار اطلاعات.....	۳۰۷
مبحث اول: تبادل اطلاعات حساس	۳۰۷
مبحث دوم: ثبت اطلاعات	۳۰۷
مبحث سوم: مسئولیت‌های سرپرستان.....	۳۰۸
مبحث چهارم: مسئولیت‌های کارکنان	۳۰۸
مبحث پنجم: نظام‌های ارتباطی	۳۰۸
مبحث ششم: کتابچه‌های ثبت اطلاعات	۳۰۸
فصل پنجم: سرشماری جمعیت	۳۰۹
مبحث اول: کلیات	۳۰۹
مبحث دوم: سرشماری‌های رسمی جمعیت	۳۰۹
گفتار اول: الگوی کاری برای زمانبندی سرشماری‌های رسمی	۳۱۰
مبحث سوم: سرشماری‌های غیر رسمی جمعیت	۳۱۱
گفتار اول: الگوی کاری برای زمان انجام سرشماری غیر رسمی.....	۳۱۱
فصل ششم: جداسازی اداری.....	۳۱۲
مبحث اول: هدف.....	۳۱۲
مبحث دوم: مدت زمان.....	۳۱۲
مبحث سوم: دلایل جداسازی اداری زندانیان.....	۳۱۲
مبحث چهارم: ملاحظات ناظر بر رهایی	۳۱۳
مبحث پنجم: موارد قابل بازنگری.....	۳۱۳
مبحث ششم: حضور زندانی	۳۱۳
مبحث هفتم: ملاقات الزامی رئیس زندان با زندانی	۳۱۴
مبحث هشتم: رد درخواست زندانی	۳۱۴
مبحث نهم: ملاقات با زندانی.....	۳۱۴
مبحث دهم: حقوق زندانی	۳۱۴
فصل هفتم: نظارت بر زندانیان.....	۳۱۵
مبحث اول: نواحی اقامتی.....	۳۱۵
مبحث دوم: سیستم‌های نظارتی	۳۱۵
مبحث سوم: محل استقرار افسران	۳۱۶
مبحث چهارم: نظارت بر برنامه‌ها	۳۱۶
مبحث پنجم: ممنوعیت نظارت توسط زندانیان	۳۱۷
مبحث ششم: نظارت توسط جنس مخالف.....	۳۱۷
فصل هشتم: واریسی‌ها	۳۱۷
مبحث اول: کلیات	۳۱۷

۳۱۷	مبحث دوم: واری های دیداری
۳۱۸	مبحث سوم: بررسی های فیزیکی
۳۱۸	فصل نهم: بازرسی ها
۳۱۸	مبحث اول: بازرسی های زندانیان
۳۱۸	گفتار اول: کلیات
۳۱۸	گفتار دوم: انجام بازرسی ها
۳۱۹	گفتار سوم: بازرسی بدنی زندانی
۳۱۹	گفتار چهارم: بازرسی بی لباس زندانی
۳۱۹	گفتار پنجم: بازرسی اضطراری
۳۲۰	گفتار ششم: آگاه سازی رئیس زندان
۳۲۰	گفتار هفتم: بازرسی شکاف های بدنی
۳۲۱	گفتار هشتم: بازرسی های استثنائی
۳۲۱	گفتار نهم: زمان و دفعات بازرسی اقامتگاه های زندانیان
۳۲۱	مبحث دوم: بازرسی ملاقات کنندگان
۳۲۱	گفتار اول: هدف
۳۲۲	گفتار دوم: اعلان بازرسی ها
۳۲۲	گفتار سوم: تعریف ها
۳۲۳	گفتار چهارم: اشخاص مشمول بازرسی
۳۲۳	گفتار پنجم: تبعات کشف اشیای ممنوع
۳۲۳	گفتار ششم: ممانعت از انجام بازرسی
۳۲۴	بند اول: انصراف از رضایت
۳۲۴	بند دوم: تبعات ممانعت از انجام بازرسی
۳۲۴	گفتار هفتم: بازرسی اجمالی
۳۲۴	گفتار هشتم: بازرسی درونی
۳۲۴	گفتار نهم: هم جنس بودن در بازرسی درونی
۳۲۴	گفتار دهم: دلایل بازرسی درونی
۳۲۵	گفتار یازدهم: مجوز بازرسی درونی
۳۲۵	گفتار دوازدهم: بازرسی صغار
۳۲۵	گفتار سیزدهم: بازرسی وسایل نقلیه
۳۲۶	گفتار چهاردهم: بازرسی اشیای مذهبی دارای احترام
۳۲۶	گفتار پانزدهم: شیوه انجام بازرسی درونی
۳۲۷	گفتار شانزدهم: اختیار ضبط
۳۲۷	مبحث سوم: بازرسی کارکنان

۳۲۸	فصل دهم: ورود و خروج از سلول
۳۲۸	مبحث اول: کلیات
۳۲۸	مبحث دوم: تشکیل گروههای ورود و خروج سلول
۳۲۸	مبحث سوم: استقرار
۳۲۹	مبحث چهارم: اخطار
۳۲۹	مبحث پنجم: ترکیب گروه
۳۲۹	مبحث ششم: تجهیزات
۳۳۰	مبحث هفتم: مرور قبلی
۳۳۰	مبحث هشتم: آماده سازی ناحیه
۳۳۰	مبحث نهم: آماده سازی موضع
۳۳۰	مبحث دهم: شیوه اقدام
۳۳۱	مبحث یازدهم: همکاری زندانی
۳۳۱	مبحث دوازدهم: سرپیچی زندانی
۳۳۲	مبحث سیزدهم: بدرقه امن
۳۳۲	مبحث چهاردهم: وسایل شیمیایی
۳۳۲	مبحث پانزدهم: رفع محدود کننده ها
۳۳۲	مبحث شانزدهم: گزارش دهی
۳۳۳	فصل یازدهم: بدرقه های امنیتی
۳۳۳	مبحث اول: نکات کلی
۳۳۳	مبحث دوم: نسبت افسران به زندانیان
۳۳۳	مبحث سوم: تجهیزات محدود کننده
۳۳۴	مبحث چهارم: حمل و نقل
۳۳۴	مبحث پنجم: آگاهی اجمالی قبلی
۳۳۵	مبحث ششم: اسناد لازم
۳۳۵	فصل دوازدهم: انتقالات اضطراری
۳۳۵	مبحث اول: کلیات
۳۳۶	مبحث دوم: خلاصه انتقال
۳۳۶	فصل سیزدهم: کنترل کلیدها
۳۳۶	مبحث اول: نکات کلی
۳۳۶	مبحث دوم: قفل ها
۳۳۷	مبحث سوم: طبقه بندی امنیتی
۳۳۷	مبحث چهارم: ثبت
۳۳۸	مبحث پنجم: صلاحیت کلید داری

۳۳۸	مبحث ششم: دسترسی به اتاق کلیدها
۳۳۸	مبحث هفتم: انتقال کلیدها
۳۳۸	مبحث هشتم: بازگرداندن کلیدها
۳۳۸	مبحث نهم: بررسی
۳۳۹	مبحث دهم: مجوز نگهداری کلیدها توسط زندانیان
۳۳۹	مبحث یازدهم: کلیدهای گم یا خراب شده
۳۳۹	فصل چهاردهم: کنترل ابزارها
۳۳۹	مبحث اول: کلیات
۳۳۹	مبحث دوم: شناسایی
۳۴۰	گفتار اول: ابزارهای غیر محدود
۳۴۰	گفتار دوم: ابزارهای محدود
۳۴۰	مبحث سوم: تحویل ابزارها
۳۴۰	مبحث چهارم: فهرست ابزارها
۳۴۱	مبحث پنجم: ذخیره سازی ابزار و تجهیزات
۳۴۱	مبحث ششم: دسته بندی
۳۴۱	مبحث هفتم: ذخیره سازی و انهدام
۳۴۱	مبحث هشتم: گم شدن ابزارها
۳۴۲	مبحث نهم: خروج ابزارها و تجهیزات
۳۴۲	فصل پانزدهم: اشیای ممنوع
۳۴۲	مبحث اول: کلیات
۳۴۲	مبحث دوم: ضبط اشیای ممنوع
۳۴۳	فصل شانزدهم: کنترل مواد خطرناک
۳۴۳	مبحث اول: کلیات
۳۴۳	گفتار اول: تعریف مواد خطرناک
۳۴۳	بند اول: تعریف نخست
۳۴۳	بند دوم: تعریف جایگزین
۳۴۴	مبحث دوم: ذخیره سازی
۳۴۴	مبحث سوم: تحویل و مصرف
۳۴۵	مبحث چهارم: انبار داری و ذخیره سازی
۳۴۵	مبحث پنجم: لباس های ضد آتش دارای امکانات تنفس مصنوعی
۳۴۵	گفتار اول: اهداف
۳۴۶	گفتار دوم: هدف از به کارگیری تجهیزات
۳۴۶	گفتار سوم: کاربرد تجهیزات

۳۴۶	گفتار چهارم: آموزش افسران
۳۴۶	گفتار پنجم: باز آموزی
۳۴۷	گفتار ششم: ثبت سوابق آموزشی
۳۴۸	گفتار هفتم: در دسترس بودن افسران
۳۴۸	گفتار هشتم: استفاده مناسب از لباس‌های دارای امکانات تنفس مصنوعی
۳۴۸	گفتار نهم: کار گروهی
۳۴۸	گفتار دهم: ارتباطات گفتاری
۳۴۹	گفتار یازدهم: در اختیار داشتن لباس‌های دارای امکانات تنفس مصنوعی
۳۴۹	فصل هفدهم: کنترل سلاح‌ها یا وسایل شیمیایی
۳۴۹	مبحث اول: کلیات
۳۴۹	مبحث دوم: دسترسی به اسلحه خانه
۳۵۰	مبحث سوم: فهرست اسلحه، مهمات و لوازم شیمیایی
۳۵۰	مبحث چهارم: ثبت جابجایی
۳۵۰	مبحث پنجم: پست‌های نگهداری مسلحانه
۳۵۰	مبحث ششم: آموزش‌های لازم
۳۵۱	فصل هجدهم: مسلح و غیر مسلح کردن سلاح‌ها
۳۵۱	فصل نوزدهم: سیستم‌های مهار آتش
۳۵۱	مبحث اول: تجهیزات حفاظت در برابر آتش سوزی
۳۵۱	مبحث دوم: تجهیزات، برنامه‌ریزی و شیوه‌های مهار آتش
۳۵۲	مبحث سوم: فهرست تجهیزات مهار آتش و سیستم‌های هشدار دهنده
۳۵۲	مبحث چهارم: اعلام مراتب
۳۵۲	فصل بیستم: حوادث غیر عادی
۳۵۲	فصل بیست و یکم: وضعیت‌های اضطراری
۳۵۲	مبحث اول: فرار و رخنه از زندان
۳۵۳	گفتار اول: تعریف‌ها
۳۵۳	گفتار دوم: برنامه‌ریزی شیوه‌های مقابله با فرار
۳۵۴	گفتار سوم: پرونده‌ها
۳۵۴	مبحث دوم: سرکوب یک شورش
۳۵۴	گفتار اول: کلیات
۳۵۴	گفتار دوم: گروه‌های تاکتیکی
۳۵۵	گفتار سوم: مجوز اقدام
۳۵۵	گفتار چهارم: شیوه‌های اقدام
۳۵۵	مبحث سوم: گروگان‌گیری

۳۵۵	گفتار اول: نیروی پلیس محلی
۳۵۶	گفتار دوم: نیروهای کمکی احتمالی
۳۵۶	مبحث چهارم: بمب‌گذاری و تهدید به آن
۳۵۶	گفتار اول: کلیات و تعاریف
۳۵۶	گفتار دوم: انواع تهدیدات
۳۵۷	گفتار سوم: پاسخ به تهدیدات
۳۵۸	گفتار چهارم: جستجو و مکان‌یابی
۳۵۸	مبحث پنجم: حمایت از شواهد و دلایل در وضعیت‌های بحرانی
۳۵۸	گفتار اول: کلیات
۳۵۸	گفتار دوم: مسئولیت
۳۵۹	گفتار سوم: انواع دلایل مادی
۳۵۹	گفتار چهارم: سلاح‌های گرم
۳۵۹	گفتار پنجم: گزارش‌های مکتوب
۳۵۹	فصل بیست و دوم: امنیت، کنترل و سرکوب جوانان
۳۶۰	مبحث اول: مرکز کنترل
۳۶۰	مبحث دوم: سیستم‌های ارتباطی
۳۶۰	مبحث سوم: سیستم‌های ایمنی
۳۶۱	مبحث چهارم: بررسی‌های امنیتی
۳۶۲	مبحث پنجم: سیستم‌های امنیتی
۳۶۲	مبحث ششم: بازرسی‌ها
۳۶۴	مبحث هفتم: سرشماری‌ها
۳۶۵	مبحث هشتم: نظارت

قسمت پنجم: بهداشت

بخش اول: اصول راهنما

۳۶۹	فصل اول: خدمات پزشکی
۳۶۹	مبحث اول: کلیات
۳۷۰	مبحث دوم: اخلاق پزشکی
۳۷۲	مبحث سوم: افسران پزشکی
۳۷۳	مبحث چهارم: درمان‌های تخصصی
۳۷۴	مبحث پنجم: خدمات دندانپزشکی
۳۷۴	مبحث ششم: تحقیقات پزشکی

۳۷۴	فصل دوم: امکانات اقامتی و بهداشتی
۳۷۴	مبحث اول: اقامت
۳۷۵	مبحث دوم: لباس و رختخواب
۳۷۶	مبحث سوم: بهداشت فردی
۳۷۷	مبحث سوم: غذا
۳۷۷	فصل چهارم: فعالیت‌های بدنی و ورزش
۳۷۷	فصل پنجم: برنامه‌های کاری
۳۷۸	فصل ششم: گروه‌های خاص
۳۷۸	مبحث اول: زندانیان مجنون و روان پریش
۳۷۹	مبحث دوم: خدمات بهداشتی زنان
۳۷۹	مبحث سوم: خدمات بهداشتی نوجوانان
۳۷۹	گفتار اول: حمایت از سلامتی و رفاه نوجوانان
۳۷۹	گفتار دوم: حمایت در برابر شکنجه
۳۸۰	گفتار سوم: محیط فیزیکی و محل اقامت
۳۸۱	گفتار چهارم: لباس
۳۸۱	گفتار پنجم: غذا
۳۸۱	گفتار ششم: مراقبت‌های پزشکی از نوجوانان

بخش دوم: سیاست زندان پیشنهادی

۳۸۵	فصل اول: خدمات پزشکی
۳۸۵	مبحث اول: تعاریف
۳۸۵	مبحث دوم: اهداف و اصول راهنما
۳۸۶	مبحث سوم: رضایت آگاهانه و حق امساک
۳۸۶	گفتار اول: کلیات
۳۸۶	گفتار دوم: عدم امکان اخذ رضایت
۳۸۷	گفتار سوم: جوانان
۳۸۷	مبحث چهارم: سطوح مراقبت‌های پزشکی
۳۸۷	گفتار اول: کلیات
۳۸۸	گفتار دوم: درمان‌های خاص
۳۸۹	گفتار سوم: خدمات دندانپزشکی
۳۸۹	گفتار چهارم: مراقبت‌های اورژانسی
۳۹۰	مبحث پنجم: معاینات پزشکی
۳۹۰	مبحث ششم: معاینات خصوصی
۳۹۰	گفتار اول: ملاقات

۳۹۱	گفتار دوم: ملاحظات امنیتی
۳۹۱	گفتار سوم: درخواست‌های استثنائی
۳۹۱	گفتار چهارم: ضوابط معاینات پزشکی خصوصی
۳۹۲	مبحث هفتم: کنترل سرایت بیماری
۳۹۲	گفتار اول: مقدمه
۳۹۲	گفتار دوم: برنامه‌های آموزشی
۳۹۳	گفتار سوم: استقرار یا طبقه بندی در مؤسسه
۳۹۳	گفتار چهارم: واکسیناسیون
۳۹۳	گفتار پنجم: خون و ترشحات بدنی
۳۹۳	گفتار ششم: ابزارهای حمایتی
۳۹۴	مبحث هشتم: کاندوم
۳۹۴	گفتار اول: کلیات
۳۹۴	گفتار دوم: تعریف
۳۹۴	گفتار سوم: محرمانه بودن
۳۹۴	گفتار چهارم: توزیع
۳۹۵	گفتار پنجم: آموزش
۳۹۵	گفتار ششم: قاچاق
۳۹۵	مبحث نهم: آزمایش بیماری‌های واگیردار
۳۹۵	گفتار اول: کلیات
۳۹۶	گفتار دوم: آزمایشات داوطلبانه - زندانیان
۳۹۶	گفتار سوم: آزمایشات داوطلبانه - کارکنان
۳۹۶	گفتار چهارم: مشاوره با زندانی
۳۹۶	مبحث دهم: کارکنان پزشکی
۳۹۶	گفتار اول: صلاحیت‌های حرفه‌ای
۳۹۷	گفتار دوم: خدمات پرستاری
۳۹۷	گفتار سوم: افراد داوطلب
۳۹۸	فصل دوم: ساختار اداری
۳۹۸	مبحث اول: راهنما
۳۹۸	مبحث دوم: دستورالعمل دارویی
۳۹۸	مبحث سوم: سوابق بهداشتی، درمانی
۳۹۹	مبحث چهارم: برنامه تضمین کیفیت
۳۹۹	مبحث پنجم: محرمانه بودن
۳۹۹	گفتار اول: کلیات

گفتار دوم: گزارشات روانپزشکی.....	۴۰۰
مبحث ششم: کنترل داروها.....	۴۰۰
گفتار اول: رویه عملی.....	۴۰۰
گفتار دوم: دستورالعمل توزیع دارو.....	۴۰۱
بند اول: تعاریف.....	۴۰۱
بند دوم: فرآیند توزیع دارو.....	۴۰۲
بند سوم: داروهای خارج از شمارش.....	۴۰۲
بند چهارم: ثبت داروها.....	۴۰۲
بند پنجم: داروهای ضروری.....	۴۰۲
بند ششم: برچسب اطلاعات.....	۴۰۳
بند هفتم: بازنگری در دستورالعمل توزیع دارو.....	۴۰۳
گفتار سوم: داروهای مخدر.....	۴۰۴
بند اول: اهداف.....	۴۰۴
بند دوم: مسئولیت‌ها.....	۴۰۴
بند سوم: کنترل.....	۴۰۴
بند چهارم: توزیع داروهای کنترل شده.....	۴۰۴
بند پنجم: توزیع داروهای کنترل نشده.....	۴۰۴
بند ششم: استفاده کارکنان موسسه.....	۴۰۵
گفتار چهارم: مصرف شخصی دارو.....	۴۰۵
بند اول: تعاریف.....	۴۰۵
بند دوم: اهداف.....	۴۰۶
بند سوم: داروهای مجاز.....	۴۰۶
بند چهارم: نقش مدیر بخش خدمات بهداشتی درمانی.....	۴۰۶
بند پنجم: تغییر داروهای مجاز.....	۴۰۶
بند ششم: بسته دارو.....	۴۰۶
بند هفتم: عدم مصرف دارو.....	۴۰۷
بند هشتم: داروهای قاچاق.....	۴۰۷
بند نهم: مصرف دارو در دوران مرخصی.....	۴۰۷
بند دهم: داروهای گران قیمت.....	۴۰۷
بند یازدهم: تامین باقیمانده داروی تجویز شده.....	۴۰۷
بند دوازدهم: حفظ سوابق.....	۴۰۷
بند سیزدهم: فرآیند انتقال.....	۴۰۸
گفتار پنجم: الگویی برای زمان بندی درمان و توزیع دارو.....	۴۰۸

مبحث هفتم: تجهیزات و وسایل	۴۰۹
گفتار اول: جعبه کمک‌های اولیه	۴۰۹
بند اول: اهداف	۴۰۹
بند دوم: مسئولیت‌ها	۴۰۹
بند سوم: محتوای جعبه کمک‌های اولیه - الگوی اول	۴۱۰
بند چهارم: محتوای جعبه کمک‌های اولیه - الگوی دوم	۴۱۰
بند پنجم: نظارت	۴۱۰
مبحث هشتم: جستجوی سوابق	۴۱۱
مبحث نهم: اعمال محدودیت	۴۱۱
مبحث دهم: برنامه‌های آموزشی	۴۱۲
مبحث یازدهم: آسیب‌ها	۴۱۲
گفتار اول: گزارش آسیب‌های وارده به کارمندان و بیماری‌های حرفه‌ای آنان	۴۱۲
بند اول: کلیات	۴۱۳
بند دوم: فرآیند گزارش‌دهی	۴۱۳
بند سوم: فرآیند تحقیقات	۴۱۴
گفتار دوم: گزارش آسیب‌های زندانیان	۴۱۵
بند اول: گزارش آسیب	۴۱۵
بند دوم: جزئیات آسیب	۴۱۵
بند سوم: توضیحات افسر ارشد و افسر پزشکی	۴۱۵
بند چهارم: توضیحات رئیس زندان	۴۱۵
بند پنجم: رونوشت‌های گزارش	۴۱۶
بند ششم: اعلام موضوع	۴۱۶
گفتار سوم: هیئت بررسی کننده آسیب‌های وارده به زندانی	۴۱۶
بند اول: اعضا	۴۱۶
بند دوم: تحقیقات الزامی	۴۱۶
بند سوم: احتمالات پزشکی	۴۱۷
بند چهارم: اظهاریه زندانی	۴۱۷
بند پنجم: شاهدان حادثه	۴۱۷
گفتار چهارم: نحوه عمل هیئت بررسی کننده	۴۱۷
بند اول: سوابق عملکرد	۴۱۷
بند دوم: رئیس هیئت بررسی کننده	۴۱۸
فصل سوم: امکانات اقامتی و بهداشتی	۴۱۸
مبحث اول: کلیات	۴۱۸

۴۱۸	مبحث دوم: سلول‌ها
۴۱۹	مبحث سوم: رختخواب - الگوی کاری برای تعویض ملافه‌ها
۴۱۹	مبحث چهارم: مواد ضد عفونی کننده
۴۱۹	گفتار اول: هدف
۴۱۹	گفتار دوم: شدت تأثیر
۴۲۰	گفتار سوم: توزیع
۴۲۱	گفتار چهارم: آموزش
۴۲۱	گفتار پنجم: مقدار مجاز
۴۲۱	گفتار ششم: کمک‌های اولیه
۴۲۲	گفتار هفتم: محل عرضه مرکزی
۴۲۲	گفتار هشتم: اعلانات نصب شده
۴۲۲	فصل چهارم: خدمات تغذیه‌ای
۴۲۲	مبحث اول: کیفیت غذا
۴۲۲	مبحث دوم: برنامه غذایی
۴۲۳	مبحث سوم: جوانان زندانی
۴۲۳	مبحث چهارم: کارکنان خدمات تغذیه‌ای
۴۲۳	مبحث پنجم: غذا خوری‌ها
۴۲۳	مبحث ششم: بازرسی
۴۲۳	مبحث هفتم: تدابیر بهداشتی
۴۲۴	مبحث هشتم: تجهیزات ایمنی و اطفای حریق
۴۲۴	مبحث نهم: غذای زندانیان
۴۲۴	گفتار اول: الگویی برای زمان بندی وعده‌های غذایی
۴۲۵	مبحث دهم: غذای افسران
۴۲۵	مبحث یازدهم: کنترل بهداشتی
۴۲۵	مبحث دوازدهم: بازرسی‌ها
۴۲۵	گفتار اول: بازرسی‌های روزانه
۴۲۶	گفتار دوم: بازرسی‌های سالانه
۴۲۶	مبحث سیزدهم: مسئولیت‌های کارکنان
۴۲۶	گفتار اول: برنامه‌های راهتمایی
۴۲۶	گفتار دوم: کارکنان نوبت عصر
۴۲۷	مبحث چهاردهم: اعتصاب غذای زندانی
۴۲۷	گفتار اول: تعریف
۴۲۷	گفتار دوم: حق اعتصاب غذا

۴۲۷	گفتار سوم: جواز اعتصاب غذا
۴۲۸	گفتار چهارم: اعلام موضوع
۴۲۹	گفتار پنجم: نظارت
۴۲۹	گفتار ششم: انتقال
۴۲۹	گفتار هفتم: نگهداری سوابق
۴۳۰	فصل پنجم: تفریحات سالم و ورزش
۴۳۰	مبحث اول: محیط فیزیکی
۴۳۰	فصل ششم: رفتار با گروه‌های خاص
۴۳۰	مبحث اول: زندانیان دارای جنون و اختلافات روانی
۴۳۰	گفتار اول: هدف
۴۳۱	گفتار دوم: مشاوره
۴۳۱	گفتار سوم: تصمیم‌گیری
۴۳۱	گفتار چهارم: انتقال
۴۳۲	گفتار پنجم: کمیته بهداشت روان
۴۳۲	بند اول: هدف
۴۳۳	بند دوم: ترکیب کمیته
۴۳۳	بند سوم: جلسات
۴۳۳	بند چهارم: وظایف
۴۳۳	بند پنجم: ارزیابی
۴۳۳	مبحث دوم: زندانیان دو جنسی
۴۳۳	گفتار اول: مقدمه
۴۳۴	گفتار دوم: پذیرش جدید
۴۳۴	گفتار سوم: پذیرش مجدد
۴۳۴	گفتار چهارم: درمان
۴۳۵	گفتار پنجم: ممانعت از ارزیابی پزشکی
۴۳۵	گفتار ششم: رویه ارزیابی پزشکی
۴۳۵	گفتار هفتم: معیار استقرار
۴۳۵	مبحث سوم: زندانیان متمایل به خودکشی و دارای تجربه اقدام به خودکشی
۴۳۵	گفتار اول: هدف
۴۳۶	گفتار دوم: کلیات
۴۳۶	گفتار سوم: شناسایی زندانیان خودکشی‌گرا
۴۳۷	گفتار چهارم: زندانیان در خطر
۴۳۸	گفتار پنجم: منابع اطلاعاتی

۴۳۹	گفتار ششم: مسئولیت‌های کارکنان
۴۳۹	گفتار هفتم: مسئولیت‌های افسر موظف
۴۴۰	گفتار هشتم: آگاه‌سازی
۴۴۰	گفتار نهم: مداخله
۴۴۱	گفتار دهم: پیگیری
۴۴۲	گفتار یازدهم: اقدامات پیشگیرانه
۴۴۲	گفتار دوازدهم: انتقال زندانیان در خطر
۴۴۲	گفتار سیزدهم: فرآیند آزادی زندانیان خودکشی‌گرا
۴۴۳	گفتار چهاردهم: پیشامدهای غیر مترقبه
۴۴۴	گفتار پانزدهم: اقدامات اضطراری در خصوص به دار آویختن
۴۴۴	گفتار شانزدهم: اقدامات در خصوص رگ زنی
۴۴۵	گفتار هفدهم: اقدامات اضطراری در خصوص خوردن سم
۴۴۵	گفتار هیجدهم: خدمات پزشکی اجتماعی
۴۴۵	مبحث چهارم: خدمات بهداشت زنان
۴۴۵	مبحث پنجم: بهداشت نوجوانان

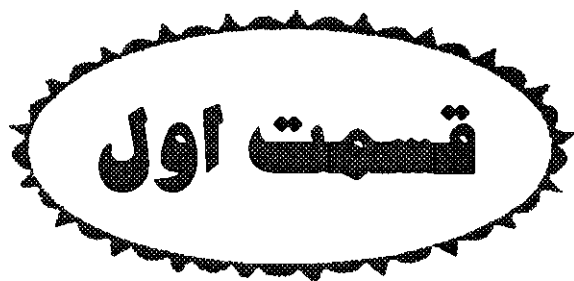
قسمت ششم: امور انضباطی

بخش اول: اصول راهنما

۴۵۱	فصل اول: کلیات
۴۵۱	فصل دوم: محدودیت‌های اقدامات انضباطی
۴۵۱	مبحث اول: مراجع صلاحیت‌دار قانونی برای اعمال تدابیر انضباطی
۴۵۲	مبحث دوم: شکنجه - تعاریف
۴۵۲	مبحث سوم: ممنوعیت شکنجه به عنوان شکلی از مجازات
۴۵۲	مبحث چهارم: مسئولیت دولت
۴۵۲	مبحث پنجم: وظایف کارکنان مؤسسه
۴۵۲	مبحث ششم: سایر اشکال مجازات
۴۵۳	مبحث هفتم: حقوق زندانی در طی فرآیندهای انضباطی
۴۵۳	گفتار اول: حق مطلع شدن از اتهام و ارائه دفاع
۴۵۴	گفتار دوم: حق شکایت و رسیدگی به شکایت
۴۵۴	گفتار سوم: حق جبران
۴۵۴	گفتار چهارم: ممنوعیت استفاده از دلایل به دست آمده تحت شکنجه
۴۵۴	مبحث هشتم: ممنوعیت به کارگیری زندانیان در امور انضباطی

۴۵۵	مبحث نهم: معیارهای انضباطی ناظر بر نوجوانان
	بخش دوم: سیاست زندان پیشنهادی
۴۵۷	فصل اول: هدف نظام انضباطی
۴۵۷	فصل دوم: انتشار قواعد و مقررات
۴۵۷	فصل سوم: بزه‌های انضباطی
۴۵۸	فصل چهارم: فرآیندهای رسیدگی انضباطی
۴۵۸	مبحث اول: حل و فصل غیر رسمی
۴۵۹	مبحث دوم: تعهدات انضباطی
۴۵۹	مبحث سوم: گزارشات مربوط به بزه
۴۵۹	گفتار اول: هدف
۴۵۹	گفتار دوم: مسئولیت
۴۵۹	گفتار سوم: گزارش
۴۶۰	گفتار چهارم: مسئولیت‌های سرپرست
۴۶۰	بند اول: محتوای گزارش
۴۶۱	مبحث چهارم: افسر رسیدگی کننده
۴۶۱	گفتار اول: کلیات
۴۶۱	گفتار دوم: مسئولیت‌های افسر رسیدگی کننده
۴۶۱	مبحث پنجم: تبیین بزه
۴۶۲	مبحث ششم: ابلاغ به زندانی
۴۶۲	فصل ششم: رسیدگی انضباطی
۴۶۲	مبحث اول: مرجع رسیدگی کننده
۴۶۲	مبحث دوم: دستورالعمل‌های راهنمای هیئت تصمیم‌گیری
۴۶۳	مبحث سوم: ساختار و محدوده عمل هیئت تصمیم‌گیری
۴۶۳	مبحث چهارم: مهلت زمانی رسیدگی
۴۶۳	مبحث پنجم: کمک به زندانی
۴۶۴	مبحث ششم: مشارکت زندانی
۴۶۴	مبحث هفتم: ترکیب هیئت انضباطی
۴۶۵	مبحث هشتم: مراحل رسیدگی
۴۶۶	مبحث نهم: نتیجه‌گیری
۴۶۶	مبحث دهم: اتخاذ تصمیم
۴۶۷	فصل ششم: بازنگری در تصمیم هیئت
۴۶۷	مبحث اول: کلیات
۴۶۸	مبحث دوم: اعلان نتیجه رسیدگی

۴۶۸	مبحث سوم: نگهداری پرونده
۴۶۸	فصل هفتم: سرپیچی از تعهدات
۴۶۹	فصل هشتم: رویه‌های تجدید نظر خواهی
۴۶۹	فصل نهم: جداسازی
۴۶۹	مبحث اول: تعریف
۴۶۹	مبحث دوم: اهداف سیاست جداسازی
۴۶۹	مبحث سوم: واحد جداسازی
۴۶۹	گفتار اول: محیط فیزیکی
۴۶۹	گفتار دوم: حقوق زندانی در طول دوران جداسازی
۴۷۱	مبحث چهارم: دفترهای یادداشت
۴۷۳	مبحث پنجم: امنیت در برابر آتش و تخلیه زندانیان اسناد حقوق بشری

ساختار اداری

بخش اول: اصول راهنما

فصل اول: مدیریت منابع انسانی مبحث اول: مدیر اصلاح و تربیت گفتار اول: مدیر مؤسسه بزرگسالان

مداقل قواعد استاندارد برای (فتار با زندانیان

قاعده ۵۰

- ۱- مدیر مؤسسه باید از حیث شخصیت، توانایی مدیریتی، آموزش‌های مرتبط و تجربه، دارای صلاحیت کافی برای انجام وظیفه خود باشد.
- ۲- لازم است وی تمام وقت خویش را به انجام وظایف رسمی خود اختصاص دهد و نباید به صورت پاره وقت مشغول کار باشد.
- ۳- محل سکونت مدیر مؤسسه باید در محدوده زندان یا در مجاورت آن باشد.
- ۴- در مواقعی که دو یا چند مؤسسه، تحت سرپرستی یک مدیر قرار دارد وی باید به صورت مرتب، هر کدام از آنها را مورد بازدید قرار دهد و لازم است در هر یک از آنها نماینده رسمی وی به صورت دائم حضور داشته باشد.

قاعده ۵۱

- ۱- مدیر مؤسسه، معاون وی و بیشتر کارکنان مؤسسه، باید قادر باشند به زبان اکثریت زندانیان یا به زبانی که توسط اکثریت زندانیان، قابل فهم است تکلم نمایند.

گفتار دوم: مدیر مؤسسه نوجوانان

قواعد ملل متمدن برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی

قاعده ۸۶

مدیر مؤسسه باید ضمن داشتن صلاحیت کافی برای انجام وظایف خود، از توان اجرایی، آموزش‌های مرتبط و تجربه نیز برخوردار باشد و لازم است وظایف خود را به صورت تمام وقت عهده‌دار گردد.

مبحث دوم: کارکنان زندان - گزینش، آموزش، هدایت

گفتار اول: کارکنان مؤسسه بزرگسالان

بند اول: کلیات

مداخل قواعد استاندارد برای رفتار با زندانیان

قاعده ۱۴۶

۱- اداره زندان باید نسبت به انتخاب دقیق کارکنان زندان در هر سطح، اهتمام ورزد و منتطبق با مدیریت خاص مؤسسه، درستکاری، انسانیت، قابلیت‌های شغلی و شایستگی‌های فردی آن‌ها را مورد توجه قرار دهد.

۲- اداره زندان باید همواره تلاش نماید تا کارکنان زندان و همچنین عموم افراد جامعه را متقاعد نماید که امر زندانبانی یک خدمت بسیار مهم اجتماعی است. برای این منظور لازم است تمام ابزارهای مقتضی اطلاع رسانی عمومی مورد استفاده قرار گیرند.

۳- برای تضمین اهداف پیش‌گفته، لازم است کارکنان زندان‌ها به عنوان مستخدمان حرفه‌ای زندان، به صورت تمام وقت اشتغال به کار داشته باشند و کارمند دولت با وضعیت استخدامی رسمی محسوب شوند؛ البته تنها به این منظور که از حسن رفتار، کفایت و آمادگی جسمانی برای خدمت برخوردار گردند. لازم است حقوق پرداختی، برای جذب و ماندگاری مردان و زنان شایسته، مناسب باشد. مزایای شغلی و شرایط خدمت آن‌ها نیز باید با توجه به ماهیت واقعی کار مد نظر قرار گیرد.

قاعده ۱۴۷

۱- کارکنان زندان‌ها باید از نظر آموزش و بهره‌هوشی، دارای سطح استاندارد مناسبی باشند.

۲- کارکنان زندان‌ها باید پیش از تصدی وظایف خود، یک دوره آموزشی را در زمینه وظایف عمومی و تخصصی که بر عهده دارند، سپری نمایند و نیز ملزم به گذراندن آزمون‌های نظری و عملی باشند.

۳- پس از ورود به خدمت نیز لازم است در طول دوران خدمت، از طریق شرکت در

دوره‌های آموزشی ضمن خدمت تدوین شده در فواصل زمانی مناسب، دانش و قابلیت‌های حرفه‌ای خود را بهبود بخشند.

قاعده ۴۸

تمامی کارکنان باید همواره چنان رفتار نمایند و وظایف خود را به گونه‌ای انجام دهند که به عنوان یک الگوی مطلوب، بر زندانیان تأثیر بگذارند و از احترام آن‌ها برخوردار باشند.

قاعده ۴۹

۱- لازم است تا حد امکان، افراد متخصصی همانند روانپزشکان، روانشناسان، مددکاران اجتماعی، مدرسان و مربیان حرفه و فن نیز در میان کارکنان زندان، وجود داشته باشد.

۲- خدمات مددکاران اجتماعی، مدرسان و مربیان حرفه و فن باید به صورت تمام وقت باشد و در غیر این صورت، از مستخدمان پاره وقت یا افراد داوطلب استفاده گردد.

قاعده ۵۱

۲- هرگاه ضرورت داشته باشد لازم است از خدمات یک مترجم استفاده شود.

اصول پایه برای استفاده از زور و سلاح گرم توسط مأموران اجرای قانون

اصل ۱۸

دولت و نهادهای مجری قانون باید اطمینان یابند که تمام ضابطان قانونی، از طریق شیوه‌های گزینشی مناسبی انتخاب می‌شوند و از ویژگی‌های اخلاقی، روانی و جسمانی مناسب برای اجرای رضایت بخش وظایف و کارهای خود برخوردار هستند و دوره‌های آموزشی حرفه‌ای را به صورت مستمر و کامل می‌گذرانند. شایستگی‌های پایدار آن‌ها برای عهده‌دار شدن کارهایشان، باید به صورت دوره‌ای مورد بازنگری قرار گیرد.

بند دوم: کارکنان پزشکی

به قسمت پنجم کتاب، بهداشت مراجعه کنید.

بند سوم: اختصاص کارکنان زن برای زندانیان زن

به قسمت سوم کتاب، حقوق زندانی و رفتار با زندانیان مراجعه کنید.

بند چهارم: قواعد رفتار حرفه‌ای

اصول (فقر) برای مأموران اجرای قانون

ماده ۱

ضابطان قانون باید همواره وظایف محول شده به آن‌ها را بر اساس قانون، خدمت به جامعه و حمایت از تمام افراد در برابر اقدامات قانونی و نیز مطابق با سطح بالای مسئولیتی که حرفه آن‌ها اقتضاء می‌کند، انجام دهند.

شرح:

الف) اصطلاح «ضابطان قانون» تمام مأموران قانون یعنی کسانی را که دارای اختیارات پلیسی بویژه اختیار بازداشت یا توقیف هستند، دربر می‌گیرد، صرف‌نظر از این که منصوب یا انتخاب شده باشند.

ب) در کشورهایی که اختیارات پلیسی، توسط مقامات نظامی، اعم از افراد همسان‌پوش یا غیر همسان‌پوش یا به وسیله نیروهای امنیتی دولت اعمال می‌شود، مفهوم مأموران اجرای قانون باید به گونه‌ای فرض شود که این دسته از مأموران و نیروها را نیز در برگیرد.

ج) منظور از خدمت به جامعه، بویژه شامل خدمات مربوط به کمک رسانی و یاری به آن دسته از اعضای جامعه است که به دلایل شخصی، اقتصادی، اجتماعی یا ضرورت‌های دیگر، نیازمند کمک‌های فوری هستند.

د) این ماده به دنبال تحت پوشش قرار دادن هر گونه اقدام خشن، وحشیانه و زیان آور و تعمیم دادن به تمام محدوده ممنوعیت‌های مشمول ضمانت اجرای کیفری است.

ماده ۲

ضابطان قانون باید در اجرای وظیفه خود، به کرامت انسانی احترام بگذارند و از آن حمایت کنند و ضمن ایمان داشتن به حقوق انسانی تمام افراد، این حقوق را مورد حمایت قرار دهند.

شرح:

حقوق انسانی یا بشری مورد بحث در اینجا، به وسیله حقوق ملی و بین‌المللی تعریف گردیده و مورد حمایت قرار گرفته است که از جمله اسناد بین‌المللی مرتبط، می‌توان به این موارد اشاره کرد: اعلامیه جهانی حقوق بشر، میثاق بین

المللی حقوق مدنی و سیاسی، اعلامیه حذف کلیه اشکال تبعیض نژادی، کنوانسیون بین‌المللی الغاء و مجازات آپارتاید، کنوانسیون پیشگیری از جرم نسل کشی و مجازات آن، حداقل قواعد استاندارد برای رفتار با زندانیان و کنوانسیون وین در زمینه روابط کنسولی.

ماده ۳۳

ضابطان قانون تنها هنگامی می‌توانند به اعمال زور متوسل شوند که ضرورتی جدی، آن را ایجاب نماید و انجام وظایف آن‌ها تا حد زیادی مستلزم استفاده از زور باشد.

شرح:

الف) این ماده تأکید می‌کند که استفاده از زور توسط مأموران اجرای قانون، باید حالت استثنائی داشته باشد. در عین حال دلالت دارد در شرایطی که توسل به زور جهت پیشگیری از جرم یا بازداشت مشروع و قانونی بزهکاران و یا کمک به این امر، ضرورت منطقی دارد مأموران، مجاز به استفاده از زور خواهند بود البته بدون آن که از حد ممکن فراتر رود.

ب) به طور معمول، حقوق ملی، استفاده از زور توسط مأموران اجرای قانون را مطابق با اصل تناسب داشتن، محدود می‌سازد. لذا باید توجه داشت که اصول مربوط به تناسب داشتن، باید در تفسیر این ماده مورد توجه قرار گیرند. این ماده نباید در هیچ موردی چنان تفسیر شود که استفاده از زور را هنگامی که برای دستیابی به هدف‌های مشروع، نامتناسب است، مجاز محسوب نماید.

ج) استفاده از سلاح‌های گرم به عنوان یک اقدام افراطی در نظر گرفته می‌شود لذا لازم است هر گونه تلاش ممکن برای جلوگیری از به کارگیری اسلحه گرم بویژه علیه کودکان، به عمل آید. به طور کلی جز در مواردی که یک بزهکار مظنون، مقاومت مسلحانه می‌کند یا زندگی دیگران را به مخاطره می‌اندازد و برای بازداشتن یا دستگیری او، اقدامات محدودتر دیگری غیر از استفاده از سلاح گرم کافی نیست، نباید از سلاح گرم استفاده شود. در هر موردی که سلاح گرم مورد استفاده قرار می‌گیرد، باید بلافاصله یک گزارش مکتوب به مقامات صلاحیتدار ارسال شود.

ماده ۳۴

لازم است اطلاعات محرمانه‌ای که ضابطان قانون در اختیار دارند، محرمانه باقی بماند، مگر این که انجام وظایف یا تحقق عدالت، به طور جدی خلاف این امر را اقتضا کند.

شرح:

ضابطان قانون، بر حسب وظایفی که بر عهده دارند، اطلاعاتی را به دست می آورند که ممکن است با زندگی خصوصی افراد مرتبط باشد یا به طور بالقوه، مضر به منافع و بویژه اعتبار و آبروی دیگران باشد. لذا برای حفاظت از این قبیل اطلاعات، لازم است دقت فوق العاده‌ای صورت گیرد، به گونه‌ای که این اطلاعات، تنها برای انجام وظایف یا تحقق عدالت، افشا شوند. هر گونه افشای این اطلاعات برای مقاصد و اهداف دیگر، به طور کلی نادرست است.

ماده ۵

هیچ یک از ضابطان قانون نمی‌تواند مرتکب یا تشویق کننده هر گونه شکنجه یا دیگر رفتارها و مجازات‌های خشن، غیر انسانی یا تحقیر آمیز باشد یا در برابر انجام این گونه اعمال، چشم پوشی کند. در عین حال هیچ ضابط قانونی نمی‌تواند به عنوان توجیه شکنجه یا هر گونه رفتار و مجازات خشن، غیر انسانی یا تحقیر کننده، به دستورات مافوق یا شرایط استثنائی همانند وضعیت جنگی یا تهدید جنگ، تهدید علیه امنیت ملی، بی‌ثباتی سیاسی در کشور یا هر گونه ضرورت عمومی دیگر استناد نماید.

شرح:

الف) این ماده برگرفته از اعلامیه حمایت از کلیه اشخاص در برابر شکنجه و دیگر رفتارها یا مجازات‌های خشن، غیر انسانی یا تحقیر کننده است که توسط مجمع عمومی سازمان ملل و بر اساس این که:

"...[چنین عملی] یک بزه علیه شأن و کرامت انسانی محسوب می‌شود و باید به عنوان نفی اهداف منشور سازمان ملل و به عنوان یک تجاوز به حقوق انسانی و آزادی‌های بنیادی مطرح شده در اعلامیه جهانی حقوق بشر [و سایر اسناد حقوق بشری] محکوم گردد."

مورد تصویب قرار گرفته است.

ب) اعلامیه، شکنجه را به این ترتیب تعریف می‌کند:

"... شکنجه به معنی عملی است که به وسیله آن درد یا رنج شدید جسمی یا روحی، به صورت عامدانه یا به تحریک و تشویق یک مقام عمومی، به یک فرد اعمال می‌شود و مقصود از آن رسیدن به اهدافی همانند گرفتن اطلاعات یا اقرار، از وی یا شخص ثالث، مجازات وی به خاطر عملی که مرتکب شده یا مظنون به ارتکاب آن است، یا ایجاد ترس و وحشت در او یا اشخاص دیگر می‌باشد. چنین مفهومی از شکنجه، درد یا رنجی را که به صورت ذاتی یا ضمنی از مجازات‌های

قانونی اعمال شده با رعایت حداقل قواعد استاندارد برای رفتار با زندانیان، ناشی می‌شود، در بر نمی‌گیرد.

ج) اصطلاح رفتار یا مجازات خشن، غیر انسانی یا تحقیرکننده به وسیلهٔ مجمع عمومی تعریف نشده است، بلکه لازم است به گسترده‌ترین مفهوم حمایت ممکن از افراد، در برابر سوء استفاده جسمی یا روحی، تفسیر گردد.

ماده ۶

ضابطان قانون باید حمایت کامل از سلامتی اشخاصی را که تحت بازداشت آن‌ها به سر می‌برند، تضمین نمایند و بویژه در موارد مقتضی، برای اطمینان از اعمال مراقبت‌های پزشکی، بلافاصله اقدام نمایند.

شرح:

الف) مراقبت‌های پزشکی که به خدمات ارائه شده از سوی هر کارور پزشکی، شامل پزشکان و دارو سازان دارای تأییدیه حرفه‌ای اطلاق می‌شود، باید در مواقع نیاز و در موارد مقتضی، تضمین گردد.

ب) مادام که به نظر می‌رسد کارکنان پزشکی، خود به نوعی وابسته به ضابطان قانون باشند، قضاوت‌ها و توصیه‌های آن‌ها مبنی بر فراهم ساختن مراقبت‌های پزشکی مقتضی از سوی پزشکان بیرون از حوزه ضابطان یا با اخذ مشاوره‌های لازم از آن‌ها، باید مورد توجه و ملاحظه ضابطان قانون قرار گیرد.

ج) بدیهی است که ضابطان باید اعمال مراقبت‌های پزشکی را نسبت به قربانیان تجاوز از قانون یا حوادثی که در جریان تجاوز از قانون رخ داده است، تضمین نمایند.

ماده ۷

نباید هیچ‌گونه عمل فاسدی از ضابطان قانون سر بزنند. در عین حال آن‌ها باید به شدت مخالف این امر باشند و با تمامی این گونه اعمال مبارزه نمایند.

شرح:

الف) هرگونه عمل فاسد و به همین ترتیب هرگونه سوء استفاده از قدرت، مغایر با حرفهٔ ضابطان قانونی است. لازم است قانون نسبت به هر یک از ضابطان قانونی که مرتکب اعمال فاسد می‌شوند، با رعایت کامل اعمال گردد، چرا که دولت نمی‌تواند در اجرای قانون میان شهروندان، استثناء قائل شود؛ هر چند که گاه

نمی‌تواند یا مایل نیست قانون را علیه سازمان‌ها یا کارگزاران خود اعمال نماید.

ب) هر چند تعریف فساد باید توسط قوانین ملی صورت پذیرد، اما باید توجه داشت که تعریف مورد نظر باید به گونه‌ای باشد که شامل مواردی گردد که هدایا، وعده‌ها و انگیزه‌های مطالبه شده و یا پذیرفته شده یا تحصیل نامشروع موارد مزبور، باعث می‌گردد تا شخص، وظیفه خود را انجام دهد یا از انجام وظایف خود خودداری کند، صرف نظر از این که عمل فوق، به صورت فعل یا ترک فعل صورت پذیرد.

ج) اصطلاح عمل فاسد که در بالا مورد اشاره قرار گرفته است باید به گونه‌ای فهمیده شود که تلاش برای انجام عمل فاسد را نیز در بر گیرد.

ماده ۸

ضابطان قانون باید به قوانین لازم الاجرا و همچنین مقررات پیش‌بینی شده در این دستورالعمل احترام بگذارند. همچنین باید با بهره‌گیری از بهترین توانایی و قابلیت‌هایی که از آن برخوردار هستند از تجاوز به آن‌ها جلوگیری نموده و به شدت با این گونه تجاوزها مقابله نمایند.

در صورتی که ضابطان قانون دلایلی داشته باشند مبنی بر این که از مقررات این دستورالعمل، تخطی شده یا در حال تخطی است، باید موضوع را به مقامات مافوق و هر جا که ضروری باشد به مقامات یا سازمان‌های مقتضی که از اختیار بازنگری و اصلاح برخوردار هستند گزارش نمایند.

شرح:

الف) هرگاه که این دستورالعمل با قوانین یا رویه‌های ملی عجین شود باید مورد رعایت قرار گیرد. اگر قوانین یا رویه‌های داخلی کشورها تدابیر محدود کننده‌تری را در مقایسه با دستورالعمل حاضر اتخاذ نمایند لازم است این گونه تدابیر محدودتر مورد رعایت قرار گیرند.

ب) این ماده به دنبال این است که از یک سو میان نیاز به انضباط داخلی سازمان‌ها که امنیت عمومی تا حد زیادی وابسته به آن است و از سوی دیگر نیاز به مقابله با تجاوزات به حقوق اساسی انسانی، تعادل برقرار نماید. ضابطان قانون باید تخطی از مقررات دستورالعمل حاضر را از طریق سلسله مراتب فرماندهی گزارش دهند یا اقدامات قانونی دیگر را در صورتی که راه‌های قابل دسترس یا مؤثر دیگری برای جلوگیری از تضییع حق وجود داشته باشد، اتخاذ نمایند. بدیهی است که ضابطان قانون نباید مجازات‌های اداری یا غیر اداری را

نسبت به فرد تحمیل نمایند چرا که گزارش خود را مبنی بر این که از مقررات این دستورالعمل تخطی شده است یا در حال تخطی است، ارائه داده‌اند.

ج) اصطلاح مقامات یا سازمان‌های مقتضی که از اختیار بازنگری و اصلاح برخوردارند ناظر بر هر گونه مقام یا نهادی است که بر اساس قانون داخلی ایجاد شده است، اعم از اینکه زیر مجموعه‌ای از نهاد مجری قانون باشد یا خیر، و بر اساس قدرت قانونی، عرفی یا غیره، شکایات و ادعاهای نشأت گرفته از تخطی‌های به وقوع پیوسته در قلمرو این دستورالعمل را مورد بازنگری قرار می‌دهد.

د) در برخی کشورها ممکن است رسانه‌های ارتباط جمعی به عنوان یکی از ابزارهای بازنگری ادعاها، مشابه آنچه که در بند ج آمده است، در نظر گرفته شوند. برای این منظور در صورتی که قابل توجیه باشد، ممکن است ضابطان قانون مطابق با قوانین و عرف کشور خاص خود و با لحاظ تدابیر پیش‌بینی شده در ماده ۴ این دستورالعمل، تخطی‌های ایجاد شده از مفاد دستورالعمل حاضر را از طریق رسانه‌های جمعی در معرض افکار عمومی قرار دهند که البته لازم است حداقل توسل به این کار صورت گیرد.

ه) آن دسته از ضابطان قانون که تدابیر و مقررات پیش‌بینی شده در این دستورالعمل را رعایت می‌کنند، از شایستگی احترام، حمایت کامل و همکاری اجتماع و همچنین سازمانی که در آن خدمت می‌کنند، برخوردار هستند و در عین حال سزاوار حرفه ضابط قانون می‌باشند.

گفتار دوم: کارکنان مؤسسه نوجوانان

بند اول: کلیات

مداخل قواعد استاندارد ملل متحد برای دادرسی ویژه نوجوانان (قواعد پکن)

قاعده ۲۲

۱- به منظور ایجاد و حفظ صلاحیت حرفه‌ای ضروری در تمامی کارکنان مرتبط با پرونده‌های نوجوانان، لازم است تحصیلات تخصصی، آموزش‌های ضمن خدمت، کلاس‌های تقویتی و دیگر شیوه‌های آموزشی مناسب مورد استفاده قرار گیرد.

۲- کارکنان تشکیلات قضایی نوجوانان باید گوناگونی نوجوانانی را که با نظام دادرسی نوجوانان مواجه می‌شوند، مورد توجه قرار دهند. همچنین لازم است تلاش‌های لازم برای اطمینان از حضور عادلانه زنان و اقلیت‌ها در نهادهای دادرسی نوجوانان، صورت گیرد.

شرح:

شایستگی‌های حرفه‌ای، یکی از عوامل لازم برای حصول اطمینان از اداره بی‌طرفانه و مؤثر دادرسی ویژه نوجوانان است. بر همین اساس لازم است استخدام، ارتقاء و آموزش‌های حرفه‌ای کارکنان، بهبود یابد و امکانات لازم برای توانمند ساختن آن‌ها در انجام شایسته وظایف خود، در اختیار آن‌ها قرار داده شود.

به منظور حصول بی‌طرفی در دادرسی ویژه نوجوانان، لازم است در انتخاب، انتصاب و ارتقای کارکنان تشکیلات قضایی نوجوانان، از تبعیضات سیاسی، اجتماعی، جنسیتی، نژادی، مذهبی، فرهنگی و یا هر گونه تبعیض دیگر اجتناب گردد.

این امر توسط کنگره ششم توصیه گردیده است و علاوه بر آن، کنگره ششم، کشورهای عضو را دعوت نموده است تا از رفتار منصفانه و یکسان با کارکنان زن دستگاه عدالت کیفری، اطمینان یابند و توصیه نموده که لازم است اقدامات خاص در جهت استخدام، آموزش و تسهیل ارتقای کارکنان زن نظام دادرسی ویژه نوجوانان به عمل آید.

قواعد ملل متحد برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی

قاعده ۸۱

کارکنان باید دارای شایستگی و شامل تعداد کافی از متخصصانی همانند مدرسان، مربیان حرفه و فن، مشاوران، مددکاران اجتماعی، روانپزشکان و روانشناسان باشند. به طور طبیعی افراد یاد شده و سایر کارکنان متخصص باید به صورت تمام وقت استخدام شوند. با این حال این امر نباید مانع بهره‌گیری از خدمات کارکنان پاره وقت یا داوطلب، در مواردی که میزان حمایت یا آموزش‌های قابل ارائه توسط آن‌ها مناسب و سودمند می‌باشد، گردد. لازم است مطابق با مشکلات فردی نوجوانان محروم از آزادی، کلیه منابع درمانی، آموزشی، اخلاقی، معنوی و سایر منابع و شیوه‌های مساعدتی که مناسب و در جامعه موجود می‌باشد، توسط مراکز نگهداری به خدمت گرفته شود.

قاعده ۸۲

از آنجایی که مدیریت مناسب مراکز نگهداری، به درستکاری، انسانیت، لیاقت و توانایی‌های حرفه‌ای کارکنان آن در برخورد با نوجوانان و همین طور تناسب فردی آن‌ها با کارشان بستگی دارد، لازم است مدیریت مراکز، امکان انتخاب و استخدام کارکنان را در هر رده و نوع فراهم نماید.

قاعده ۸۳

برای تضمین اهداف پیش گفته، لازم است کارکنان، به عنوان مستخدمان حرفه‌ای، با حق الزحمه مناسب جهت جذب و ماندگاری مردان و زنان شایسته، استخدام شوند. تمامی کارکنان مراکز نگهداری نوجوانان باید همواره تشویق گردند تا وظایف و تعهدات خود را با روشی انسانی، متعهدانه، حرفه‌ای، منصفانه و کارآمد انجام دهند و همواره به گونه‌ای رفتار نمایند که موجب جلب احترام نوجوانان گردند و به آن‌ها یک الگو و دیدگاه مثبت را ارائه نمایند.

قاعده ۸۴

لازم است مدیریت مراکز نگهداری، شیوه‌هایی از سازماندهی و مدیریت را ایجاد نماید که موجب تسهیل ارتباط میان کارکنان رده‌های مختلف در هر مرکز گردد. این امر بدان منظور صورت می‌گیرد که همکاری میان بخش‌های گوناگونی که عهده دار مراقبت از نوجوانان هستند و همچنین میان کارکنان و مدیریت افزایش یابد و در عین حال این اطمینان حاصل شود که آن دسته از کارکنانی که مستقیماً در تماس با نوجوانان هستند، قادر به انجام مؤثر وظایف خود در شرایط مناسب می‌باشند.

قاعده ۸۵

لازم است کارکنان، آن دسته از آموزش‌هایی را که آن‌ها را نسبت به انجام مؤثر وظایفشان توانمند می‌سازد، بویژه آموزش‌هایی در زمینه روانشناسی کودک، رفاه کودک و استانداردها و هنجارهای بین‌المللی موجود در زمینه حقوق بشر و حقوق کودکان و از جمله مقررات حاضر را دریافت دارند. کارکنان باید با حضور در دوره‌های آموزش ضمن خدمتی که به صورت دوره‌ای و منظم، در طول دوران اشتغال به کار آنان ارائه می‌گردد، در حفظ و ارتقاء سطح آگاهی‌ها و شایستگی‌های حرفه‌ای خود تلاش نمایند.

بند دوم: قواعد رفتار

قواعد ملل متمدن برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی

قاعده ۸۷

لازم است کارکنان مراکز نگهداری، در هنگام انجام وظایف خود، شأن انسانی و حقوق اساسی کلیه نوجوانان را بویژه در موارد ذیل، مورد احترام و حمایت قرار دهند:

الف) هیچیک از اعضای مرکز نگهداری یا کارکنان مؤسسات نمی‌توانند تحت هیچ عنوان یا شرایطی، نسبت به انجام هرگونه عمل شکنجه آمیز یا هر نوع رفتار، مجازات،

تنبیه یا انضباط بی‌رحمانه، خشن، غیر انسانی و تحقیر آمیز مبادرت ورزند یا مسبب این گونه اعمال شوند و یا این که در برابر این گونه اعمال چشم پوشی کنند.

ب) تمامی کارکنان باید به شدت با هر گونه عمل فساد آمیز، مخالفت و مبارزه نموده، و چنین مواردی را بی‌درنگ به مقامات صلاحیتدار گزارش نمایند.

ج) تمامی کارکنان باید مقررات حاضر را رعایت نمایند. اگر کارکنان دلیلی مبنی بر این که تخلفی جدی از مقررات حاضر صورت گرفته است یا در شرف انجام است داشته باشند، لازم است مراتب را به مقامات مافوق یا نهادهای دارای اختیار بررسی یا اقدام گزارش نمایند.

د) تمامی کارکنان باید نسبت به حمایت کامل از سلامتی جسمانی و روانی نوجوانان، شامل حمایت آن‌ها در برابر سوء استفاده و بهره‌کشی بدنی، جنسی و عاطفی، اطمینان یابند و لازم است در موارد مقتضی، بلافاصله نسبت به تأمین مراقبت‌های پزشکی، اقدام نمایند.

ه) تمامی کارکنان باید به حق نوجوانان برای بهره‌مندی از حریم خصوصی احترام گذارند و بویژه لازم است کلیه امور محرمانه مرتبط با نوجوانان یا خانواده آن‌ها را که در نتیجه اختیارات حرفه‌ای‌اشان بر آن‌ها وقوف یافته‌اند، حفظ نمایند.

و) تمامی کارکنان باید تلاش کنند تا هر گونه تفاوت میان زندگی درونی و بیرونی مرکز اصلاحی تربیتی را که موجب کاهش احترام به شأن و کرامت نوجوانان، به عنوان افراد انسانی می‌گردد، به حداقل رسانند.

فصل دوم: پذیرش و ثبت مبحث اول: کلیات

اعلامیه حمایت از کلیه اشخاص در برابر ناپدید شدن تمت اجبار

ماده ۱۰

۱- هر شخصی که از آزادی محروم شده است باید در مکانی که رسماً به عنوان محل بازداشت شناخته شده است و منطبق با قوانین داخلی است، نگهداری شود و بلافاصله پس از بازداشت، نزد یک مقام قضایی حاضر شود.

مبحث دوم: ثبت پذیرش

اعلامیه حمایت از کلیه اشخاص در برابر ناپدید شدن تمت اجبار

ماده ۱۰

۲- اطلاعات دقیق در خصوص بازداشت این گونه اشخاص، مکان یا مکان‌های بازداشت آن‌ها و از جمله انتقال آن‌ها، باید بلافاصله برای اعضای خانواده و وکیل‌های وی یا هر کس دیگری که دارای منافع مشروع در خصوص این اطلاعات است، قابل دسترس گردد مگر این که درخواست مخالفی از سوی اشخاص مورد نظر ارائه گردد.

مداخل قواعد استاندارد برای (فتار با زندانیان

قاعده ۷

۱- در هر مکانی که افراد زندانی وجود دارند، باید یک دفتر ثبت دارای صفحات محدود و معین و در عین حال شماره گذاری شده، وجود داشته باشد که در آن اطلاعات زیر در خصوص هر زندانی، درج گردد:

الف) اطلاعات مربوط به هویت زندانی

ب) دلایل زندانی شدن وی و مقام صلاحیتداری که در خصوص زندانی شدن وی تصمیم گرفته است.

هیچ کس نباید بدون یک حکم بازداشت معتبر که جزئیات آن قبلاً به دفتر ثبت مرکز وارد شده است، پذیرفته شود.

اصول مربوط به پیشگیری مؤثر از اعدام‌های فرا قانونی، خود سرانه و بدون محاکمه و تمقیق در فصوص آن

اصل ۶

دولت‌ها باید تضمین نمایند که اشخاص محروم از آزادی در مکان‌هایی نگهداری شوند که رسماً به عنوان محل بازداشت شناخته شده‌اند و بلافاصله اطلاعات دقیق درباره بازداشت و مکان حبس و انتقال آن‌ها، برای وابستگان و وکیل‌های آن‌ها یا سایر افراد مورد اعتماد، قابل دسترس باشد.

مبحث سوم: نگهداری اموال زندانی

مداخل قواعد استاندارد برای (فتار با زندانیان

قاعده ۱۴

۱- هر گونه وجه نقد، اشیای با ارزش، لباس و سایر وسائل متعلق به زندانی که طبق مقررات مؤسسه، زندانی اجازه به همراه داشتن آن‌ها را ندارد، باید در هنگام ورود وی، در محل امنی قرار داده شوند. زندانی باید برگه مربوط به فهرست اموال را امضاء نماید. لازم است اقدامات ضروری برای نگهداری لوازم در شرایط مطلوب نیز انجام گیرد.

۲- این لوازم و کلیه وجوه نقد باید به هنگام ترخیص زندانی به وی بازگردانده شوند مگر در صورتی که زندانی این اختیار را داشته است که مقداری از پول خود را خرج کند یا آن را به بیرون زندان بفرستد و یا این که دلایل پزشکی اقتضا نموده است لباس های زندانی از بین برده شود. زندانی باید رسید دریافت وجوه نقد و لوازم برگشتی به وی را امضاء نماید.

۳- با هر گونه وجه نقد یا لوازمی که از بیرون زندان دریافت می شود نیز باید به همین ترتیب رفتار شود.

۴- اگر زندانی در حین ورود به زندان، مواد مخدر یا داروهایی را همراه خود داشته باشد، پزشک زندان در خصوص مصرف آنها تصمیم گیری خواهد نمود.

مبحث چهارم: نوجوانان

مداخل قواعد استاندارد ملل متحد برای دادرسی ویژه نوجوانان (قواعد پکن)

قاعده ۲۱

۱- سوابق نوجوانان بزهکار، به صورت کاملاً محرمانه و غیرقابل دسترس برای اشخاص ثالث، نگهداری خواهد شد. لازم است دسترسی به این سوابق فقط محدود به کسانی گردد که در ارتباط مستقیم با تصمیم گیری در پرونده هستند یا طبق مقررات، از اختیار دسترسی به آنها برخوردار می باشند.

۲- سوابق نوجوانان بزهکار نباید در پرونده های بعدی مربوط به دوران بزرگسالی آنها مورد استفاده قرار گیرد.

قواعد ملل متحد برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی

قاعده ۶

لازم است مقررات، به صورت مؤثق و به زبان رسمی کارکنان تشکیلات قضایی نوجوانان، در اختیار آنها قرار داده شود. لازم است آن دسته از نوجوانانی که به زبان کارکنان بازداشتگاه ها تسلط ندارند، این حق را داشته باشند که در موارد ضروری و بویژه به هنگام معاینات پزشکی و رسیدگی های انضباطی از خدمات یک مترجم رایگان برخوردار گردند.

قاعده ۲۰

هیچ نوجوانی نباید بدون حکم بازداشت معتبری که توسط یک مرجع قضایی، اجرایی یا سایر مراجع دولتی صادر شده است، مورد پذیرش مراکز نگهداری قرار گیرد.

جزئیات حکم مذکور باید بلافاصله در دفتر ثبت وارد گردد. در مراکزی که فاقد چنین دفتر ثبتی هستند، نباید هیچ نوجوانی نگهداری شود.

قاعده ۲۱

در کلیه مراکزی که نوجوانان نگهداری می‌شوند، لازم است بایگانی کامل و امنی از اطلاعات ذیل در خصوص هر یک از نوجوانان پذیرفته شده، نگهداری شود:

- الف) اطلاعات مربوط به هویت نوجوانان
- ب) واقعیت امر و دلایل بازداشت و مرجع صادرکننده حکم بازداشت
- ج) روز و ساعت پذیرش، انتقال یا ترخیص
- د) جزئیات ابلاغیه‌های ارسالی به والدین و سرپرستان در زمینه پذیرش، انتقال یا ترخیص نوجوانی که در زمان پذیرش، تحت سرپرستی افراد یاد شده قرار داشته است.
- ه) جزئیات مشکلات مشخص مرتبط با سلامت جسمانی یا روانی، از جمله اعتیاد به مواد مخدر و الکل

قاعده ۲۲

لازم است اطلاعات مربوط به پذیرش، مکان، انتقال و ترخیص، بدون تاخیر در اختیار والدین و سرپرستان یا نزدیکترین خویشاوند نوجوان مورد نظر قرار گیرد.

قاعده ۲۳

پس از پذیرش نوجوان، لازم است در اولین فرصت ممکن، گزارش‌های کامل و اطلاعات مربوط به وضعیت شخصی و شرایط هر نوجوان، تنظیم شود و در اختیار مدیریت قرار گیرد.

قاعده ۲۴

هنگام پذیرش، باید یک نسخه مکتوب از مقررات حاکم بر مرکز نگهداری و شرح حقوق و تکالیف نوجوانان، همراه با نشانی مراجع صلاحیتدار برای دریافت شکایات و همچنین نشانی مؤسسات و سازمان‌های دولتی و غیردولتی ارائه دهنده معاضدت‌های حقوقی، به زبانی قابل فهم برای نوجوانان، در اختیار هر یک از آن‌ها قرار گیرد.

قاعده ۲۵

لازم است به منظور درک مقررات حاکم بر سازمان داخلی مراکز نگهداری، اهداف و روش‌های مراقبت‌های ارائه شده، الزامات و فرایندهای انضباطی، سایر شیوه‌های مجاز

تحصیل اطلاعات و تهیه شکایات و امور دیگری از این دست که برای قادر ساختن نوجوانان جهت شناخت کامل حقوق و تکالیف‌اشان در طول دوران بازداشت ضروری است، کمک‌های لازم به آن‌ها ارائه گردد.

قاعده ۲۶

انتقال نوجوانان باید با هزینه سازمان و از طریق وسایل نقلیه برخوردار از هوا و نور کافی و تحت شرایطی صورت گیرد که مانع از تحمیل هرگونه مشقت یا بی‌حرمتی نسبت به آنان گردد. نوجوانان نباید به صورت خود سرانه از یک مرکز نگهداری به یک مرکز دیگر منتقل گردند.

مبحث پنجم: طبقه بندی زندانیان

به قسمت دوم کتاب، مدیریت مورد مراجعه شود.

فصل سوم: پرونده زندانیان

مبحث اول: کلیات

اعلامیه حمایت از کلیه اشخاص در برابر ناپدید شدن تمت اجبار

ماده ۱۰

۳- در هر مکان بازداشت، باید یک ثبت رسمی به روز، از تمام کسانی که از آزادی خود محروم شده‌اند، وجود داشته باشد. علاوه بر آن لازم است هر دولت نیز چنین ثبت‌هایی را به صورت مرکزی دارا باشد. اطلاعات موجود در این ثبت‌ها باید برای کسانی که در بند قبلی ذکر شده‌اند، مقامات قضایی یا دیگر مقامات کشوری صلاحیتدار و مستقل و یا هر مقام صالح دیگری که به موجب قانون داخلی کشور مورد نظر، یا هر گونه سند بین‌المللی دیگری که کشور مزبور عضو آن است، موظف شده است تا به جستجوی مکان بازداشت یک فرد زندانی پردازد، قابل دسترسی باشد.

مبحث دوم: پرونده زندانیان نوجوان

قواعد ملل متحد برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی

قاعده ۱۹

لازم است تمامی گزارش‌ها از جمله سوابق حقوقی، سوابق پزشکی و سوابق رسیدگی‌های انضباطی و همچنین تمامی مدارک دیگر مرتبط با شکل، محتوی و

جزئیات برخورد، در یک پرونده انفرادی محرمانه و به روز، به صورتی که فهم نحوه دسترسی به آن ساده باشد، قرار داده شود. دسترسی به این پرونده، تنها برای اشخاص صلاحیتدار مقدور خواهد بود. در صورت امکان، هر نوجوان باید از حق اعتراض به هر یک از واقعیت‌ها یا دیدگاه‌های مندرج در پرونده خود، به نحوی که اصلاح اظهارات نادرست، بی‌اساس و غیر منصفانه را امکان‌پذیر سازد، برخوردار باشد. به منظور اعمال این حق، لازم است راهکارهایی وجود داشته باشد که در صورت درخواست، امکان دسترسی به پرونده و ملاحظه آن توسط شخص ثالث مناسب را امکان‌پذیر سازد. پس از ترخیص، باید سوابق نوجوانان، مهر و موم و در زمان مقتضی، معدوم گردد.

فصل چهارم: استرداد زندانیان خارجی مبحث اول: اصول کلی

اعلامیه حمایت از کلیه اشخاص در برابر ناپدید شدن تمت اجبار

ماده ۸

۱- در صورتی که شواهد محکمی مبنی بر این که ممکن است یک فرد در معرض خطر ناپدید شدن تحت اجبار باشد، وجود داشته باشد، هیچ کشوری نباید مبادرت به اخراج، بازگرداندن یا استرداد شخص مزبور به یک کشور دیگر کند.

۲- به منظور تبیین این که چه هنگام چنین شواهدی وجود دارند، مقامات صلاحیتدار باید برخی ملاحظات مرتبط را مد نظر قرار دهند، از جمله در مواردی که وجود یک نمونه ثابت از تخطی بزرگ، آشکار یا گسترده از حقوق بشر، در کشور مورد نظر قابل تشخیص باشد.

توافقنامه الگو در زمینه استرداد زندانیان خارجی

۱- لازم است امکان بازگشت دوباره بزهکاران به جامعه، از راه تسهیل بازگشت فرد محکوم به کشور زادگاه یا اقامتگاه خود، جهت تحمل محکومیت خود در نزدیک‌ترین محل ممکن، افزایش یابد و بر این اساس، لازم است کشورها در گسترده‌ترین حد با یکدیگر همکاری کنند.

۲- استرداد مجرمین باید بر پایه احترام متقابل به حق حاکمیت و دادگاه‌های ملی، اجرا شود.

۳- استرداد مجرمین باید در مواردی اجرا شود که جرم منجر به محکومیت، از سوی مقامات قضایی هر دو کشور مستردکننده و پذیرنده، مطابق با قوانین داخلی آنها، قابل کیفردهی با مجازات حبس باشد.

- ۴- استرداد، ممکن است توسط کشور مسترد کننده یا کشور پذیرنده درخواست شود. زندانی به عنوان ذی نفع ترین فرد، می تواند تمایل خود را جهت استرداد، به هر کدام از این کشورها ابراز کند. برای این منظور، کشورهایی که دارای قرارداد استرداد با یکدیگر هستند، باید زندانیان را از مقامات صلاحیتدار در این خصوص آگاه سازند.
- ۵- استرداد، منوط به توافق هر دو کشور مسترد کننده و پذیرنده خواهد بود و در عین حال باید مبتنی بر رضایت زندانی باشد.
- ۶- زندانی باید به صورت کامل در مورد احتمال استرداد و نتایج قانونی آن، اعم از این که آیا ممکن است به سبب بزه های دیگری که قبل از استرداد مرتکب شده است، تحت تعقیب قرار گیرد یا خیر، آگاهانیده شود.
- ۷- کشور پذیرنده باید فرصتی را برای ارزیابی و تأیید رضایت زندانی فراهم نماید.
- ۸- هر گونه مقررات ناظر بر استرداد زندانیان، در خصوص مجازاتهای زندان و به همان ترتیب در خصوص اقدامات محدود کننده آزادی که به سبب ارتکاب عمل مجرمانه تحمیل می گردند، قابل اعمال خواهد بود.
- ۹- در مواردی که فرد، ناتوان از تبیین آزادانه تمایل خود است، نماینده قانونی او از صلاحیت ابراز رضایت زندانی برخوردار خواهد بود.

مبحث دوم: توصیه های مرتبط

توافقنامه الگو در زمینه استرداد زندانیان خارجی

- ۱۰- استرداد، تنها زمانی انجام خواهد شد که مبتنی بر یک مجازات نهایی و قطعی که دارای ضمانت اجرایی است باشد.
- ۱۱- به عنوان یک قاعده کلی، در زمان درخواست استرداد، باید حداقل شش ماه از مجازات حبس زندانی باقی مانده باشد. با این حال، استرداد در مواردی هم که میزان مجازات نامعین است می تواند اجرا شود.
- ۱۲- تصمیم گیری در خصوص استرداد یک زندانی باید بدون هیچگونه تاخیر صورت گیرد.
- ۱۳- شخصی که برای تحمل مجازاتی که در کشور مسترد کننده تعیین شده است، مسترد می گردد، نباید در کشور پذیرنده، بار دیگر به خاطر عملی که مجازات تحمیلی مبتنی بر آن است، مورد محاکمه قرار گیرد.

مبحث سوم: قواعد اجرایی

توافقنامه الگو در زمینه استرداد زندانیان خارجی

۱۴- مقامات صلاحیتدار کشور پذیرنده باید:

الف) بلافاصله یا از طریق یک حکم قضایی یا اداری، اجرای مجازات را ادامه دهند و یا

ب) مجازات را تبدیل کنند و مجازات تعیین شده در کشور مسترد کننده را با مجازاتی که در قوانین کشور پذیرنده برای بزه مورد نظر پیش بینی شده است جایگزین نمایند.

۱۵- در صورت ادامه دادن اجرای مجازات، کشور پذیرنده مکلف به رعایت ماهیت قانونی و مدت زمان مجازات تعیین شده توسط کشور مسترد کننده است. با این حال، در صورتی که این مجازات به سبب ماهیت یا مدت آن با قوانین کشور پذیرنده ناسازگار باشد، این کشور خواهد توانست، مجازات مزبور را با کیفر یا اقدامی که به موجب قوانین خود برای جرم مرتبط، در نظر گرفته شده است، منطبق نماید.

۱۶- در مواردی که مجازات تبدیل می شود، کشور پذیرنده باید بتواند با لحاظ مجازات در نظر گرفته شده در کشور مسترد کننده، ضمانت اجرا را از نظر ماهیت و زمان آن با قوانین داخلی خود مطابق نماید. در هر حال یک ضمانت اجرای محرومیت از آزادی نباید به یک ضمانت اجرای مالی تبدیل شود.

۱۷- کشور پذیرنده، باید مکلف به رعایت حقایق یافته شده، در چنان حدی که برای قضاوت در کشور مسترد کننده آشکار شده اند، باشد. بر این اساس، کشور مسترد کننده، دارای صلاحیت انحصاری در بازنگری محکومیت در نظر گرفته شده است.

۱۸- دوره بازداشتی که قبلاً توسط فرد محکوم به مجازات، در هر یک از کشورها تحمل شده است، باید به صورت کامل، از مجازات تعیین شده نهایی کسر گردد.

۱۹- در هیچ موردی، نباید استرداد، منجر به تشدید وضعیت زندانی شود.

۲۰- هر گونه هزینه ناشی از استرداد و هزینه های مربوط به انتقال باید توسط دولت پذیرنده تامین شود مگر این که دو کشور مسترد کننده و پذیرنده، تصمیم دیگری اتخاذ کرده باشند.

مبحث چهارم: اجرا و اغماض

توافقتنامه الگو در زمینه استرداد (زندانیان خارجی)

۲۱- قانون کشور پذیرنده باید بر اجرای مجازات حاکم باشد.

۲۲- برای عفو زندانی، هر دو کشور مسترد کننده و پذیرنده دارای صلاحیت خواهند بود.

فصل پنجم: مرگ زندانی

مبحث اول: کلیات

مجموعه اصول حمایت از کلیه اشخاصی که تمت هرگونه بازداشت یا حبس قرار دارند

اصل ۳۴

هرگاه مرگ یا ناپدید شدن شخص توقیف شده، در خلال دوران بازداشت یا حبس وی واقع شود، لازم است تحقیق درباره علت مرگ یا ناپدید شدن فرد، توسط یک مقام قضایی و یا دیگر مقامات مسئول، خواه به پیشنهاد خود مقام مربوطه و خواه به تقاضای یکی از اعضای خانواده فرد یا شخصی که نسبت به موضوع آگاهی دارد، صورت گیرد در مواردی که شرایط ایجاب کند، چنین تحقیقاتی، در صورت وقوع مرگ یا ناپدید شدن در زمان کمی پس از پایان دوران بازداشت یا حبس، نیز انجام خواهد شد. نتایج چنین تحقیقی یا گزارش مربوط به آن، باید در صورت تقاضا، قابل دسترس باشد مگر این که این امر یک تحقیق جنایی در حال انجام را دچار مشکل نماید.

اصول پایه برای استفاده از زور و سلاح گرم توسط مأموران اجرای قانون

اصل ۲۲

دولت‌ها و سازمان‌های مجری قانون باید رویه‌های مؤثر گزارش دهی و بازبینی برای تمام حوادث مقرر شده در اصول ۶ و ۱-۱۱ را ایجاد نمایند. در مورد حوادث گزارش شده بر طبق این اصول، دولت و سازمان‌های مجری قانون باید اطمینان یابند که یک فرآیند بازبینی مؤثر قابل دسترسی است و مقامات مستقل اداری یا تعقیب کننده، در وضعیت‌های مقتضی، به اعمال قضاوت می‌پردازند. در موارد مرگ و صدمات جدی یا پیامدهای خطرناک دیگر، باید بلافاصله یک گزارش مشروح به مقامات صلاحیت‌داری که مسئول بازنگری اداری و کنترل قضائی هستند، ارسال شود.

مبحث دوم: مرگ زندانی نوجوان

قواعد ملل متحد برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی

اصل ۵۷

در صورت فوت هر نوجوان در خلال دوران محرومیت از آزادی، نزدیکترین خویشاوند وی باید از حق بررسی گواهی فوت، مشاهده جسد و تعیین شیوه امحای جسد، برخوردار باشد. در صورت فوت یک نوجوان، لازم است تحقیق مستقلی درباره علت مرگ انجام شود و گزارش آن برای نزدیکترین خویشاوند نوجوان قابل دسترس

باشد. همچنین در مواردی که فوت نوجوان ظرف مدت شش ماه پس از تاریخ ترخیص وی از مرکز نگهداری واقع شود و دلیلی بر این تصور که مرگ وی با دوران محکومیت وی در ارتباط است، وجود داشته باشد، لازم است چنین تحقیقی انجام شود.

فصل ششم: آزادی زندانیان

اعلامیه حمایت از کلیه اشخاص در برابر ناپدید شدن تمت اجبار

ماده ۱۱

آزاد نمودن تمام اشخاص محروم از آزادی باید به گونه‌ای باشد که تائید قابل اطمینانی مبنی بر این که کاملاً آزاد شده‌اند، به حساب آید و همچنین شرایط آزادی آن‌ها باید به گونه‌ای باشد که تمامیت جسمانی و توانایی آن‌ها برای اعمال حقوقشان تضمین گردد.

بخش دوم: سیاست زندان پیشنهادی

اصول راهنما برای بخش‌های اصلاحی، تربیتی

- هدف نظام اصلاحی تربیتی این است که از طریق:
- الف) اجرای مجازات‌های سالب آزادی تعیین شده توسط دادگاه‌ها، به شکلی مطمئن و انسانی و نظارت بر بزه‌کاران
 - ب) کمک به بازپروری بزه‌کاران و ادغام اجتماعی آنان، از طریق پیش‌بینی برنامه‌هایی در زندان‌ها و در سطح جامعه
- در مراقبت از یک جامعه عادلانه، آکنده از صلح و امن، مشارکت داشته باشد.
- اصولی که در رسیدن به هدف مورد اشاره، لازم است راهنمای بخش اصلاحی تربیتی باشند، عبارتند از:
- ۱- در فرآیندهای اصلاحی تربیتی، به حمایت از جامعه توجه بیشتری مبذول گردد.
 - ۲- در اجرای مجازات، تمام اطلاعات مرتبط و قابل دسترس همانند دلایل و پیشنهادها مطرح شده توسط قاضی اجرای احکام، اطلاعات دیگر مربوط به دادرسی یا فرآیند اجرای احکام، سیاست‌های مربوط به آزادی زندانی و اطلاعات به دست آمده از بزه دیدگان و بزه‌کاران، مدنظر قرار گیرد.
 - ۳- بخش اصلاحی تربیتی باید از کمترین اقدامات محدود کننده متناسب با حمایت از جامعه، کارکنان زندان و بزه‌کاران استفاده نماید.
 - ۴- بزه‌کاران باید از حقوق و امتیازاتی که تمام اعضای جامعه دارند برخوردار باشند مگر آن دسته از حقوق و امتیازاتی که ضرورتاً به عنوان نتایج و آثار مجازات، از میان رفته یا محدود شده‌اند.
 - ۵- کارکنان زندان باید به شکل مناسبی گزینش شده، آموزش دیده باشند و از موارد

زیر نیز برخوردار باشند.

الف) فرصت‌های ارتقای شغلی متناسب

ب) شرایط کاری خوب، شامل فضاهای کاری عاری از عواملی که احساس عزت نفس یک شخص را خدشه‌دار می‌نمایند.

ج) فرصت‌های مشارکت در توسعه سیاست‌ها و برنامه‌های اصلاحی تربیتی

۶- سیاست‌ها، برنامه‌ها و اقدامات اصلاحی تربیتی باید جنسیت، نژاد و تفاوت‌های فرهنگی و زبانی را مورد احترام قرار دهند و پاسخگوی نیازهای ویژه زنان و به همین ترتیب، دیگر گروه‌های بزه‌کاران دارای نیازمندی‌های خاص، باشند.

۷- از بزه‌کاران انتظار می‌رود که از قواعد زندان و شرایط ناظر بر مرخصی، مرخصی‌کاری، آزادی مشروط و آزادی قانونی اطاعت نمایند و در برنامه‌هایی که به منظور بهبود روند بازپروری و ادغام اجتماعی آن‌ها تدوین شده است، به صورت فعال مشارکت نمایند.

۸- بخش اصلاحی تربیتی باید از طریق تبادل هر از چندگاه اطلاعات مرتبط، با سایر بخش‌های نظام عدالت کیفری و برقراری ارتباطات در خصوص سیاست‌ها و برنامه‌های اصلاحی تربیتی خود برای بزه‌کاران، بزه‌دیدگان و عموم جامعه، کارآیی و همچنین ظرفیت خود را در بهره‌گیری از نظرات و دیدگاه‌های دیگران، افزایش دهد.

۹- بخش اصلاحی تربیتی باید دخالت اعضای جامعه در موضوعات مرتبط با عملکرد خود را تسهیل نماید.

۱۰- تصمیمات اصلاحی تربیتی باید به صورت صریح و به شیوه‌ای منصفانه اتخاذ شوند و امکان دسترسی بزه‌کار به یک فرآیند تجدید نظرخواهی موثر نیز فراهم باشد.

فصل اول: مدیریت منابع انسانی

مبحث اول: آموزش و صلاحیت‌های شغلی

گفتار اول: آموزش نیروی انسانی

مسئولیت اطمینان یافتن از این که تمام کارکنان، در سطح مناسبی آموزش دیده‌اند، بر عهده مدیریت می‌باشد.

بند اول: سیاست سازمان زندان

سازمان اصلاحی تربیتی باید برخوردار از سیاست‌ها و فرآیندهایی باشد که در خصوص آموزش کارکنان، ناظر بر موارد زیر باشند:

الف) نقش‌ها و مسئولیت‌های کسانی که عهده‌دار نظارت بر کارکنانی هستند که در

حال گذراندن دوره‌های آموزشی ارائه شده می‌باشند.

ب) تدوین استانداردهایی که بر اساس آن‌ها بخشی که مسئولیت آموزش کارکنان را بر عهده دارد بتواند نحوه برگزاری دوره‌ها و بازده کارکنان را در طی دوره‌های مزبور ارزیابی کند.
نکته:

منظور از این استانداردها، تعیین مسئولیت‌های نسبی مدیران اجرایی و بخش آموزش، در ارتباط با تدوین برنامه‌های آموزشی و همچنین نظارت و ارزیابی کارکنانی است که درگیر فعالیت‌های آموزشی هستند.

بند دوم: اطلاع رسانی دوره‌های آموزشی

قسمتی از سازمان زندان که مسئولیت آموزش کارکنان را بر عهده دارد، موظف است تا حداقل به صورت سالیانه، شرح دوره‌های آموزشی قابل دسترسی، برنامه‌های پیشرفت و سیاست‌های مرتبط را به تمامی کارکنان ارائه نماید.
همچنین این بخش موظف است تا در فواصل زمانی مناسب، توضیحات مربوط به رویه‌ها و سیاست‌های مشارکت کارکنان در دوره‌های آموزشی ضمن خدمت و خارج از آن، و نیز برنامه‌های پیشرفت را فراهم نماید و در اختیار کارمندان قرار دهد.

بند سوم: اطلاعات استاندارد

هر کدام از سرپرستان یا مدیران، مسئولیت خواهند داشت تا اطمینان یابند که آن دسته از قوانین، مقررات، سیاست‌ها، استانداردها و رویه‌های بخش زندان که مربوط به شغل کارکنان زندان است، برای آن‌ها قابل دسترسی می‌باشد.
هر زندان و دفتر اداری باید مبادرت به تدوین و اجرای یک استراتژی نماید که به منظور اطمینان یافتن از این که تمام کارکنان از کلیه اهداف، استانداردها، سیاست‌ها و رویه‌های عملی آگاهی دارند، طراحی شده است.

بند چهارم: ارتقاء

مدیریت موظف است الزامات مربوط به ارتقاء را که از تصمیمات قانونی و تدوین یا تغییر سیاست‌ها نشأت می‌گیرد، تبیین نماید و به بخشی که مسئولیت آموزش کارکنان را عهده‌دار است ارائه نماید.

همچنین این بخش باید استراتژی‌هایی را تدوین و پیشنهاد نماید که بر اساس آن‌ها از ارتقاء سریع کارکنان، در پاسخ به ابتکارات و ایده‌های جدید قانونی و سیاستی، اطمینان حاصل شود.

بند پنجم: نظارت بر آموزش

تمام کسانی که به تازگی در سمت‌هایی منصوب شده‌اند که نظارت بر کارکنان را هم در بر می‌گیرد، باید به عنوان جزئی از الزامات اساسی آموزش‌های مدیریتی، عهده‌دار برنامه‌ای برای ارزیابی اجرای موثر قراردادها و موافقت نامه‌های کاری از هر دو جنبه کارفرمایی و کارگری باشند.

گفتار دوم: انجام وظیفه کارکنان، سنجش و ارزشیابی

سازمان زندان باید اطمینان یابد که سنجش و ارزشیابی نحوه انجام وظایف کارکنان، به صورت دوره‌ای اجرا می‌شود. سنجش‌ها و ارزشیابی‌هایی هم که صورت می‌گیرد باید مبتنی بر سیاست‌ها، استانداردها و دیگر شاخص‌های عملی سنجش بازده باشد. علاوه بر این بخش زندان باید موارد زیر را نیز انجام دهد:

۱- دستورالعمل‌ها و شاخص‌هایی را که در خصوص هر یک از شغل‌های موجود در زندان و صلاحیت‌های شغلی مربوط به آن، مورد انتظار است، به صورت شفاف و آشکار، تبیین و اعلام نماید.

۲- اقدامات مقتضی را برای ترغیب و تشویق ناظران یا مدیران، به کاربرد یکسان معیارهای سنجش و ارزشیابی انجام دهد.

نکته

منظور از استانداردها، اطمینان یافتن از این است که در ارتباط با صلاحیت‌های شغلی، تمام افرادی که متصدی هر کدام از رسته‌های مختلف شغلی هستند به شیوه‌ای مقایسه‌ای و یکسان، مورد سنجش و ارزیابی قرار گیرند.

برگه‌های مربوط به سنجش و ارزیابی نحوه انجام وظایف باید برای تمام کارکنان تازه استخدام شده، در پایان ماه نخست، چهارم و ششم دوره استخدام آزمایشی آنان، توسط سرپرستان تکمیل شود.

مبحث دوم: پرونده‌های کارکنان

گفتار اول: سوابق آموزشی و پیشرفت فردی

سازمان زندان باید تضمین کند که سابقه مربوط به فعالیت‌های پیشرفت و دوره‌های آموزشی هر یک از کارکنان، ثبت گردد. این سابقه از ویژگی‌های زیربرخوردار خواهد بود: الف) هر کدام از کارکنانی که توسط سازمان به خدمت گرفته شده است، دارای یک

سابقه آموزشی و پیشرفت فردی خواهد بود.

ب) هر گونه دوره و فعالیت آموزشی مرتبط با شغلی که کارکنان در آن مشارکت داشته‌اند باید در سابقه شخصی آن‌ها درج گردد.

ج) هر گونه شغل یا سمت یا رسته شغلی که کارکنان در طول مدت استخدام توسط سازمان داشته‌اند باید مشخص شود.

د) جزئیات مربوط به هر گونه تاییده، توانایی عملی، مشارکت در پروژه، یا مشارکت خارج از معمول یا فوق العاده فرد که می‌تواند نشان دهنده توانایی کارمند برای پذیرش مسئولیت‌های افزون‌تر یا مأموریت‌های جدید در آینده باشد، باید در سابقه او درج گردد.

گفتار دوم: پرونده‌های عمومی

سازمان زندان باید برای ایجاد و نگهداری از پرونده‌هایی که حاوی سوابق پیشرفت و دوره‌های آموزشی و نیز دیگر اطلاعات مربوط به کارکنان هستند، دارای سیاست‌ها و رویه‌هایی باشد و در آن‌ها، موارد زیر پیش بینی شود:

الف) شرایطی که طبق آن‌ها، پرونده‌های مربوط به کارکنان می‌توانند گشوده شوند.

ب) محتوای انواع مختلف پرونده‌های قابل دسترس

ج) رویه‌هایی برای تضمین دقت، صحت و کامل بودن پرونده‌های شخصی

د) شرایط از بین بردن پرونده‌های شخصی

ه) نیازمندی به پرونده‌هایی که در مؤسسات عمومی خارج از زندان نگهداری می‌شوند و انواع این پرونده‌ها

و) دسترسی به پرونده‌ها و اختیار اعطای اجازه دسترسی به پرونده‌ها و رویه‌های مربوط به تغییر و اصلاح پرونده‌ها

نکته

منظور از استانداردها، محدود ساختن ایجاد پرونده‌های غیر ضروری و اطمینان یافتن از دقت و کامل بودن محتوای پرونده‌ها است.

گفتار سوم: پرونده‌های راکد

سازمان زندان باید دارای سیاست‌ها و رویه‌هایی باشد که در آن‌ها موارد زیر مشخص شده باشد:

- الف) حداکثر دوره‌های زمانی نگهداری انواع مختلف پرونده‌های شخصی را کد، قبل از انهدام آن‌ها
- ب) انواع یا دستجات اطلاعاتی که ممکن است پس از انهدام پرونده‌های را کد شخصی، حفظ گردند.
- ج) هر نوع یا دسته‌ای از اطلاعات که باید قبل از انقضای دوره کامل را کد شدن پرونده‌های شخصی، که زمان این کار نیز مشخص شده است، به این پرونده‌ها وارد گردد.
- د) شیوه‌ای که بر اساس آن، پرونده‌هایی که برای یک دوره زمانی خاص، غیر فعال بوده‌اند، به صورت جزئی یا کلی از بین برده شوند و یا این که از دسترسی روزمره خارج گردند.

مبحث سوم: روند انجام سیاست زندانبانی و بهبود آن

سیاست سازمان زندان باید در قالب اسلوب و شکلی تدوین و ارائه گردد که اسناد مکتوب مربوط به سیاست بخش را به صورت شفاف و برجسته ارائه نماید و گزارش‌هایی را نیز برای نحوه شکل‌گیری مداوم و در حال پیشرفت این سیاست، تنظیم و تدوین نماید.

نکته

هدف از این امر، اطمینان یافتن از این نکته است که رهنمودها و دستورالعمل‌های چنین سیاستی، در اسرع وقت قابل دسترسی هستند و امکان گردآوری، نگهداری، دسترسی سریع و اصلاح آن‌ها وجود دارد.

لازم است تغییرات و اصلاحاتی که در سیاست زندان صورت می‌گیرد حداقل دو هفته کاری قبل از اجرای تغییرات به تمام کارکنانی که به نوعی تحت تأثیر این تغییرات قرار خواهند گرفت اطلاع داده شود. تمامی کارکنان باید در زمینه آگاهی از همه اهداف سازمانی، استانداردها، سیاست‌ها و رویه‌های قابل اجرا، مسئول باشند.

مبحث چهارم: مقررات مربوط به پوششی و هیئت ظاهری کارکنان زندان‌ها

گفتار اول: کلیات

کارکنان زندان، از افراد حرفه‌ای و متخصص نظام عدالت محسوب می‌شوند و لذا

مقتضی است که برای انجام وظایف خود سطح بالایی از تجربیات و مهارت‌ها را دارا باشند. بنابراین از نظر بخش زندان، ضروری است که کارکنان زندان چه در هیئت ظاهری و چه در انجام وظایف خود، به گونه‌ای باشند که بیانگر این گونه تجربیات و مهارت‌ها باشد.

مقررات مربوط به پوشش که در این بخش آمده است تمام کارکنان زن و مرد متحد الشکل را در بر می‌گیرد. این مقررات برای تحت پوشش قرار دادن عموم افراد و در عین حال بیان ویژگی‌های خاص مربوط به پوشش برخی از افسران تدوین گردیده‌اند.

گفتار دوم: کارکنان همسان پوش

بند اول: کلیات

افسران باید در حین انجام وظایف خود، لباس‌های کامل متناسب با فصل را بپوشند؛ اعم از این که این لباس‌ها از طرف زندان خریداری گردد یا متعلق به خود آن‌ها باشد، مگر این که رئیس زندان مرکز دستور دیگری در این خصوص صادر کند. آن دسته از کارکنانی که به سبب قتل مرتبط با حادثه ناشی از انجام وظایف آن‌ها، تحت بررسی و نظارت دادگاه یا مأمور رسیدگی به قتل‌های ناگهانی قرار دارند، همچنان لباس‌های همسان خود را بر تن خواهند کرد.

خارج از اوقات خدمت، هیچ کدام از این لباس‌های همسان پوشیده نخواهد شد مگر برای مأموریت‌های کاری. تمام کارکنانی که در وضعیت‌های اضطراری، به حضور در مؤسسه فرا خوانده می‌شوند باید لباس‌های همسان خود را بر تن داشته باشند، مگر این که دستور دیگری صادر شده باشد. افسرانی که در خارج از شیفت کاری خود مشغول خدمت هستند و ترجیح می‌دهند که لباس‌های معمولی بر تن داشته باشند و یا بعضی از لباس‌های متناسب با فصل را بر تن نکنند مجاز به این کار هستند، اما با شروع شیفت کاری خود موظف خواهند بود که لباس‌های همسان خود را بر تن کنند. تحت هیچ شرایطی کارکنان نمی‌توانند در حین انجام وظیفه خود، آمیخته‌ای از لباس‌های معمولی و همسان را بر تن داشته باشند.

افسران باید لباس‌های همسان خود را پاکیزه، مرتب و آراسته نگهدارند. افسران نمی‌توانند فرم اصلی لباس‌های همسان خود را تغییر دهند مگر این که قبلاً آن را به تصویب مدیر برسانند.

بر تن داشتن برخی از وسایل شخصی همانند جواهرات، مجاز نیست مگر این که توسط مدیر اجازه داده شود.

بند دوم: وضعیت موی سر

فرم و درازی موی سر افسران باید به گونه‌ای باشد که هم با مقررات مربوط به بهداشت و سلامتی سازگار باشد و هم این که با معیارهای حرفه‌ای آن‌ها تناسب داشته باشد. درازی موی سر مردان نباید از یقه آن‌ها تجاوز کند.

بند سوم: ریش و سیل

داشتن ریش و سیل مجاز است به شرط این که پاکیزه، مرتب و خوشایند باشد و طول آن‌ها از یک اینچ تجاوز نکنند. آن دسته از افسران که شغل آن‌ها اقتضا می‌کند از وسایل تنفسی استفاده کنند، لازم است صورت خود را تراشیده و تمیز نگهدارند تا ماسک یا وسایل تنفسی، مطابق با مقررات مربوط به بهداشت و سلامتی صنعتی، چسبیده به پوست صورت باشد.

بند چهارم: کلاه

کلاه به صورت یکدست بر روی سر افسران نهاده خواهد شد. هیچ شیء خارجی همانند کاغذ یا پارچه رنگی نباید به نشانه کلاه اضافه شود. سیم‌ها و نگهدارنده‌های کلاه نباید کنده یا خم شوند. نشانه کلاه باید در مرکز کلاه و به صورتی که به وسیله درز کلاه مشخص شده است نصب شود و لبه پائینی نشانه باید درست پائین لبه بالایی نوار کلاه و به همان صورتی که به وسیله شکل لبه پائینی نشانه کلاه مشخص شده است، قرار گیرد. بند کلاه و لبه‌های آن باید محکم و تمیز نگهداشته شود. کلاه‌های همسان نباید با لباس‌های اسپورت پوشیده شود.

بند پنجم: کراوات

افسران فقط کراوات‌های توزیع شده را خواهند بست. کراوات باید متناسب با قسمت بالایی پیراهن بسته شود. هنگام به تن داشتن لباس همسان، غیر از لباس‌های فصل تابستان، افسران موظف هستند که در موارد زیر کراوات داشته باشند.
الف) سروکار داشتن با افراد جامعه در مراکز کاری عادی (همانند پذیرش، اتاق ملاقات و...)

ب) بیرون از زندان

ج) در سطح اجتماع

د) حضور در رویدادهای خاص از جمله برنامه‌های آموزشی

بند ششم: پیراهن

فقط از پیراهن‌های توزیع شده استفاده خواهد شد. جیب‌های پیراهن در هر حال بسته خواهند بود. هنگامی که یک افسر لباس‌های تابستانی بر تن دارد (در جایی که قابل استفاده است)، می‌تواند دکمه بالایی پیراهن را نبندد البته بدون این که زیر پیراهن وی قابل مشاهده باشد.

بند هفتم: بلوز

فقط از بلوزهای توزیع شده استفاده خواهد شد. بلوزها در داخل شلوار گذاشته خواهند شد و دکمه بالایی آن‌ها همواره بسته خواهند بود.

بند هشتم: ژاکت گشت زنی

ژاکت‌های گشت زنی در زمان‌ها و نواحی خاصی که توسط رئیس زندان مشخص شده است مورد استفاده قرار خواهند گرفت. هنگام پوشیدن ژاکت‌های گشت زنی، زیپ یا دکمه‌های آن بسته خواهد شد. افسران نباید در داخل جیب‌های ژاکت گشت زنی یا بلوز و پیراهن‌های خود اشیاء و لوازمی را قرار دهند که باعث بد نما شدن آن‌ها گردد.

بند نهم: لباس ورزشی

لباس‌های معمولی نباید همراه با لباس ورزشی پوشیده شوند. پیراهن‌های تابستانی، هنگامی که با لباس ورزشی پوشیده شوند باید دارای یقه‌ای باشند که بر روی ژاکت قرار گیرد.

بند دهم: دامن و شلوار

دامن یا شلوار تنها باید با کمر بندهای توزیع شده نگهداری شوند.

بند یازدهم: کفش

فقط از کفش‌های توزیع شده استفاده خواهد شد مگر این که یک پزشک صلاحیت‌دار یا بخش بهداشت کار، کفش جایگزین دیگری را توصیه نماید. کفش‌ها باید ساق کوتاه و مرتب باشند و بندهای آن‌ها به صورت منظم و محکم بسته شده باشد. کفش‌های سبک و راحتی هم می‌توانند پوشیده شوند.

بند دوازدهم: نشان رسمی

تنها آن دسته از نشان‌های رسمی می‌توانند مورد استفاده قرار گیرند که توسط نماینده سازمان زندان‌ها مورد تصویب قرار گرفته باشند.

گفتار سوم: کارکنان غیر همسان پوش

بند اول: لباس‌های معمولی

برخی از کارکنان زندان‌ها که در مکان‌هایی همانند زندان‌های باز کار می‌کنند، مجاز به پوشیدن لباس‌های معمولی هستند.

بند دوم: شرایط پوشش

افسران باید لباس‌های خود را پاکیزه، مرتب و آراسته نگاه دارند.

آن دسته از افسران که به سبب قتل مرتبط با حادثه ناشی از انجام وظایف آن‌ها، تحت بررسی و نظارت دادگاه یا مأمور رسیدگی به قتل‌های ناگهانی قرار دارند، با لباس‌های متناسب زیر حضور خواهند داشت:

الف) کارکنان مرد باید کاپشن و شلوار سبک همراه با پیراهن و کراوات و یا لباس راحتی یکدست، همراه با پیراهن و کراوات بپوشند.

ب) کارکنان زن باید لباس سبک یکدست یا لباس زنانه و یا شلوار با تاپ متناسب بپوشند. در مکان‌های عمومی یا شغلی، طرز پوشش می‌تواند با مقتضیات فصل، تناسب بیشتری داشته باشد اما تناسب آن با حرفه فرد نیز باید حفظ شود. به عنوان مثال، کارکنان مرد می‌توانند یک شلوار و پیراهن یا بدون کراوات، و کارکنان زن نیز می‌توانند شلوار همراه با یک تاپ متناسب بپوشند.

بند سوم: وضعیت موی سر

فرم و درازی موی سر افسران باید متناسب با معیارهای حرفه آن‌ها باشد.

بند چهارم: ریش و سبیل

داشتن ریش و سبیل در صورتی که تمیز و آراسته نگهداشته شوند بدون اشکال است.

گفتار چهارم: افسران آموزش کارکنان

کارکنان آموزش، در واقع یک بخش جنبی از کار زندانبانی را تشکیل می‌دهند که تمرکز فعالیت‌های آن‌ها معطوف به پیشرفت حرفه‌ای کارکنان است که غالباً این کار با همکاری مؤسسات آموزشی و حرفه‌های مرتبط صورت می‌گیرد. بنابراین کسانی که کارکنان زندان را آموزش می‌دهند، باید همان معیارهای مربوط به پوشش کارکنانی را که

در حال گذراندن دوره‌های آموزشی هستند رعایت نمایند.
در جایی که کارکنان همسان پوش و کارکنان غیر همسان پوش در کنار هم مشغول گذراندن دوره‌های آموزشی هستند، مدیر پیشرفت کارکنان، وضعیت پوشش آموزش دهنده‌ها را تعیین خواهد کرد.
لباس‌های همسان در اختیار مدرسان نیز قرار خواهد گرفت و باید با رعایت موارد زیر پوشیده شود:

الف) مقررات حاکم بر کارکنان زندان که در بالا مورد اشاره قرار گرفت.
ب) هنگام انجام وظیفه و همچنین در اوقات یا مواردی که توسط مدیر پیشرفت کارکنان تعیین خواهد شد.

فصل دوم: پذیرش و ثبت مبحث اول: پذیرش زندانیان گفتار اول: اسناد پذیرش

شخصی که محکوم شده یا به زندان منتقل گردیده است، چنانچه دستور توقیف صادر شده، فاقد قدرت یا اثر باشد، در هیچ موسسه اصلاحی تربیتی و یا موسسه‌ای که حیطه‌های خاصی از امور اصلاحی و تربیتی را بر عهده دارد، پذیرفته نخواهد شد.
رئیس زندان مسئولیت کامل دارد تا اطمینان یابد که هیچ فرد زندانی پذیرفته نشده است مگر اینکه یکی از اسناد قانونی زیر به هنگام پذیرش وی وجود داشته است:

۱- حکم بازداشت در بازداشتگاه

۲- حکم تمدید بازداشت موقت

۳- دستور صادر شده توسط یک قاضی یا به وسیله یک دادگاه تجدید نظر ناظر بر این که فرد باید در زندان نگهداری شود.

۴- دستور صادر شده توسط هیئت آزادی مشروط یا یک قاضی در زمینه معلق کردن، ابطال یا سپری شدن دوره آزادی مشروط

۵- دستور صادر شده توسط افسر مهاجرت ناظر بر این که یک فرد باید در طول مدت زمانی که تابعیت یا لزوم بازگرداندن فرد به کشور اصلی خود در دست رسیدگی است، در زندان نگهداری شود.

۶- دستور صادر شده توسط قاضی دادگاه بخش، قاضی دادگاه عالی، قاضی تجدید نظر یا قاضی دیوان عالی کشور ناظر بر اعزام فرد به زندان

دستور صادر شده توسط دادگاه تجدید نظر، دارای همان ضمانت اجرایی حکم توقیف است و جانشین حکم توقیف می‌شود. مجازات حبس تعیین شده، باید براساس

این دستور، دوباره محاسبه گردد.

گفتار دوم: حکم بازداشت

این حکم همچنین دستور توقیف نیز نامیده می شود و می تواند فرد را برای یک دوره زمانی نا معین روانه زندان سازد. چنانچه حکم توقیف صادر شده، فاقد قدرت و اثر باشد، شخصی که محکوم به زندان شده است، یا به زندان اعزام یا منتقل گردیده است، در هیچ مؤسسه اصلاحی و تربیتی یا مؤسسه ای که حیطه های خاصی از امور اصلاحی و تربیتی را بر عهده دارد، پذیرفته نخواهد شد.

گفتار سوم: احکام ناظر بر یک مرکز اصلاحی تربیتی معین

هر چند که دادگاه ها می توانند تصمیم بگیرند که بزهکار در یک زندان خاص نگهداری شود اما هر بخش زندان، در موارد زیر دارای اختیار می باشد:

(الف) پذیرش زندانیان از هر نقطه کشور

(ب) انتقال یک زندانی از یک زندان به زندان دیگر

هنگامی که یک حکم توقیف ناظر بر نگهداری متهم در یک زندان خاص، توسط یک زندان دیگر دریافت می شود، زندان مزبور باید زندانی را پذیرش نماید و در مدت طبقه بندی داخلی، وی را تحت نظارت یک افسر طبقه بندی قرار دهد. زندان پذیرش کننده زندانی باید اطلاعات ضروری مربوط به انتقال زندانی را در زمان انتقال از زندانی که حکم به نام وی صادر شده است، به زندان پذیرنده، در دفتر ثبت درج کند.

مبحث دوم: تفسیر احکام

گفتار اول: کلیات

- به هنگام انجام یک تفسیر، مراحل زیر باید مورد لحاظ قرار گیرد:
- ۱- دسته بندی تمام احکام بر اساس زمان مجازات
 - ۲- بررسی هر حکم توقیف و یافتن زمانی که در صورت عدم پرداخت جزای نقدی، حکم حبس قابل اعمال خواهد بود
 - ۳- بررسی قانون جزا در خصوص هر حکم توقیف و یادداشت کردن هر مجازاتی که خارج از حبس های قانونی است.

۴- بررسی تاریخ محکومیت در حکم توقیف

۵- بررسی حکم بدوی تا در صورتی که بیش از یک مجازات تعیین شده باشد همزمانی یا توالی آن‌ها مشخص گردد.

۶- در صورتی که واژه‌های به کار برده شده جهت بیان حبس در حکم، به خوبی توالی حبس‌های مطرح شده را نشان ندهند همواره باید آن‌ها را به صورت حبس‌های هم زمان تفسیر کرد. تبیین بیشتر و دقیقتر موارد مبهم همواره باید توسط دادگاه صادر کننده حکم صورت گیرد.

موارد زیر بررسی‌های پایه و اصلی برای کمک به تعیین اعتبار یک حکم هستند:
الف) آیا شخصی که در حکم مورد اشاره قرار گرفته، همان شخصی است که پلیس آورده است؟

ب) آیا جرم و مجازات متناسب هستند؟

ج) آیا تاریخ دقیق در پائین حکم قید گردیده است؟

د) آیا در پائین آن امضای مدیر دفتر دادگاه، قاضی صلح یا قاضی وجود دارد؟

گفتار دوم: احکام دارای ابهام

هنگامی که یک حکم محکومیت توسط یک زندان دریافت می‌شود و در آن:
الف) مجازاتی تعیین شده است که به نظر می‌رسد با وضعیت ظاهری در تعارض است.

ب) مجازاتی تعیین شده است که منظور دادگاه در آن با توجه به احکام دیگری که در خصوص زندانی مورد نظر صادر شده است دارای ابهام است.
ج) ابهامات دیگری وجود دارد.

باید نظر روشن کننده دادگاه صادر کننده حکم خواسته شود. مشکلات مربوط به تفسیر اسناد، معمولاً مرتبط با یک حکم نمی‌باشند بلکه در غالب موارد ناظر به تعداد متعددی از احکام است که در یک دوره زمانی توسط دادگاه‌های مختلفی صادر شده است.

گفتار سوم: تفسیر احکام توقیف مرتبط با جزای نقدی

یک حکم توقیف همراه با جزای نقدی، معمولاً یک شرط زمان پرداخت دارد و پس از آن، فرد راهی زندان می‌شود. لذا در مواردی که این زمان، منقضی نشده باشد افسر ثبت باید اطمینان یابد که در حکم توقیف یا در یک فرم جداگانه قید شده است که فرد

مزبور از مهلت مربوط به زمان پرداخت صرف نظر کرده است. مجازات ناشی از عدم پرداخت یک جریمه، از زمانی شروع می شود که حکم توقیف اجرا شود. زمان های قبل از تاریخ اجرای حکم توقیف، جزء دوران حبس محسوب نمی شود.

در جایی که یک دوره حبس، بر اثر عدم پرداخت یک جریمه تعیین شده است، این دوره باید به تناسب روزهایی که جزای نقدی معادل آن ها پرداخت شده است کم گردد، اعم از این که پرداخت بخشی از جریمه، قبل یا بعد از صدور حکم بازداشت صورت گرفته باشد.

یک زندانی باید از مبلغ در نظر گرفته شده برای هر روز زندان وی یا بخشی از آن، به عوض جزای نقدی بهره مند شود. یک زندانی برای روز آزادی خود چیزی نخواهد پرداخت.

هنگامی که یک زندانی دارای بیشتر از یک حکم همراه با جزای نقدی است، مبلغ جزای نقدی مزبور با یکدیگر جمع خواهد شد، هر چند که زمان آن ها به صورت هم زمان محاسبه خواهد شد.

گفتار چهارم: قرار ارجاع به زندان یا تمدید بازداشت موقت

قرار ارجاع به زندان یا تمدید بازداشت موقت تنها می تواند زندانی را به صورت قانونی تا روزی که تعیین شده است در بازداشت نگه دارد. در تاریخ تعیین شده باید زندانی به دادگاه فرستاده شود تا تصمیم دیگری در خصوص وی اتخاذ گردد.

گفتار پنجم: اعلام پس از ارجاع به دادرسی

پس از این که یک فرد برای دادرسی ارجاع گردید، دادگاه غالباً قراری را صادر خواهد کرد که یک سند برای اعمال حبس قانونی محسوب نمی شود بلکه منظور از آن آگاه ساختن زندان از این امر است که زندانی برای انجام دادرسی ارجاع شده است.

گفتار ششم: حکم حبس در هنگام محکومیت

این حکم معمولاً فهرستی از مجازات هایی است که زندانی از دادگاه دریافت کرده است. در فهرستی که به حکم دادگاه الصاق شده است اطلاعات مربوط به جزئیات بزه و

دلايل اثبات آن قيد شده است. اين حكم همچنين در موارد عدم پرداخت جريمه هم مورد استفاده قرار مي گيرد. نوشتن اين نکته كه مهلت پرداخت جريمه منقضي شده است يا فرد از آن اعراض نموده است و لذا حكم بايد اجرا شود، از اهميت زيادي برخوردار است.

گفتار هفتم: دستور تحت نظر بودن زنداني

قرار تحت نظر بودن زنداني يك حكم محسوب نمي شود و تنها نامه اي جهت مشخص كردن تاريخي است كه زنداني بايد در دادگاه حاضر شود.

گفتار هشتم: اجراي احكام

در اكثر موارد افسران ثبت بايد يك حكم را اجرا نمايند. رويه خاصي كه براي اين كار وجود دارد، به صورت زير است:

الف) به زنداني بگوييد كه در حال انجام چه كاري هستيد و مجوز شما براي انجام اين كار چيست.

ب) محتوای حكم را براي زنداني قرائت كنيد.

ج) اطمينان يابيد زنداني آن چه را كه خوانده ايد فهميده است.

د) پائين حكم را امضاء كنيد و بنويسيد كه حكم، توسط شما اجرا شده است (سمت خود، تاريخ و زمان اجرا را بنويسيد).

ه) فرمي را كه در بخش سوم آمده است بررسي كنيد و مشخص نماييد كه حكم، اجرا شده است. سپس جهت ثبت، رونوشت آن را به دفتر دادگاه صادر كننده حكم، برگردانيد.

گفتار نهم: نامه قاضي جهت تفسير احكام

نامه يك قاضي نمي تواند حكم محكوميت را تغيير دهد، بلكه حداكثر مي تواند ابهام موجود در حكم را روشن كند. در مواردی كه آشكارا نامه قاضي دلالت بر تغيير دادن حكم دارد قاضي موظف است يك حكم اصلاح شده را به زندان ارائه نمايد.

گفتار دهم: درخواست رونوشت حكم

هنگامی که وکیل، درخواست رونوشت حکم مربوط به محکومیت یک زندانی را می‌نماید، هیچ مانع قانونی برای در اختیار نهادن چنین رونوشتی به وکیل وجود ندارد.

مبحث سوم: وظایف ناظران ثبت

افسر مسئول بخش ثبت، تحت نظارت رئیس زندان، سیاست‌هایی را طرح ریزی، اجرا، کنترل و اداره می‌کند تا این اطمینان حاصل شود که زندانیان، به صورت قانونی، محبوس و بازداشت شده‌اند.

افسر مسئول ثبت موظف است اطمینان یابد که در هنگام پذیرش و آزادی زندانی، تمام اسناد لازم، صحیح و درست هستند.

افسر مسئول ثبت باید اطمینان یابد که کارمندان تعیین شده برای امور ثبت، آموزشهای مناسب جهت استفاده و قرار دادن پرونده‌های مربوط به هر مورد و نیز سایر اسناد را دریافت می‌نمایند.

افسر مسئول ثبت باید اطمینان یابد که تمام اسناد و تاریخ‌ها به صورت صحیحی در یک سیستم مقتضی درج می‌گردد و باید دقت تاریخ‌های محاسبه شده را تأیید کند. در خلال دوران حبس، افسر ثبت باید به وسیله به روز کردن و بازنگری زمان آزادی زندانیان و با در نظر گرفتن موارد زیر، از قانونی بودن حبس زندانیان اطمینان یابد:

(الف) احکام یا قرارهای تکمیلی

(ب) تصمیمات اداری ناظر بر عدم بخشودگی

(ج) تصمیمات اداری ناظر بر عدم امکان کسب بخشودگی

(د) تصمیمات اداری ناظر بر بازنگری عفو از بین رفته

(ه) اطلاعات دیگر مؤثر بر محاسبه مجازات (فرار، آزادی مشروط)

افسران ثبت موظف هستند در خصوص زندانیانی که منتظر محاکمه هستند، نسبت به موارد زیر اطمینان یابند:

(الف) گزارش بازنگری در آزادی به قید کفالت، قبل از سپری شدن مهلت آن، به دادگاه ارسال شده باشد.

(ب) تمام احکام فرآیند دادرسی به طور صحیح وارد سیستم شده باشد.

(ج) به محض مجازات، افسر ثبت باید اطمینان یابد که تمام اطلاعات مربوط به فرآیند دادرسی، از سیستم پاک شوند.

مبحث چهارم: فرایند ثبت

گفتار اول: تأییدیه پزشکی

ممکن است رئیس یک زندان، جز در صورتی که یک پزشک صلاحیتدار و معتبر، موارد زیر را در ارتباط با زندانی تأیید کند، از پذیرش وی ممانعت به عمل آورد:

الف) وضعیت سلامتی شخص

ب) مناسب بودن وضعیت زندانی برای انتقال

ج) عاری بودن زندانی از هر گونه بیماری عفونی یا واگیردار

گفتار دوم: زمان پذیرش

یک زندانی باید بین ساعت ۸ صبح تا ۱۶ عصر روز دوشنبه تا شنبه، به استثنای روزهای تعطیل، پذیرش شود. پذیرش زندانی خارج از ساعات مزبور منوط به اجازه رئیس زندان است.

گفتار سوم: بازرسی زندانی

به هنگام پذیرش یک زندانی، خود وی و همچنین لوازم متعلق به او باید توسط افسری که هم جنس زندانی است مورد بازرسی قرار گیرد. هنگامی که بنا به نظر افسر، یک زندانی دارای دارو، اسلحه یا هر گونه وسیله دیگری است که می‌تواند اداره، عملکرد، انضباط یا امنیت یک زندان را به خطر اندازد، افسر مزبور باید این اشیاء را ضبط نموده، به طور شفاف و دقیق، مالک قانونی آن‌ها را مشخص کند و در محل امنی که برای این منظور در نظر گرفته شده است، قرار دهد.

گفتار چهارم: بررسی سوابق زندانی

لازم است در ابتدا نام تمام زندانیانی که در یک زندان پذیرش می‌شوند، در میان پرونده‌های بخش جستجو شود تا:

الف) در صورتی که زندانی قبلاً هم در زندان مزبور بوده است، شماره بخش زندان قبلی وی یافت شود و آنچه که لازم است از روی همین شماره مورد استفاده قرار گیرد.

ب) وضعیت حبس او (تعليق، آزادی مشروط، زندانی محکوم فدرال یا ایالتی) مشخص شود که این کار نیز باید توسط یک افسر ثبت آموزش دیده صورت گیرد.

یک زندانی باید فقط در یک زندان مورد محاسبه و ثبت قرار گیرد و هنگامی که مشخص شود وی در زندان دیگری نیز مورد محاسبه و ثبت قرار گرفته است، کارکنان زندان باید با زندان مزبور تماس بگیرند تا آن‌ها فرد مزبور را از محاسبات خود خارج

سازند. زندان مزبور نیز باید تمام مدارک مربوط به زندانی را به زندان فوق ارسال نماید. کارکنان زندان پذیرش کننده جدید نیز باید در هنگام انتقال، اطلاعات موجود در دفتر ثبت انتقال زندانیان را به روز نمایند.

گفتار پنجم: شماره زندانی

هر زندان دارای یک سری شماره برای هر کدام از مؤسسات خود خواهد بود. هنگامی که معلوم شود، یک زندانی قبلاً در یک زندان نبوده است، افسر امور ثبت، یک شماره را از این فهرست، برای زندانی در نظر خواهد گرفت. هنگامی که افسر امور ثبت متوجه شود که شماره یک زندانی تکراری است بلافاصله این موضوع را به کارکنانی که متصدی ثبت هستند، اطلاع خواهد داد.

گفتار ششم: زندانی تحت درمان

وقتی یک پزشک صلاحیتدار، یک زندانی را به عنوان بیمار، در یک بیمارستان پذیرش می نماید، زندان تا زمان دریافت اسناد قانونی مقتضی، نباید عهده دار مسئولیت قانونی حبس او باشد.

گفتار هفتم: بررسی وضعیت مهاجرت

به محض پذیرش یک زندانی، افسر امور ثبت باید وضعیت تابعیت زندانی را مشخص کند. هنگامی که زادگاه زندانی، یک کشور خارجی است و وی فاقد تابعیت کشوری است که زندان مورد نظر در آن قرار دارد، افسر امور ثبت باید با نزدیکترین دفتر مهاجرت تماس بگیرد و تأیید تابعیت وی را درخواست نماید. یک رو نوشت از حکم همراه با نامه ای که نشان دهنده دوره زندان، نزدیکترین زمان آزادی و تاریخ و محل تولد است، باید فرستاده شود. هنگامی که اخراج زندانی از کشور لازم باشد، این دفتر یک قرار اخراج از کشور صادر خواهد کرد. هنگامی که یک قرار اخراج از کشور توسط زندان دریافت شد باید وارد سیستم شود.

گفتار هشتم: انگشت نگاری زندانیان محکوم

لازم است رویه ای اتخاذ گردد که بر اساس آن، در هنگام پذیرش یک زندانی که به

سبب یک جرم قابل تعقیب، به زندان محکوم شده است یک کپی از اثر انگشتان وی، به حکم توقیف وی ضمیمه گردد. این امر باید از طریق همکاری مدیر دفتر دادگاه، دادگاه جنایی و نیروهای مختلف پلیس صورت گیرد.

اگر در هنگام پذیرش زندانی یا ظرف ۷۲ ساعت، سابقه اثر انگشت زندانی دریافت نشود باید با دفتر بایگانی پلیسی که دارای حوزه صلاحیتی است، تماس حاصل شود و رونوشت سابقه اثر انگشت وی در خواست شود. اگر در آینده، زندانی به زندان دیگری منتقل شود سابقه اثر انگشت وی هم ضمیمه حکم توقیف خواهد بود.

گفتار نهم: پیشینه کیفری زندانیان منتظر محاکمه

رویه‌ای مشابه با آنچه که در خصوص زندانیان محکوم گفته شد، باید در زمینه انتقال و پذیرش زندانیان منتظر محاکمه نیز آغاز گردد. هنگامی که یک زندانی به کلاتری واگذار می‌شود، لازم است در مواردی که به نظر می‌رسد زندانی برای خود یا دیگران باعث ایجاد خطر شود، همانند تلاش برای فرار، بیماری روانی و ... لازم است هشدارها و آگاهی‌های لازم از سوی پلیس به کلاتری اعلام شود. بدیهی است که با دریافت این گونه آگاهی‌ها، کلاتری می‌تواند پیش‌بینی‌های لازم را انجام دهد. به همین ترتیب کلاتری هم به هنگام تحویل زندانی به بخش زندان باید این گونه اطلاعات را در اختیار آن‌ها بگذارد. هنگامی که پس از رسیدگی به علت بازداشت زندانی توسط دادگاه، فرد زندانی دوباره به زندان بازگردانده شود لازم است در کمترین زمان ممکن، رونوشتی از پیشینه کیفری وی، توسط پلیس به زندان تحویل داده شود.

مبحث پنجم: اطلاع رسانی به زندانیان، هنگام پذیرش

هر زندان باید به هنگام پذیرش، اطلاعات زیر را برای زندانیان قابل دسترس سازد.

(الف) رونوشتی از قواعد و مقررات زندان

(ب) اطلاعات مربوط به برنامه‌های مذهبی و همچنین دسترسی به آن‌ها

علاوه بر آن، هر زندانی محکوم باید هنگام پذیرش، در خصوص موارد زیر آگاه گردد:

(الف) ضوابط جاری آزادی مشروط و رویه‌های مربوط به نحوه اعمال و اجرای آن

(ب) ضوابط جاری مرخصی و رویه‌های مربوط به نحوه اعمال آن

هر گونه تغییر در قواعد و مقررات باید بلافاصله به صورت مکتوب در دسترس

تمامی زندانیان قرارگیرد یا اینکه توسط افسر مسئول، در تابلو اعلانات نصب گردد.

هنگامی که اطلاعات بدست آمده توسط زندان، به صورت کتبی، توسط مجرم درخواست می شود، باید تمهیدات لازم جهت دسترسی بزهکار به این اطلاعات فراهم گردد.

چنانچه بزهکاری که امکان دسترسی وی به چنین اطلاعاتی توسط بخش زندان فراهم شده است، معتقد باشد که در این اطلاعات، اشتباه یا از قلم افتادگی وجود دارد: الف) این امکان وجود دارد که بزهکار از بخش زندان بخواهد تا نسبت به اصلاح این اطلاعات اقدام کند.

ب) هنگامی که درخواست وی رد شود، بخش زندان باید یادداشتی را به اطلاعات مورد نظر الصاق کند مبنی براین که یک درخواست اصلاح، توسط زندانی مطرح شده و رد شده است و لازم است درخواست اصلاحی زندانی هم در آن درج شده باشد.

مبحث ششم: توزیع لباس و ملافه

باید به زندانیانی که در خلال ساعات کاری عادی، به زندان می رسند، لباس و ملافه داده شود. در مورد زندانیانی که در ساعات غیر معمول به زندان می رسند، توزیع لباس و ملافه در روز کاری بعد، صورت خواهد گرفت.

مبحث هفتم: وسایل شخصی زندانی

گفتار اول: کلیات

منظور از وسایل شخصی اموالی است که به صورت مشروع در تملک زندانی است یا اموالی است که به نام او به زندان ارسال شده است. دستورالعمل های زیر، امنیت و احترام نسبت به لوازم شخصی یک زندانی را تضمین خواهند کرد.

گفتار دوم: پذیرش وسایل شخصی زندانی

یک زندان باید به هنگام پذیرش زندانی، هر گونه وسایل شخصی وی را نیز بپذیرد. به محض پذیرش در زندان، لباس های شخصی زندانی باید انبار شود. اشیای باارزشی همانند جواهرات، پول نقد و... که قابل توجه هستند و این امکان وجود دارد که برداشته شوند یا مکان نگهداری آنها نامناسب باشد، باید در یک مکان امن جداگانه نگهداری شوند یا به منزل زندانی فرستاده شوند تا برای مخارج منزل وی صرف گردد.

در مورد اشیایی که بزرگ یا حجیم هستند یا انبار کردن آن‌ها مشکل یا غیر ممکن است، هر گونه تلاش ممکن انجام خواهد شد تا به آدرس منزل زندانی یا هر محل دیگری که توسط زندانی مشخص شده باشد، ارسال گردد که البته هزینه ارسال، به عهده زندانی خواهد بود.

اشیای غیر ضروری که به وسیله پست دریافت می‌گردد یا توسط بازدید کنندگان آورده می‌شود، باید بازگردانده یا رد شوند.

گفتار سوم: نگهداری متعلقات شخصی توسط زندانی

زندانیان در صورتی که نگهداری اشیای شخصی آن‌ها باعث ایجاد خطر امنیتی یا مشکل مدیریتی برای زندان نشود، باید مجاز به نگهداری آن‌ها باشند.

گفتار چهارم: فرم‌های مربوط به وسایل شخصی

وسایل شخصی باید به شیوه زیر ثبت شوند:

(الف) در فرم باید مشخصات زندانی، زندان پذیرش کننده و تاریخ پذیرش مشخص گردد.

(ب) تمام وسایل شخصی که در زمان پذیرش به انبار فرستاده شده‌اند باید ثبت شوند.

(ج) در مراکزی که محل نگهداری اشیاء، بیش از یکی است، محل دقیق نگهداری مشخص گردد.

(د) شرایط و وضعیت اشیاء باید ثبت گردد تا در صورت مفقود شدن آن‌ها و ادعاهای مطرح شده در خصوص آن‌ها، از این اطلاعات استفاده گردد.

(ه) جواهرات و دیگر اشیای با ارزش مشخص شوند و ارزش تخمینی آن‌ها که توسط زندانی ارائه می‌گردد، ثبت گردد.

در مواردی که شواهد احتمالی مبنی بر آن که زندانی در میان وسایل شخصی خود اشیای قاچاق خطرناک دارد، وجود داشته باشد، یکی از کارکنان، در حضور خود زندانی، لوازم متعلق به وی را بازرسی خواهد کرد. کلیه لوازم مزبور، توسط افسر مربوطه مهر و موم خواهد شد و زندانی نیز شاهد این کار خواهد بود. ضمن این که هر دوی آن‌ها نام خود را به صورت خوانا بر روی آن خواهند نوشت. بر روی این لوازم، برجستگی که نشان دهنده هویت آن‌ها می‌باشد نصب خواهد شد و سپس در محل امنی ذخیره خواهند گردید. به عنوان نمونه ممکن است همه این لوازم در یک جعبه مهر و موم شده ثبت شوند.

پس از این که فهرست تمامی اشیاء ثبت شد، بر روی خطوط باقی مانده بر روی برگه ثبت، خط کشیده خواهد شد تا امکان اضافه کردن مورد جدید وجود نداشته باشد. سپس زندانی و افسر مربوطه، پائین برگه مزبور را به عنوان این که فهرست لوازم، کامل و دقیق است امضا خواهند کرد.

اشیائی که پس از محبوس شدن زندانی اضافه شده‌اند، باید ثبت شوند. البته اضافه کردن اشیای جدید تنها هنگامی امکان‌پذیر خواهد بود که وجود این لوازم به هنگام آزادی زندانی، مورد نیاز وی باشد و رئیس زندان به صورت مکتوب ضرورت آن را تأیید نماید. هنگامی که این لوازم ثبت می‌شوند، زندانی حضور خواهد داشت تا دریافت آن را امضاء نماید یا این که یک درخواست مکتوب و امضاء شده مبنی بر اضافه کردن این اشیاء به متعلقات انبار شده خود را ارائه خواهد کرد که این درخواست، به فرم مربوط اضافه خواهد شد. اشیائی که زندانی نزد خود نگاه خواهد داشت نیز باید ثبت گردد. هم زندانی و هم کارمند مربوطه با امضای خود بیان خواهند کرد که زندانی ابراز داشته است که خود وی در قبال اشیای مزبور مسئولیت تام دارد و بخش زندان، عاری از هر گونه مسئولیتی است.

هنگامی که یک زندانی، مجاز به دریافت و نگهداری یکی از لوازم انبار شده خود باشد، درخواست کتبی خود را به رئیس زندان ارائه خواهد کرد، رئیس زندان نیز در صورت موافقت، در خواست وی را امضاء کرده و به بخش ثبت خواهد فرستاد. این درخواست به فرم مربوطه اضافه خواهد شد. به همین ترتیب کارکنانی که نسبت به تحویل شیئی مزبور از انبار اقدام خواهند کرد آن را ثبت کرده و امضاء خواهند نمود.

هنگامی که زندانی به زندان دیگری انتقال یابد، یک فرم به پرونده احکام اضافه خواهد شد. زندان فرستنده، یک رونوشت از این فرم را برای ارجاعات احتمالی در آینده، نگهداری خواهد کرد. زندان منتقل کننده، فهرست لوازم زندانی را تهیه خواهد کرد و زندانی هم با امضای خود تأیید خواهد کرد که در این فهرست، همه اشیاء و لوازم وی مورد اشاره قرار گرفته است. زندان پذیرش کننده، به هنگام پذیرش زندانی، لوازم همراه زندانی را با فهرست مورد اشاره مطابقت خواهد داد و انتهای فهرست مزبور جهت تأیید، توسط کارمند مربوطه و خود زندانی، امضاء خواهد شد. هرگونه اختلاف و مغایرت باید به صورت مکتوب توسط متصدیان پذیرش به سرپرستان خود ارائه شود تا اقدامات مقتضی صورت گیرد.

اشیای تفریحی و سرگرم کننده که در خلال دوران حبس، خریداری یا ساخته شده‌اند، به هنگام انتقال وی میان بخش‌ها در شمار وسایل شخصی زندانی محسوب نخواهند شد. وسایل مزبور، در فرم‌های مقتضی ثبت خواهند شد. هر رئیس زندان مسئولیت خواهد داشت تا سیاست خاص خود در زمینه انبار کردن و در اختیار داشتن

اشیاء و ساخته‌های تفریحی و سرگرم کننده را برای زندانیان منتقل شده میان بخش‌ها تدوین نماید.

هرگاه که یک مورد وارد فرم شود، به هیچ وجه نباید تغییر داده شود. هر گونه آزاد کردن موقت اشیاء، بازگشت آن‌ها یا مصرف این اشیاء باید در بخش مقتضی ثبت گردد. هنگامی که یک زندانی بخواهد هر یک از اشیاء و لوازم خود را به شخص دیگری در جامعه تحویل دهد، رئیس زندان را به صورت مکتوب از این موضوع آگاه خواهد ساخت. درخواست تأیید شده وی توسط رئیس زندان، برای ثبت فرستاده خواهد شد و تحویل شیء نیز ثبت خواهد شد. شخص تحویل گیرنده هم، رسید تحویل آن را امضاء خواهد کرد.

هنگامی که یک زندانی بین زندان‌ها انتقال داده می‌شود، مرکز انتقال دهنده، در قبال جابجایی تمامی اشیایی که در اختیار مأمورین بدرقه یا زندانی قرار نگرفته است، مسئولیت خواهد داشت.

زندان انتقال دهنده یا مرخص کننده، موظف به جبران مقتضی آن دسته از وسایل شخصی خواهد بود که در هنگام انتقال یا مرخص کردن زندانی قابل بازیابی نباشند.

گفتار پنجم: انتقال زندانی به دادگاهی در مسافت دور

هنگامی که زندانی به دادگاهی در یک مسافت دور منتقل می‌شود و به نظر می‌رسد این احتمال وجود دارد که در دادگاه مزبور، حبس وی تمدید نشود، به هنگام اعزام وی، وسایل شخصی و وجوه نقد وی در اختیار او قرار خواهد گرفت.

گفتار ششم: نگهداری وسایل شخصی زندانی هنگام آزادی، فرار یا انتقال

در مورد انبار کردن متعلقات شخصی یک زندانی که در هنگام مرخص کردن، فرار یا انتقال وی و یا دلایل دیگری، باقیمانده است رئیس زندان مسئول خواهد بود. در مواردی که مشخص باشد زندانی به صورت قانونی زندانی است یا از زندان مرخص شده است، برخی از این وسایل بنا بر درخواست زندانی، برای وی ارسال خواهد شد و در صورتی که ارسال آن‌ها مستلزم هزینه باشد، هزینه مزبور بر عهده زندانی خواهد بود. مسئولیت آن دسته از وسایل شخصی که در اختیار خود زندانی بوده است و در واحد یا هر جای دیگر، به موجب دلایلی که در بالا اشاره شده، رها شده است، بر عهده خود زندانی خواهد بود.

گفتار هفتم: توقیف وسایل زندانی به وسیله پلیس یا نهادهای دیگر

هنگامی که پلیس یا نهادهای دیگر درخواست رؤیت لوازم و اموال یک زندانی پذیرش شده را دارند، یا درخواست می‌کنند که به منظور انجام تحقیقات خود، یا ارائه این اشیاء به عنوان دلیل در یک دادرسی در حال انجام، برخی از اموال مزبور را در اختیار داشته باشند، یک حکم بازرسی برای انجام این کار، ضروری خواهد بود.

گفتار هشتم: تصرف لباس‌ها و وسایل شخصی رها شده

هر گونه لباس یا وسایل شخصی زندانی که تا شش ماه پس از مرخص شدن، انتقال یا فرار او مورد مطالبه قرار نگیرد، در شمار اموال عمومی قرار خواهد گرفت. رئیس زندان باید اطمینان یابد که هر زندانی، در هنگام پذیرش در مرکز، به صورت رسمی از این مسئله آگاهی می‌یابد که هر گونه وسایلی که توسط وی رها شود، می‌تواند طبق مقررات و قواعد زندان، مورد تصرف قرار گیرد. رئیس زندان، مسئولیت دارد که در موارد زیر نسبت به مرتب کردن و در اختیار گرفتن وسایل زندانی اقدام کند:

الف) هر گاه ارزش تخمینی مجموع وسایل زندانی از ۵۰۰ دلار بیشتر باشد، رئیس زندان باید قبل از تصرف آن‌ها به عنوان اموال عمومی، به منظور بازگرداندن آن‌ها به زندانی، کوشش معقول (به عنوان مثال با ارسال دو نامه سفارشی به آخرین نشانی شناخته شده زندانی) برای تماس با زندانی را به عمل آورد.

ب) هر گاه در میان وسایل زندانی، هر گونه سند یا شیئی وجود داشته باشد که احتمالاً تصرف آن، باعث ایراد خسارت مالی قابل توجه به زندانی یا شخص ثالث گردد، رئیس زندان، می‌تواند نهایت تلاش خود را همانند چاپ یک آگهی در روزنامه، جهت تماس با زندانی به عمل آورد.

گفتار نهم: نیاز به ثبت و مستند کردن اقدامات انجام شده

رئیس زندان باید تضمین نماید که تمام اقدامات انجام شده برای بازگرداندن لباس و متعلقات شخصی به یک زندانی، به نحو مقتضی ثبت و مستند گردد و در عین حال، قبل از تصرف این اشیاء، یک فهرست مورد به مورد از این اشیاء، در پرونده زندانی گذاشته شود. فهرست اموال تصرف شده باید توسط رئیس زندان امضاء و تاریخ‌دار شود و پس از آن یک شاهد هم آن را امضاء کند. این فهرست شامل موارد زیر خواهد بود:

الف) وضعیت و ارزش تخمینی هر شیء

ب) یک توصیف کامل از هر شیء بر اساس رنگ، ساخت، شماره سریال (در صورت امکان)

ج) نحوه تصرف هر شیء

اگر مالکیت هر یک از این اشیای متعلق به زندانیان، که مورد تصرف قرار می‌گیرد، معلوم نباشد، این فهرست باید در یک پرونده مرکزی در زندان قرار داده شود.

اگر از نظر رئیس زندان، اموال رها شده، دارای ارزش چندانی نباشد، ممکن است وی دستور دهد که

الف) اموال مزبور معدوم گردد

ب) و یا در مواردی که این اموال شامل لباس یا کفش است و در هنگام آزادی یک زندانی دیگر می‌تواند مورد نیاز وی قرار گیرد، آن‌ها را در اختیار وی قرار دهد.

اگر از نظر رئیس زندان، اموال رها شده از ارزش معنوی قابل توجهی برخوردار باشد، هر چند که ارزش مادی آن‌ها چندان زیاد نباشد و تلاش‌های معقول انجام شده برای تماس با زندانی هم منجر به هیچ نتیجه‌ای نشده باشد، ممکن است رئیس زندان تصمیم بگیرد:

الف) اموال مزبور به یک سازمان خیریه اهدا شود

ب) از طریق یک فروشگاه امانت فروشی، یا یک حراجی معتبر به فروش رسد و درآمد حاصل از آن به صندوق رفاه زندانیان واریز شود.

فصل سوم: پرونده‌های زندانی مبحث اول: کلیات

رئیس هر زندان مسئول ایجاد و فراهم نمودن پرونده‌های زندانی است و باید اطمینان یابد که این پرونده‌ها به صورت صحیحی، نگهداری، بایگانی و منتقل می‌شوند. در مورد هر زندانی، حداقل سه پرونده باید ایجاد گردد و به شکل زیر نگهداری شود. این سه پرونده عبارتند از:

نام پرونده	محل قرار گرفتن
پرونده احکام	دفتر ثبت و بایگانی
پرونده پزشکی	مرکز مراقبت‌های پزشکی داخل زندان (تحت مسئولیت کارکنان بهداشتی)

پرونده پیشرفت واحدهای اقامت، واحد مدیریت مجازات هر کدام از سه پرونده مزبور (به طور کلی) شامل اطلاعات یا مدارک زیر خواهد بود:

الف) پرونده احکام

- ۱- کارت هویت و گزارش حبس همراه با عکس (برگه ثبت، در صورتی که از سیستم دستی استفاده می شود).
- ۲- تمام احکام اصلی و اسناد حبس شامل: احکام تعلیق مراقبتی، تأییدیه آزادی مشروط، اصل اجازه های صادر شده برای مرخصی موقت، فرم های فرار، ثبت انتقال، اعطای عفو و تخلفات
- ۳- ثبت وسایل شخصی

ب) پرونده پزشکی

- ۱- کارت هویت و گزارش حبس (برگه ثبت، در صورتی که از سیستم دستی استفاده می شود)
- ۲- مشکلات تنفسی و کلیه سوابق پزشکی و دندانپزشکی
- ۳- ارزیابی های روانشناختی و گزارش های مرتبط

ج) پرونده پیشرفت

- ۱- کارت هویت همراه با عکس
- ۲- گزارش حبس
- ۳- گزارش طبقه بندی
- ۴- تاریخچه پرونده مورد
- ۵- گزارش پیش محکومیت
- ۶- اعطای عفو
- ۷- مرخصی موقت / اعمال آزادی مشروط
- ۸- ارزیابی عمومی
- ۹- مکاتبات عمومی
- ۱۰- پرونده اختصاری پیشرفت با سوابق فعالیت و برگه های ثبت پیشرفت که سوابق مربوط به توضیحات کارکنان در خصوص کار، رفتار، عادات و همچنین انتقال و گزارش خلاصه نهایی زندانی در آن درج شده است
- ۱۱- طرح مدیریت مورد

برای تمام این پرونده ها، یک پوشه استاندارد ضخیم مورد استفاده قرار خواهد گرفت. پرونده پیشرفت در کناره های خود، دارای گیره های مخصوص بایگانی خواهد بود. همچنین پرونده مزبور با استانداردهای موجود مطابق خواهد بود و در بالای خود، نواری جهت درج نام زندانی و در کنار خود، نواری جهت درج شماره بخش زندان خواهد داشت.

مبحث دوم: پرونده‌های پیشرفت گفتار اول: هدف

پرونده پیشرفت، شامل مشاهدات و ارزیابی‌های کارکنان و مسئولان زندان از زندانی است. این پرونده دارای اهمیت زیادی می‌باشد و مشتمل بر اطلاعات ضروری است که برای منظورهای زیر می‌توانند مورد استفاده قرار گیرند:

- (۱) طبقه بندی، طبقه بندی مجدد و نقل و انتقال زندانیان
- (۲) طرح ریزی اجرای محکومیت کیفری
- (۳) مشاوره
- (۴) ملاحظات مربوط به مرخصی موقت و آزادی مشروط
- (۵) احکام محکومیت‌ها و یا تشویق‌های انضباطی

گفتار دوم: پرونده‌های اختصاری

برای تمام زندانیانی که تازه پذیرش شده‌اند، یک پرونده اختصاری پیشرفت، تشکیل خواهد گردید. نخستین مأموری که برای کار با زندانی اختصاص یافته است، مسئولیت تشکیل این پرونده اختصاری را بر عهده خواهد داشت. پرونده‌های اختصاری به صورت مطمئن، در بخش بایگانی، نگهداری خواهند شد.

مقصود از پرونده اختصاری، گردآوری وقایع یا تحولات قابل توجه مرتبط با هر مورد است. به این ترتیب، یک تصویر مستمر و شفاف از وضعیت فعلی مورد و پیشرفت او، مبتنی بر سوابق فعالیت و گزارش‌های پیشرفت وی به دست می‌آید.

بند اول: سوابق فعالیت

اولین مأموری که برای کار با زندانی اختصاص داده می‌شود باید حداقل در هر نوبت کاری یک سابقه فعالیت پر نماید. البته پر کردن سابقه فعالیت منحصر به وی نیست و تمام کارکنانی که به نوعی با زندانی در ارتباط هستند می‌توانند نسبت به پر کردن آن مبادرت نمایند.

سوابق فعالیت‌های مربوط به اشخاص، به پرونده اختصاری اضافه خواهند شد. تمام محتویات و موارد موجود در پرونده اختصاری، تاریخ دار و بیانگر خلاصه‌ای معنی دار در خصوص واقعه یا تحولات رخ داده خواهند بود. استفاده از عباراتی همانند مشکلی نیست، کمی صحبت شد و ... کافی نیست

بند دوم: فرم‌های پیشرفت

مدیر مورد موظف است در فرم درج پیشرفت، خلاصه ماهانه‌ای را در ارتباط با موارد زیر تهیه نماید:

- (۱) فعالیت‌های کاری، آموزشی و تفریحی شامل نقاط قوت یا ضعف شخصی
- (۲) اجرای طرح مجازات
- (۳) تبیین تاریخ‌ها یا پیشرفت‌های اساسی
- (۴) اعمال مرخصی موقت

گفتار سوم: مرور پرونده‌ها

مرور هر پرونده پیشرفت باید به ترتیب زیر صورت پذیرد:

- الف) مرور ماهانه توسط مدیر مورد
- ب) مرور ماهانه توسط افسر مسئول واحد
- ج) مرور منظم نمونه‌هایی از پرونده‌های پیشرفت توسط رئیس زندان و معاون وی

گفتار چهارم: مراقبت از پرونده‌ها

واحدی که زندانی در آن اقامت دارد، مسئول نگهداری پرونده پیشرفت وی است و باید تضمین نماید که به هنگام نقل و انتقال زندانی، پرونده پیشرفت او هم منتقل شده باشد.

گفتار پنجم: گزارش اختصاری نهایی هنگام آزادی زندانی

هنگامی که یک زندانی آزاد می‌شود (از جمله به دلیل خاتمه زمان حکم، آزادی مشروط، مرخصی موقت نهایی یا تعلیق مراقبتی) افسر مسئول واحد باید اطمینان یابد یک گزارش خلاصه نهایی، توسط مدیر مورد، وارد پرونده پیشرفت زندانی شده است. این گزارش خلاصه نهایی شامل موارد زیر خواهد بود:

- (۱) طرح آزادی (شامل مراقبت‌های پس از خروج)
- (۲) پاسخ به طرح مجازات
- (۳) مشکلاتی که حل نشده باقی مانده‌اند
- (۴) پیشنهادات جایگزین در صورتی که زندانی دوباره به زندان برگردد
- (۵) هر گونه عامل دیگری که مهم به نظر برسد

مبحث سوم: تهیه محتویات پرونده

در تهیه محتویات مشروح هر پرونده، نویسنده این شرح باید در ثبت موارد مربوط به هر مورد، میان حقیقت و دیدگاه، تمایز قائل شود.

نکته:

محتوای این پرونده ممکن است با دقت از منابع مختلفی تأمین گردد. وجود اختلاف میان منابع باعث می‌شود تا هنگام انتقال پرونده دستی به یک مدیر مورد جدید، از پنداشته شدن دیدگاه‌ها و نظرات به جای حقایق، احتراز شود. به طور کلی مطلوب این است هر مطلبی که وارد پرونده میشود چنان باشد که به عنوان یک موضوع مستقل، قابل مطالعه باشد.

تمام محتواها، تغییرات و حذف‌ها، در پرونده‌های فردی یا پرونده‌های بخش، خواه دستی یا اتوماتیک باید تاریخ‌دار و مشخص کننده هویت کارکنانی باشد که محتوای مزبور را ایجاد کرده و یا این که آن را اصلاح یا حذف نموده‌اند. بخش زندان باید از سیاست‌ها و رویه‌هایی برخوردار باشد که:

الف) انواع و دسته بندی‌های مختلف اطلاعات نگهداری شده در پرونده‌های شخصی را تبیین نموده و متمایز سازد.

ب) گروه‌ها یا رده‌های اشخاص و سازمان‌هایی را که ممکن است مجاز به دسترسی به انواع و دسته‌های مختلف اطلاعات باشند، تبیین و متمایز سازد.

مبحث چهارم: دسترسی به پرونده‌ها

پرونده‌های زندانی باید محرمانه نگه داشته شوند. بجز در موارد اضطراری، تنها شخص صلاحیت‌دار برای بیرون کشیدن پرونده از کمد نگهداری آن، متصدی مستند سازی مورد است. در صورت غیبت متصدی مستند سازی مورد، رئیس زندان شخصی را تعیین خواهد کرد تا مسئول کنترل پرونده‌ها باشد.

متصدی مستند سازی مورد، مجاز است که پرونده‌ها را فقط به اشخاص زیر ارائه نماید:

(فهرست نمونه)

۱- رئیس

۲- منشی رئیس

- ۳- معاون رئیس
- ۴- منشی معاون رئیس
- ۵- مدیر واحد
- ۶- مسئول مدیریت مورد - اجتماع
- ۷- مسئول مدیریت مورد - مؤسسه
- ۸- افسران اصلاحی تربیتی
- ۹- کشیش
- ۱۰- هماهنگ کننده اقدامات اصلاحی تربیتی
- ۱۱- ناظر امور اصلاحی تربیتی
- ۱۲- روانشناسان
- ۱۳- متصدیان روانشناسی
- ۱۴- هماهنگ کننده اشتغال زندانی
- ۱۵- هماهنگ کننده مدیریت مورد
- ۱۶- اجرا کننده مجازات
- ۱۷- رئیس هیئت بررسی کننده ملاقات کنندگان
- ۱۸- رئیس امور اداری و بایگانی
- ۱۹- رئیس مراقبت های پزشکی
- ۲۰- پرستار (روانپزشکی)
- ۲۱- اعضای هیئت ملی آزادی مشروط
- ۲۲- بررسی کننده امور اصلاحی تربیتی
- ۲۳- متصدیان ثبت و مستند سازی مورد
- ۲۴- افسر امنیت پیشگیرانه
- ۲۵- افراد دیگری که به وسیله رئیس زندان یا معاون وی این اجازه به آن ها داده شده است.

مبحث پنجم: جابجایی پرونده ها

تنها اشخاص مجاز برای جابجایی پرونده ها از حوزه اداری، محدود به رئیس زندان، معاون وی، مدیران واحد، هماهنگ کننده مدیریت مورد، افسران اصلاحی تربیتی، متصدی ثبت و مستند سازی مورد، اجرا کننده مجازات، افسر امنیت پیشگیرانه مؤسسه، ناظر امور اصلاحی تربیتی و روانشناسان خواهد بود.

منشی های رئیس زندان، معاون زندان و روانشناسان هم می توانند پرونده ها را برای

ملاحظه رؤسای خود، جابجا نمایند.

مبحث ششم: شرایط جابجایی پرونده‌ها

امنیت و محرمانگی پرونده، همواره باید مورد مراقبت و توجه قرار گیرد. پرونده‌ها صرفاً باید هنگامی از محل بایگانی خود، بیرون کشیده شوند که برای انجام بخشی از جنبه‌های وظیفه شغلی، مورد نیاز باشند. پرونده نباید بر روی یک میز کار و بدون نظارت افسر مسئول، رها شود. هنگامی که پرونده مورد استفاده قرار نمی‌گیرد باید در یک محل امن گذاشته شود. هیچ جزئی از پرونده نباید از داخل آن جابجا شود. کپی برداشتن از محتویات پرونده نیز ممنوع است و در عین حال هیچ مورد جدیدی هم نباید به آن اضافه شود.

مبحث هفتم: حفاظت از اطلاعات محرمانه

تمام افسرانی که ماهیت کار آن‌ها اقتضا می‌کند به اطلاعات محرمانه دسترسی داشته باشند، اعم از این که اطلاعات یاد شده، مربوط به زندانیان، کارکنان زندان یا مسائل کلی اداری باشد، باید از محرمانگی این اطلاعات حفاظت نمایند.

مبحث هشتم: خارج کردن پرونده‌ها از مؤسسه

پرونده‌های مؤسسه نباید توسط هیچ افسری و برای هیچ دلیلی بیرون برده شود، مگر این که ابتدا رضایت کتبی رئیس زندان برای این منظور اخذ گردد.

مبحث نهم: انتقال پرونده‌ها به یک مرکز اصلاحی تربیتی دیگر

گفتار اول: انتقال پرونده‌ها

هنگامی که یک زندانی به زندان دیگری منتقل می‌شود، رئیس زندان باید اطمینان یابد که تمامی پرونده‌ها کامل و مرتب باشند و همچنین کلیه پرونده‌ها از جمله فرم انتقال، احکام، گزارش کنونی حبس و گزارش خلاصه انتقال، همراه با افسر اعزام و بدرقه زندانی ارسال شوند.

بازداشتگاه‌ها که عمدتاً با زندانیانی سر و کار دارند که منتظر محاکمه هستند، تنها موظف می‌باشند اطمینان یابند که یک گزارش به روز حبس، قبل از انتقال زندانی به

مؤسسه دیگر، در پرونده گذاشته شود.

قبل از این که زندانی از یک زندان با درجه امنیتی بالا به یک زندان با ضریب امنیتی کمتر یا زندان فاقد تدابیر امنیتی منتقل گردد، افسر مسئول بایگانی باید مطمئن شود که پرونده احکام، مورد بازنگری قرار گرفته است. اگر اتهامات جاری قابل توجهی وجود دارد که بر اساس آن‌ها زندانی همچنان باید در بازداشت باقی بماند، افسر مسئول بایگانی، انتقال را معلق می‌کند و موضوع را به اطلاع افسر طبقه بندی می‌رساند.

گفتار دوم: حمل و نقل پرونده‌ها

هنگامی که یک زندانی به زندان دیگری انتقال می‌یابد، پرونده زندانی باید در اختیار افسر اعزام و بدرقه قرار گیرد. در هیچ شرایطی نباید پرونده زندانی در اختیار خود وی قرار داده شود.

گفتار سوم: انتقال به زندان فاقد امکانات پزشکی

علیرغم آنچه که در بالا گفته شد، هنگامی که یک زندانی به زندان دیگری انتقال می‌یابد که در آن کارکنان صلاحیت‌دار پزشکی چه به صورت تمام وقت و چه پاره وقت در دسترس نیستند، پرونده پزشکی در نزدیکترین زندانی که دارای امکانات مراقبت پزشکی است، باقی خواهد ماند.

هنگامی که یک زندانی به مرکزی انتقال می‌یابد که فاقد امکانات مراقبت پزشکی است، رئیس زندان انتقال دهنده باید اطمینان یابد که یک خلاصه وضعیت پزشکی، اخیراً در پرونده پیشرفت زندانی گذاشته شده است.

گفتار چهارم: ارسال پرونده‌ها هنگام انتقال اضطراری

هنگامی که انتقال اضطراری یک زندانی صورت می‌گیرد و امکان ارسال پرونده‌ها همراه با زندانی فراهم نمی‌گردد افسر بایگانی باید زندان گیرنده را از این حقیقت مطلع نماید و پرونده‌های او را تا پایان روز کاری بعد ارسال نماید.

مبحث دهم: بایگانی پرونده‌های را کد

در زمان آزادی زندانی باید خلاصه‌های مربوط به آزادی یا بسته شدن پرونده، توسط

مدیر مورد یا شخصی که برای این کار تعیین شده است، در فرم‌های مربوط به گزارش پیشرفت درج شود این خلاصه‌ها باید در صورت نیاز، شامل دلیل مرتبط با یک هشدار امنیتی، خلاصه کاری، عادت‌ها، رفتارها و طرح آزادی باشد.

هنگامی که یک زندانی آزاد می‌شود اعم از این که آزادی وی به سبب پایان زمان حکم حبس باشد یا به سبب آزادی مشروط، تمام پرونده‌ها باید به بایگانی انتقال یابد (ظرف دو هفته بایگانی گردد).

مبحث یازدهم: نگهداری محتویات پرونده‌ها

پرونده‌های بایگانی نباید حاوی محتویاتی با بیش از هفت سال پیشینه باشند. پرونده باید از تمامی محتویات غیر ضروری، تخلیه گردد و تنها موارد زیر در آن باقی گذارده شود:

الف) تمامی احکام به استثنای قرار ارجاع به زندان، مگر این که تنها سند مربوط به حبس باشد.

ب) فرم انتقال

ج) سوابق مربوط به وسایل شخصی زندانی

د) گزارش یا گزارش‌های مربوط به طبقه بندی

ه) خلاصه‌های مربوط به آزادی، مختومه کردن و انتقال (آزادی، انتقال و فرار)

و) کارت هویت یا برگه ثبت

ح) مرخصی موقت یا اجرای آزادی مشروط، ارزیابی اجتماعی و گزارش‌های پیش از مجازات (باید حداقل دو سال نگهداری شوند)

رئیس زندان باید یک نفر را مأمور نماید تا مسئولیت تخلیه پرونده‌های مزبور را قبل از ارسال آن‌ها به بایگانی عهده دار شود.

مبحث دوازدهم: بازیابی پرونده‌های راکد

هنگامی که یک شخص دوباره در یک زندان پذیرش می‌شود، پرونده مورد، باید جستجو شود و افسر بایگانی باید پرونده راکد را از بایگانی بازیابی کند تا محتویات پرونده مربوط به وی، برای کارکنان زندان قابل دسترس باشد. هنگامی که پرونده راکد در زندان دیگری بایگانی شده است، باید به صورت مستقیم با زندان مزبور تماس حاصل شود.

در بیشتر موارد، پرونده‌های راکد، در مرکز پذیرش منطقه‌ای که نزدیک آخرین

زندانی قرار دارد که زندانی قبل از آزادی در آن اقامت داشته است، قرار داده می شود.

مبحث سیزدهم: طبقه بندی امنیتی پرونده ها

به بخش چهارم کتاب، بحث امنیت مراجعه شود.

مبحث چهاردهم: اطلاعات پرونده: گردآوری، نگهداری، افشاء

گفتار اول: تحصیل اطلاعات مربوط به بزهکار

هنگامی که یک شخص به عنوان مجازات، وارد یک زندان می شود یا به آن اعزام یا منتقل می شود، بخش زندان باید برای تحصیل موارد زیر، تمام مراحل منطقی را در سریعترین زمان ممکن، به کار بندد:

- (۱) اطلاعات مرتبط با بزه
- (۲) اطلاعات مرتبط با پیشینه فردی شخص، شامل سوابق اجتماعی، اقتصادی، جزایی و بزهکاری وی در دوران نوجوانی
- (۳) هر گونه دلایل و توصیه های مرتبط با مجازات یا توقیف که توسط موارد زیر ارائه شده است:

- الف) دادگاهی که شخص را محکوم، مجازات یا توقیف کرده است.
- ب) هر دادگاهی که به تجدید نظر حکم محکومیت، مجازات یا توقیف، رسیدگی می کند.
- ۴) هر گونه گزارش مرتبط با محکومیت، مجازات یا توقیف که به دادگاه ارائه شده است.

- ۵) هر گونه اطلاعات دیگر مرتبط با اجرای مجازات یا توقیف، شامل اطلاعات موجود در خصوص بزه دیده، ارزیابی تأثیرات بزه بر بزه دیده و رونوشت هر گونه اظهار نظر ارائه شده، توسط قاضی اجرای مجازات، در خصوص قابلیت اعطاء آزادی مشروط بخش زندان باید تمام اقدامات منطقی را به عمل آورد تا اطمینان یابد هر گونه اطلاعات مرتبط با بزهکار را که مورد استفاده قرار می دهد، تا حد امکان، دقیق، به روز و کامل هستند.

گفتار دوم: فراهم نمودن اطلاعات برای هیئت های آزادی مشروط

بخش زندان، باید در زمانهای مقتضی، تمام اطلاعات تحت کنترل خود را که با تصمیم گیری در زمینه آزادی زندانی، یا نظارت و تحت نظر قرار دادن وی مرتبط

می باشد، به هیئت آزادی مشروط و هر نهادی که توسط بخش، مجاز به نظارت بر بزهکاران شده است، قرار دهد.

گفتار سوم: افشای اطلاعات به بزه دیدگان

بنا به درخواست قربانی جرم ارتکاب یافته توسط بزهکار، مأمور مربوطه:
الف) موظف خواهد بود اطلاعات زیر را در خصوص بزهکار، برای بزه دیده افشاء نماید:

- ۱- نام بزهکار
- ۲- جرمی که بزهکار برای آن محکوم شده است و دادگاهی که بزهکار را محکوم کرده است.
- ۳- تاریخ شروع و مدت مجازاتی که بزهکار سپری خواهد کرد.
- ۴- تاریخ‌هایی که بزهکار استحقاق بازنگری در حکم و مرخصی موقت یا آزادی مشروط را خواهد داشت.
- ب) می تواند اطلاعات زیر را درباره بزهکار به بزه دیده افشاء نماید، در مواردی که بنا به نظر مأمور مربوطه، منافع بزه دیده، که بر اثر این افشاء ممکن است تأمین شود، مهم تر از تخطی به حریم خصوصی فرد زندانی است که ممکن است بر اثر افشای اطلاعات مزبور ایجاد شود.
- ۱- سن بزهکار
- ۲- محل استقرار زندانی که در آن بزهکار دوران حبس خود را سپری خواهد کرد.
- ۳- زمانی که بزهکار به موجب مرخصی موقت، مرخصی کاری، آزادی مشروط یا عفو قانونی، از زندان خارج خواهد شد.
- ۴- تاریخ طرح پرونده برای بازنگری در حکم
- ۵- هر گونه شرایط وابسته با مرخصی موقت، مرخصی کاری، آزادی مشروط یا عفو قانونی
- ۶- مقصد بزهکار در هنگام مرخصی موقت، مرخصی کاری، آزادی مشروط یا آزادی قانونی وی و اعم از این که بزهکار در حین سفر به این مقصد در مجاورت بزه دیده خواهد بود یا خیر.
- ۷- این که آیا بزهکار در حبس است یا خیر و اگر نه، دلیل نبودن وی در حبس

فصل چهارم: نقل و انتقالات

مبحث اول: تعریف

انتقال به معنی جابجایی یک زندانی، مجازات شده یا مجازات نشده، از یک زندان به زندان دیگر است. انتقال‌ها می‌توانند خواه به سبب مدیریت مجازات و خواه به دلایل اداری صورت گیرند.

مبحث دوم: معیارها و ضوابط استقرار و انتقال زندانی

در جایی که یک شخص در یک زندان محبوس می‌شود یا محبوس خواهد شد، بخش زندان باید تمام اقدامات منطقی را اتخاذ کند تا اطمینان یابد که زندان مزبور، با مدنظر قرار دادن موارد زیر، زندانی است که حداقل محیط محدود کننده را برای شخص ایجاد می‌نماید:

الف) درجه و نوع حبس و نیاز به کنترل برای

(۱) امنیت جامعه

(۲) امنیت شخص مزبور و اشخاص دیگر در زندان

(۳) امنیت زندان

ب) دسترسی شخص به:

(۱) منزل و اعضای خانواده خود

(۲) یک محیط فرهنگی سازگار

(۳) محیطی که به لحاظ زبان رایج، با وی سازگار باشد. (محیط فرهنگی زندان

و نیز محیط زبانی، با وی سازگار باشد).

ج) در دسترس بودن برنامه‌ها و خدمات مقتضی و رغبت و اشتیاق شخص به مشارکت در این گونه برنامه‌ها.

بر این اساس، مأمور مربوطه می‌تواند یک زندانی را از یک زندان به زندان دیگر یا یک مؤسسه اصلاحی تربیتی یا یک بیمارستان منتقل نماید.

مبحث سوم: انتقال مدیریت مجازات

انتقال مدیریت مجازات به دلایل زیر رخ می‌دهد:

۱- طبقه بندی یا طبقه بندی مجدد داخلی

۲- مدیریت ظرفیت خوابگاهی

۳- ارزیابی پزشکی

۴- تحرک و فعالیت رو به جلو و پیشرفت

۵- مرخصی موقت تأیید شده

مبحث چهارم: انتقال اداری

انتقال‌های اداری به دلایل زیر واقع می‌شوند:

- ۱- جابجا کردن زندانیان مجازات نشده به دلیل ازدحام و تراکم
- ۲- جابجا کردن زندانیان مجازات نشده به دلیل نظر مساعد دادگاه
- ۳- خروج اضطراری
- ۴- فرار (در هنگام خطر فرار و بیم از فرار کردن زندانی و به منظور پیشگیری از فرار در شرف وقوع، انتقال فرد به زندانی با ضریب امنیتی بالاتر، ضروری است).
- ۵- انتقال غیر فیزیکی (مثلاً هنگامی که فرد توسط زندانی غیر از زندان تعیین شده در حکم، پذیرش شده است).

مبحث پنجم: مقامات صلاحیتدار برای انتقال

رئیس زندان و یا افسر مسئول بایگانی، مجاز به تأیید انتقال اداری می‌باشند.
رئیس زندان و یا افسر طبقه بندی مجاز به تأیید انتقال مدیریت مجازات می‌باشند.

مبحث ششم: مشاوره

به منظور اطمینان از استقرار مؤثر زندانی و مدیریت ظرفیت خوابگاهی، زندان ارسال کننده و پذیرش کننده باید در هنگام انتقال اداری با یکدیگر مشاوره نمایند.

مبحث هفتم: انتقال اضطراری

به بخش چهارم کتاب، امنیت مراجعه شود.

مبحث هشتم: انتقال مستقیم توسط کلانتری از دادگاه

هنگامی که یک زندانی از بازداشت کلانتری آزاد می‌شود و در نتیجه، توسط زندان دیگری مورد پذیرش قرار می‌گیرد، افسر مسئول بایگانی زندان پذیرش کننده، باید این موضوع را به اطلاع افسر مسئول بایگانی مرکزی که زندانی از آن جا آزاد شده است برساند، افسر اخیر که مسئول بایگانی است دفتر یادداشت انتقال را تکمیل خواهد نمود و پرونده زندانی را به زندان مزبور ارسال خواهد کرد.

مبحث نهم: انتقال به زندان دیگر

پرونده زندانی و مستندات مربوط به وی، هنگام انتقال زندانی با وی همراه خواهد شد و حتی در صورت امکان، در هنگام انتقال‌های اضطراری هم به این صورت عمل خواهد شد. چنانچه در هنگام انتقال اضطراری، امکان جابجایی پرونده همراه با زندانی وجود نداشته باشد، رئیس زندان تضمین خواهد کرد که زندان پذیرش کننده، یک فتوکپی از اسناد توقیف و افزون بر آن، دیگر اطلاعات مرتبط را دریافت نماید.

مبحث دهم: زندانیان خودکشی کننده یا خشن

یک فرد زندانی که خودکشی کننده یا خشن ارزیابی شده است و در پرونده وی هم این مسئله عنوان شده است، نباید از یک زندان امن، انتقال یابد. یک زندانی که مستلزم سلب آزادی پیشگیرانه است و در پرونده وی نیز چنین مطلبی مشخص شده است؛ ممکن است به یک زندان با ضریب امنیتی پایین‌تر منتقل شود اما لازم است توسط افسر طبقه بندی زندان مقصد، تمهیدات لازم صورت گیرد.

مبحث یازدهم: فرم گزارش انتقال

فرم گزارش انتقال، فرمی است که به هنگام نخستین انتقال یک زندانی تهیه شده و بر روی پرونده احکام زندانی الصاق می‌شود. تمام انتقال‌های بعدی، هنگامی که واقع شوند، در این فرم ثبت خواهند شد. مقامی که جابجائی را تأیید می‌کند، اطلاعات ضروری همانند تاریخ، محل و دلیل جابجایی را در این فرم درج خواهد کرد و ضمن ذکر نام خود، آن را امضاء خواهد کرد. در صورت امکان، مواردی که در این فرم درج می‌شود، تایپ خواهد شد، اما در غیر این صورت، نگارش آن‌ها با وضوح و دقت، صورت خواهد گرفت.

مبحث دوازدهم: انتقال پرونده‌ها

به مبحث نهم، فصل سوم همین بخش نگاه کنید.

مبحث سیزدهم: انتقال نوجوانان

در هر موردی که یک نوجوان، بین دو مرکز اصلاحی تربیتی مختلف انتقال می‌یابد، ظرف ۲۴ ساعت پس از انجام انتقال، این موضوع باید کتباً به والدین یا سرپرستان وی و

افسر تعلیق مراقبتی مرتبط با مورد ابلاغ شود.

بحث

هرگاه امکان داشته باشد، در جایی که انتقال، بین دو مرکز هم سطح، همانند دو زندان باز، صورت می‌گیرد، نوجوان مورد نظر باید در تصمیم‌گیری نسبت به انتقال خود دخالت داده شود. در هر مورد، یادداشتی کتبی مبنی بر انتقال و دلایل آن، باید برای والدین نوجوان یا سرپرستان وی و نیز افسر مربوطه تهیه شود.

فصل پنجم: مرگ زندانی

همچنین نگاه کنید به قسمت سوم کتاب، حقوق زندانی و رفتار با زندانیان

مبحث اول: احتمال مرگ

مرگ، به استثنای وضعیت‌های کاملاً بدیهی (همانند قطع سر، فساد نعشی و...) نباید مسلم فرض شود، اقدامات نجات دهنده زندگی و احیاء باید بلافاصله شروع شود و تا هنگامی که تحت کنترل کارکنان پزشکی در نیامده است استمرار یابد.

مبحث دوم: حفظ صحنه مرگ

اقدامات لازم برای حفاظت از صحنه جرم و حفظ دلایل باید انجام شود. چنانچه اعلام یا تصدیق شود که مرگ، در صحنه رخ داده است، جسد نباید جابجا شود تا مورد ملاحظهٔ بازرس ویژه رسیدگی به قتل قرار گیرد. با این حال نواحی اطراف آن باید محافظت شود، عکس‌های لازم گرفته شود و امنیت شواهد و مدارک تضمین گردد. هیچ‌کس حق دسترسی به ناحیه مورد نظر را ندارد مگر با رضایت پزشکی قانونی. اگر اعلام شود که قتل در بیمارستان رخ داده است، باید تضمین شود که جسد تا هنگام بررسی بازرس ویژه قتل عمد در آنجا باقی بماند.

مبحث سوم: بررسی‌های پزشکی قانونی

گفتار اول: هدف

هدف بررسی‌های بازرس ویژه قتل عمد، تبیین علت مرگ و تلاش برای یافتن

حقیقت است.

گفتار دوم: لزوم ارائه گزارش به بازرس ویژه قتل عمد

یک شخص باید بلافاصله حقایق و اوضاع و احوال مرتبط با مرگ را در جایی که معتقد است فرد یاد شده، در ارتباط با موارد زیر کشته شده است، به بازرس ویژه قتل عمد یا افسر صلح، اعلام نماید.

(۱) به عنوان نتیجه خشونت، حادثه ناگوار، اهمال، بدرفتاری، رفتار خلاف شئون حرفه‌ای، یا خودکشی

(۲) به وسیله شیوه‌های ناجوانمردانه

(۳) در خلال حاملگی یا به دنبال حاملگی در شرایطی که احتمال عقلانی برای ارتباط آن با حاملگی وجود داشته باشد.

(۴) ناگهانی و به طرز غیر منتظره

(۵) به سبب ناخوشی، بیماری یا علت ناشناخته‌ای که به دلیل آن، مورد معاینه و معالجه کارکنان پزشکی قرار نگرفته است.

(۶) هر علت دیگری غیر از بیماری، و تحت شرایطی که تحقیق و بررسی را ایجاب می‌کند.

(۷) در یک مؤسسه اصلاحی، تربیتی، بازداشتگاه یا زندان

مبحث چهارم: گروه تحقیق و بازرسی

در ارتباط با مرگ هر یک از زندانیان باید یک گروه تحقیق و بازرسی تشکیل شود.

مبحث پنجم: گزارشات

تمام گزارشاتی که در ارتباط با مرگ یک زندانی ارائه شده‌اند باید مشروح و دقیق باشند و بویژه لازم است به مواردی همانند زمان و تاریخ، اسامی شاهدان، اقدامات انجام شده و هویت آخرین شخصی که فرد مرده را در قید حیات دیده است و همچنین وضعیتی که شخص را در آن ملاحظه کرده است، توجه خاص صورت گیرد.

مبحث ششم: عکسبرداری

تمام عكس‌هايي كه گرفته مي‌شوند بايد شامل جزئيات مشخص در زمينه موقعيت مكاني، زماني، موضوع و نام عكاس باشند.

مبحث هفتم: خود كشي

- در جايي كه يك زنداني در نتيجه خود كشي در زندان مرده است و مرگ وي كاملاً توسط يك پزشك اعلام شده است، رئيس زندان يا افسر مسئول موظف خواهد بود:
- ۱- مقامات پليس را جهت انجام تحقيقات مقتضي مطلع سازد.
 - ۲- به دفتر بازپرس ويژه قتل عمد اطلاع دهد
 - ۳- به نماينده سازمان زندان، مدير بازرسي و نظارت بر ضوابط يا شخص هم تراز وي اطلاع دهد.
 - ۴- به كشيي كه تلاش خواهد كرد تا با قوم و خويش او ارتباط برقرار نمايد، اطلاع دهد.

مبحث هشتم: به خاك سپاري

- هنگامي كه يك زنداني در زندان مي‌ميرد و هيچكس از وابستگان وي يا وصي او متقاضي انجام مراسم خاكسپاري وي ليستند، اقدامات مقتضي و هزينه لازم براي به خاك سپردن زنداني در يك گورستان محلي بايد فراهم گردد.
- هنگامي كه جسد توسط پزشك قانوني بررسي شده و آماده خاكسپاري باشد، كشي با گورستان محلي تماس خواهد گرفت.
- در جايي كه ضروري است تا رئيس زندان اقدامات مقتضي براي به خاك سپاري فرد در يك گورستان محلي را انجام دهد، بايد به ملاحظات زير توجه داشته باشد:
- ۱- حساسيت به احترام و شأن اموات
 - ۲- سطح خدماتي كه توسط مقامات شهرداري محلي، در موارد مشابه ارائه مي‌گردد.

مبحث نهم: متعلقات شخصي

هنگامي كه يك زنداني در زندان مي‌ميرد، متعلقات شخصي وي بايد در زندان نگهداري گردد تا زماني كه وصي يا وراثت زنداني، آن‌ها را مطالبه نمايند. زندان، مسئول ارسال وسايل به مكاني است كه توسط وصي تعيين شده است.

فصل ششم: آزادی زندانی

مبحث اول: آزادی زندانی از حبس

یک زندانی تنها باید به وسیله یکی از موارد زیر از زندان آزاد شود:

۱- حکم دادگاه صلاحیتدار

۲- دلایل قانونی

مبحث دوم: جواز آزادی

مجوزهای آزادی زندانی از زندان عبارتند از:

الف) انقضای مدت مجازات، همچنین عفو حاصل شده

ب) پرداخت جریمه

ج) یک حکم دادگاه مبنی بر رهایی یک زندانی از حبس در زندان، در وضعیت‌های زیر:

(۱) فرار وثیقه

(۲) قرار کفالت

(۳) تبرئه

(۴) قرار التزام

(۵) قرار وثیقه در مرحله تجدید نظر

(۶) رأی هیأت آزادی مشروط

(۷) مرخصی موقت

(۸) اجرای عفو

(۹) قرار منع تعقیب

مبحث سوم: زمان آزادی

روز آزادی باید از ساعت ۰۱/۰۰ تا ۲۳۵۹ محسوب شود.

هر گونه آزادی زندانیان به سبب انقضای مدت محکومیت، باید در روز واقعی انقضای مدت محکومیت، همچنانکه در حکم اشاره شده است و بر اساس محاسبه مجازات، مشخص شده است، صورت گیرد.

مبحث چهارم: آزادی در روز یکشنبه و تعطیلات رسمی

هنگامی که روز تعیین شده برای آزادی زندانی با یکشنبه یا روز تعطیل رسمی مصادف می‌شود، وی می‌تواند یک روز قبل از یکشنبه یا تعطیل رسمی با مجوز مرخصی موقت آزاد شود.

مبحث پنجم: هزینه سفر

هنگام آزادی یک زندانی از حبس، رئیس زندان باید هزینه سفر زندانی برای موارد زیر را تدارک ببیند:

الف) مکانی که در آنجا زندانی محکوم شده است.

ب) مکان دیگری در محدوده استان یا منطقه، که زندانی درخواست می‌کند، البته در مواردی که رئیس زندان، تشخیص می‌دهد رفتن به آنجا برای زندانی معقول یا ضروری می‌باشد.

مبحث ششم: بیماری در زمان آزادی

در مواردی که بنا به نظر افسر پزشکی، زندانی در روزی که محکومیت وی به پایان می‌رسد، از یک بیماری حاد رنج می‌برد، رئیس زندان باید به زندانی اجازه دهد تا زمانی که افسر پزشکی ملاحظه می‌کند که به لحاظ پزشکی مناسب است، در زندان باقی بماند یا این که اقدامات جایگزین برای مراقبت پزشکی از زندانی مبذول گردد. هنگامی که زندانی قادر به نوشتن یک درخواست کتبی مبنی بر باقیماندن در زندان است، رئیس زندان نباید به زندانی اجازه دهد که در زندان باقی بماند مگر این که یک درخواست کتبی از سوی وی ارائه شود.

مبحث هفتم: تحویل لباس و ملافه در هنگام آزادی

زندانیان آزاد شده باید ملزم به بازگرداندن تمام لوازمی باشند که گرفته‌اند و فهرست آن‌ها، تهیه شده است، به استثنای زیر پوش، دمپایی، تی شرت، کفش و کفش ورزشی، که چنانچه زندانی مایل به نگهداشتن آن‌ها باشد، می‌تواند آن‌ها را در اختیار داشته باشد. زندانیان آزاد شده باید هزینه خسارت‌های وارد شده یا فقدان اشیاء را بپردازند.

مبحث هشتم: بازگرداندن متعلقات شخصی

کلیه اموالی که در طول دوران حبس به زندانی تعلق داشته است، باید به وی بازگردانده شود و هنگام آزادی، به امضای وی برسد.

مبحث نهم: حکم تعلیق مراقبتی^(۱)

هنگامی که یک زندانی، در روز انقضای محکومیت خود، یک حکم تعلیق مراقبتی انجام نشده، داشته باشد، افسر بایگانی باید زندانی را به دفتر تعلیق مراقبتی هدایت نماید.

مبحث دهم: اعلام به پلیس

هنگامی که به باور مؤسسه، یک زندانی که نزدیک به دوران آزادی خود به سر می‌برد، دارای اضطراب روانی باشد یا در خلال دوران حبس خود اقدام به خودکشی نموده یا تمایل به خودکشی و یا تهدیدهای خشونت آمیز برای افسران پلیس یا هر شخص دیگر داشته باشد، چنین اطلاعاتی باید به صورت مکتوب به اطلاع پلیس رسانده شود.

یک زندانی که در اندیشه خودکشی بوده است، باید در هنگام آزادی، به پزشک خانوادگی، کلینیک بهداشت روانی، واحد روانپزشکی جنایی یا دیگر مراجع مرتبط ارجاع گردد. همچنین لازم است به زندانی اطلاع داده شود که شماره تلفن نزدیکترین مرکز مداخله در بحران، ممکن است در پشت جلد دفترچه راهنمای تلفن موجود باشد.

۱- تعلیق مراقبتی نهادی است که در کشور ما کمتر بدان التفات شده، چه در کشورهای پیشرفته و بویژه تابع نظام حقوقی انگلوساکسون، سازمان مستقلی فراتر از اداره‌ی زندانها عهده‌دار این مهم است، و در کشور ما ایران، از دیرباز و به تقلید از فرانسویان از نهاد تعلیق ساده استفاده می‌شود، بنابراین جای تعلیق مراقبتی با همه‌ی مزایا و فوائد آن، در نظام کیفری ما تقریباً خالی است. [ن]